

DEBRECZENI UJSÁG

SZERKESZTŐSEG, KIADÓHIVATAL
FERENC JÓZSEF-ÚT 56. SZÁM.
TEL.: 21-90. ÉJJELE 10-TŐL 23-48

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
NEGYEDÉVRE 8 P 70 FILLER,
HAVONTA 3 PENGŐ.

16 OLDAL

KER. POLITIKAI NAPILAP

XLVI. EVFOLYAM, 190. SZÁM

Horthy főhadnagy ur

A honvéd vezérkar főnökének tizenheatedik számú hadijelentésében áll ez a mondat: „Légvédelmi ütegeink tíz, légi kötelékeink pedig három ellenséges gépet lőttek le.” A hadijelentéshez fűzött katonai helyről kiadott tájékoztatás pedig utal arra, hogy a három légi győzelem közül az egyiket a hősi halált halt vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes Ur főfőméltósága aratta.

Amikor a nemzet mélyeséges gyászának fájdalmas érzései töltik el a magyar szíveket és olvassuk a szűkszavú hadijelentés rövid ténymegállapításait, egyszerre átérezzük azt a hősi áldozatvállalást, amellyel vitéz nagybányai Horthy István példamutatóan előljárt a magyar honvéd kötelességteljesítésének harci szellemének, vitézségének és bátorságának bebizonyításában. Ő, aki a legfőbb Hadur, a Kormányzó Ur főfőméltósága mellett, a sors rendelkezése szerint a polgári és katonai életben népének egyik vezéréül választatott és jelöltetett ki, úgy határozott, hogy kormányzóhelyettesévé választása előtti repülőfőhadnagyi rangjában fogja teljesíteni kötelességét a harcra kelt honvédseregben.

Igy indult el a magyarság és az egész civilizált Európa legádázabb ellensége, a bolsevizmus ellen s az értünk harcoló dicsőséges seregek között ott küzdött ő is tántoríthatatlan elszántsággal, a hősi bajtársi sorsmegosztással, az Európát védő dicsőséges csapatok sorában.

Második hónapja vett részt a dicsőségesen előretörő magyar arcvonal harciban, mint a szolnoki repülők vadászalkulatának főhadnagya. Csak most a hadijelentések utólagos áttekintése után látjuk a maga valóságában az ő igazi lelki nagyságát. Most tudjuk értékelni, hogy mit jelentett az, ahogyan ő élte a tábori pilóták fegyvelmezett katonas életét. Olvastuk a híreket azokról a merész bevetésekről, amelyekkel repülőrajja élen számtalanszor nézett szembe az életveszéllyel. Megremegtünk itthon amikor szólt a jelentés arról, hogy egy győztes légi harcban hatvan találattal vezette vissza gépét támaszpontjára. A haditudósító századok közléséből diadalmas büszkeséggel olvastuk, hogy ismét bevették a harcba a Donmentén egyik repülőkötelékünket: a Horthy-rajt. A többi bajtársak is megbüvölten figyelték Horthy főhadnagy Ur gépét a harc villámzó tüzében. Ő járt az élen. Ő csapott le lezvakmerőbben az ellenséges gépekre. Vadászgépeinek géppuskatűze ha kellett lecsapott a mélybe, ha a hadicél úgy követelte meg, végigzaporozott az ellenséges hadoszlopokon s a győztes légi csata után minden bajtárs tudta, hogy legénység vezéri rátermettsége és az ősi magyar vitézi vezérelősi har-

A NEMZET NAGY HALOTTJA UTBAN HAZAFELÉ

A határon bizottság fogadja a Kormányzóhelyettes Ur földi maradványait

Csökkent a szovjet támadások hevessége

„Az egyik légi győzelmet az azóta hősi halált halt vitéz Horthy István főhadnagy aratta”

A német csapatok már messze bent járnak a Kaukázusban

Budapest, augusztus 22. A Főméltóságú Kormányzóhelyettes Ur holttestét hősi halála után a vadászpilóták szállásán helyezték ideiglenes ravatalra. Az ott történt egyházi áldás és katonai tisztelgetés után a Főméltóságú Ur földi maradványait vitéz Szabó László vezérőrnagy vezetésével katonai díszkíséret gépkocsin a hadszíntér mö-

götti területre vitte, ott augusztus 21-én tették vonatra, amely a Hazába hozza.

A pénteken tartott minisztertanács döntése szerint a Főméltóságú Kormányzóhelyettes Ur földi maradványait a határon bizottság fogadja, amely Radocsay László igazságügyminiszter vezetésével utazik a határra.

A honvédség hadparancsa

A Honvédségi Közlöny augusztus 20-iki keltezésű különszáma gyászkeretben az alábbi parancsot közli:

GYÁSZPARANCS

Honvédségünket szörnyű csapás érte.

Ma reggel öt órakor a Kormányzóhelyettes Ur Ő Főméltósága, vitéz nagybányai Horthy István, mint repülőfőhadnagy, szolgálata teljesítése közben hősi halált halt.

Julius elszéjén vonult ki saját elhatározásából a harctérre, hol mint repülőparancsnok, teljesített arcvonaliszolgálatot. Magatartása úgy harcban, mint harcban kívül, példás volt. Felülmulthatatlan volt a kötelességteljesítése s szolgálatkészsége. Emellett kitűnő bajtárs és mel-

szívű előljáró volt, aki alárendeltjével bajt és örömet egyaránt megosztott.

Nemes, egyszerű és szerény egyéniséggel, kitűnő szaktudásával és egyéni teljesítőképességével messzemenesse kimagaslott.

Példás életéből és hősi halálából merítsünk erőt és hitet, hogy kötelességünk teljesítésében hozzá és hősi emlékéhez méltók lehessünk.

Emlékét a Honvédségben örökké őrizni fogjuk.

Éljen a Legfelsőbb Hadur, Magyarország Kormányzója és éljen az örök Magyar Haza.

vitéz Bartha, s. k.

— Szombathelyi vezérezeredes s. k.

Hősi halála előtt terjesztették fel kitüntetésre a Kormányzóhelyettest

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hadrakelt honvéd hadsereg parancsnokságától ma érkezett be az a jelentés, amely a hősi halált halt Kormányzóhelyettes harctéri szolgálatait foglalja össze és amelyben a hadseregpáncsnokság augusztus 18-án aratott légi győzelméért a legfelsőbb kitüntetésre terjesztette elő Horthy István főhadnagyot.

A Kormányzóhelyettes légi győzelme már augusztus 19-én ismertes volt katonai körökben, hitelesítése azonban csak most került nyilvánosságra a harctéri működéséről szóló hivatalos jelentés nyomán.

caiban. Így aratta légi győzelmét is miután már huszonegyszer vette ki részét a győztes légi csatákban.

A megrendítő veszteség, amit az ő hősihalála jelent a nemzetnek mégis a dicsőséges győzelem zálogává magasztosul, mert rettenhetetlen bá-

A hadseregpáncsnokság össze-

tegláló jelentése így hangzik:

Horthy István főhadnagy 1942 június 4-ike és augusztus 19-ike között időszakban 24 alkalommal hajtott végre harci feladatot. Különösen kiemelkedő volt a Don-könyök elleni földi támadással kapcsolatos repülése, amikor egy nap alatt három ízben két-két óras bevetést hajtott végre, részben erős elhárító tűzben. 1942 július 18-án, mint raj- és gépparancsnok személyes példaadásával és bátorságával tüntette ki magát 1942 augusztus

ságával megacélozta és meghatározta a magyar harcos sereg, az egész magyar ifjúság erejét s hősi halálával bearanyozta a magyar történelem harci hőstetteinek legragyogóbb lapjait. Minden magyar élet egyformán drága ebben a hazában.

18-án Dawidowa Ny-on egy orosz típusú ellenséges gépet lőtt le.

A hősi halál hírért nagy megindultsággal fogadták a magyar csapatok

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Katonai körökből származó értesülés szerint Magyarország Kormányzóhelyettes váratlan hősi halálának hírért a Donmenteli arcvonalon harcoló magyar csapatok mély megindultsággal és meghatott bajtársi fájdalommal fogadták. A tragikus hír azonban szemelláthatóan még inkább megacélozta akaratukat és elszántságukat, mert vitéz Horthy István hősi halálában önfeláldozásig menő bátor kötelességteljesítés, valamint a háború áldozathozataliban habozás nélkül való osztozás nemes és büszke példáját adta. A Kormányzó Ur üzenetét, amelyben oly közvetlen hangon mondott köszönetet a hadrakelt hadsereg részvéért, az esti órákban köztették a csapatokkal. A tartalékesapatok a legtöbb helyen minden kezdeményezés nélkül fogtak hozzá a távirat felolvasása után a Himnusz elének-

Kállay minisztere'nök a Kormányzónál

Budapest, augusztus 22. MTT jelenti: Kállay Miklós minisztere'nök szombaton délelőtt 11 órakor Gödöllőn kihallgatáson jelent meg a Főméltóságú Kormányzó Ur-nál, hogy a kormány részvértének adjon kifejezést, a Kormányzóhelyettes Ur főfőméltósága hősi halála alkalmából.

A képviselőház gyászülése

Budapest, augusztus 22. Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház augusztus 26-án, szerda déli 12

Az ő drága vezéri élete azonban éppen az áldozat nagyságával válik a mi dicsőséges harcunk áldozati oltárán a végső győzelem és a szebb magyar jövő elnyerésének szimbólumává.

órakor ülést tart, amelyen az ország kormányzóhelyettesének hős haláláról ünnepélyes formában emlékeznek meg.

Budapest, augusztus 22. Magyar Távirati Iroda jelenti: A felsőház augusztus 26-án, szerdán 13 órakor ülést tart, amelyen ünnepélyes formában megemlékeznek a Kormányzóhelyettes Ur Öfömlétségének hős haláláról.

József főherceg a Kormányzó Urhoz

MTI jelenti: József királyi herceg, tábornagy még osztrótokon ezt a részvétlét küldte a Kormányzó Urnak:

Horthy Miklós Öfömlétsége, Magyarország kormányzója.

Gödöllő.

Feleségem és én Öfömlétségodnak és a Fömlétségü Asszonynak mélyen megdöbbenve szívünk egész melegevel és fájdalomunk egész nagyságát mélyen átérve küldjük bensőséges részvétünket a szörnyű esapás alkalmából. Kérjük a Mindenhatót, nyújtson vigasztalást Fömlétségodéknak e legsúlyosabb megpróbáltatás napjaiban.

MTI jelenti: József királyi herceg, tábornagy, mint a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, azonkívül mint a Mária Terézia Rend és a Málta Lovagrend megbízottja is táviratot küldött a Kormányzó Urnak.

A rendőrség gyásza

A kormányzóhelyettes hős haláláról dr. Eliahy Sándor, Budapest székesfőváros főkapitánya, gyászkezes napiparancsban emlékezik meg. A főkapitányi napiparancs a következő:

A magyar nemzetnek fájdalmas, nagy gyásza van. Vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes ur öfömlétsége Szent István napjának hajnalán az orosz harcra hajtásért, fennmaradásunkért és Európáért folytatott dicsőséges harcokban hős halált halt.

Halála magaslatos áldozat és megrendítő példaadás: a magyar nemzet áldozatkészségének, hitének és hazaszeretetének jelképe.

A magyar királyi rendőrség tisztái karának és őrszemélyzetének minden tagja hódolattal osztozik kormányzó urunk és az ország mélyéges gyászában, büszkén megőrzi a kötelességtudás, izzó hazaszeretét, az akadályokat nem ismerő férfias bátorság hősnéinek örök emlékét.

A napiparancs a továbbiakban elrendeli, hogy az országos gyász időtartamára a fogalmazói és felügyelői tisztikar részére egyenruhában való megjelenés esetén úgy szolgálásban mint szolgálaton kívül a gyászkar színe kötelező.

Ujabb részvétlétviratok

Budapest, augusztus 22. MTI jelenti: Vitéz nagybányai Horthy István Kormányzóhelyettes Ur Öfömlétsége hős halála alkalmából a külföldi államfők és államférfiak részéről további részvétlétviratok érkeztek a Kormányzó Ur Öfömlétségéhez. Így XII. Pius pápa Ó szentsége, Pétain államfő, Ante Pavelics horvát államfő, Göring birodalmi tábornagy, Laval francia miniszterelnök és még sokan mások intéztek hozzá részvétlétviratokat.

Magyar Távirati Iroda jelenti: Vitéz nagybányai Horthy István Kormányzóhelyettes Ur Öfömlétsége

METEOR MOZGO MUSORA

Ma 3-5-7-9 órák utoljára!

Tabody Klári főszereplésével!

7 év.ig nem lesz szerencsém

Ezenkívül: Stan-Pan: Amikor

a lábadozókat kezelik!

Szombattól: MEGERTÉS!

igazi remekmű!

sága hős halála alkalmából a Kormányzó Ur Öfömlétségéhez Hirtelítő japán császár, Franko spanyol államfő, Carbona portugál köztársasági elnök és Tiso szlovák köztársasági elnök intézett még részvétlétviratokat.

Budapest, augusztus 22. Magyar Távirati Iroda jelenti: Kálmay Miklós miniszterelnök és külügyminiszter szombaton délelőtt fogadta a Budapestben székülő követségek vezetőit, akik részvétlétüket fejezték ki a Kormányzóhelyettes Ur Öfömlétsége hős halála alkalmából.

Budapest, augusztus 22. MTI jelenti: A Magyar Aero Szövetség vitéz Horthy István hős halála alkalmából részvétlétviratot intézett Magyarország Kormányzójához.

HAJDÚ VÁRMEGYE RÉSZVÉTE

A Kormányzóhelyettes Ur tragikus halálhírének vétele után nyomban részvétlétviratot juttatott el a kabinetirodához dr. Uzonyi Barna vármegyei főjegyző, mint a távollévő Rásó István alispán helyettese s ebben Hajdú vármegye részvétlétét fejezte ki az országot érő nagy gyászal kapcsolatban.

Rendelkezést adott ki továbbá az alispán helyettese, hogy a megyében lévő városok és községek középületei a nemzetiszíni zászlót és fekete gyászlobogót, a magánépületeken pedig csak gyászlobogót tűzzenek ki.

A DEBRECENI MANSZ GYÁSA

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének debreceni szervezete a Kormányzóhelyettes ur hős halálát alkalmából a következő két részvétlétviratot küldte el:

„Vitéz nagybányai Horthy Miklósné fömlétsége asszonynak, Budapest, Királyi vár. — A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének debreceni szervezete mélyéges fájdalommal osztozik Fömlétségü Asszonynak gyászában és Isten irgalmas vigasztalásáért esedezünk a ravatal előtt buzgó imádságainkkal. — Dr. Kőlcsey Sándorné elnök, vitéz Nábárczky Béláné alelnök.”

„Vitéz nagybányai Horthy Istvánné fömlétsége asszonynak, Budapest, Királyi vár. — A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének debreceni szervezete nevében őszinte mély részvétlétünket támaszoljuk, a hatalmas Isten adjon erőt Fömlétségodnak gyásza elviselésére, melyet Vele együtt mindnyájan viselünk. — Kőlcsey Sándorné elnök, vitéz Nábárczky Béláné alelnök.”

A DEBRECENI REFORMÁTUS EGYHÁZ GYÁSA

D. dr. Révész Imre püspök, mint a debreceni református egyház lelkesítője, a következő rendelkezéseket adta ki:

A nemzeti gyász napjai alatt délután 12 órakor minden templomban az összes harangok szólaljanak meg.

A temetés minden tisztiszteleti alkalmával a gyász kifejezésére a gyülekezet fennálló énekül a XC. zsoltár első versét énekelje: „Te benned bízunk eleitől fogva...”

A temetés időpontjában a debreceni református egyház hivatalos gyászistentiszteletet tart. Ennek idejét és helyét a további határozatok megadják a hatóságokat, testületeket és az egész gyülekezetet a hírlapok útján fogják meghívni.

Vigszínház

Ma 3-5-7-9 órák, hétfőn 5-7-9 órák a bemutatón rendkívül sikert aratott izgalmas, lebilincselő, művészi magyar film:

Jelmezbál

Főszereplők: Székelyi Eva, Ajtay Antal, Greguss, Turay Ida, Billesi.

Az augusztus 20-ára megváltott jegyek csak ma, — vasárnap — érvényesek!

APOLLO FILMSZÍNHÁZ

Az országos gyász miatt tartott szünet után ismét, de már csak vasárnap és hétfőn:

A 2000 pengős férfi

Főszereplők: BULLA ELMA, HAJMÁSSY MIKLÓS, SIMOR ERZSI
Kisbő- Szent István, az örök magyar király és Magyar világhíradó!
Musor: Vasárnap 4 előadás, délután 3, 5, 7 és 9-kor, hétfőn 5, 7 és 9-kor.

Nem tudta áttörni a szovjet a honvédek arcvonalát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A 17. számú hadjelentés: A honvédezerkar főnöke közli: A honvédehadserg arcvonalán az ellenséges támadások hevesége csökken.

Tizenharc harckocsi megsemmisítettünk.

Légvédelmi ütegeink tíz légi köteléknek három ellenséges repülőgépet leltek. Egy bombázórepülőgépünk elveszett.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédezerkar főnöke a ma kiadott 17. sz. hivatalos hadjelentéshez mértékadó körökből még az alábbi kiegészítéseket fűzök hozzá:

A kaukázusi előretörés ellensúlyozására indított ellenséges támadások a keleti arcvonal közepén, valamint északi szakaszán számos helyen a múlt héten is elkeseredetten folytak, anélkül, hogy az ellenségnek bármilyen sikert hoztak volna. E támadások főszínya az Orel és Voronyezs-környéki szakaszokra esett és azoknak elhárításában természetesen a honvédehadserg érin-

tett részei is részt vettek. A harcok hevesége csak helyenként, a légi erők bevetése azonban hosszabb szakaszon is, így a magyar arcvonal szakaszon is szemmel láthatóan csökkent.

A tehermentesítő kísérletek mind- ezideig semmiféle befolyást nem gyakoroltak a szövetségesek déli támadó hadműveleteinek végrehajtására s azok zavartalanul haladnak tovább az eredeti hadműveleti tervek alapján. A szovjet hadvezetés a veszteségekre való tekintet nélkül újból és újból kísérleteket tesz az áttörés kísérletének, veszteségei ezért természetesen rendkívül súlyosak. Saját veszteségeink a heves harcokban érhetően emelkedtek, de a küzdelemnek részünkről folytatott védekezés jelle- gével fogva csak töredékszámát teszik ki az ellenséges áldozatoknak.

A hivatalos hadjelentésben megemlített három magyar légi győzelem közül az egyiket augusztus 18-án az azóta hős halált halt vitéz Horthy István főhadnagy aratta.

Pénteken 98 repülőgépet vesztek a bolsevisták

Berlin, augusztus 22. A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A véderő főparancsnoksága közli: A Kuban alsó folyásának vidékén a német és román csapatok az ellenség elkeseredett ellenállása ellenére elfoglalták a szívósan védelmezett Krimszkaja és Kurcsanskaja helységeket. A Kaukázusban a makacs ellenállás, a rendkívül nehéz időjárás és terepviszonyok ellenére több megerősített helyi állásból kivertük az ellenséget. Vjazmatól keletre és Rzsev környékén ismét összeomlott több, páncélosoktól támogatott ellenséges támadás. Az Ilmen-tóltól délkeletre és Leningrád előtt is meghusultak az ellenség helyi jellegű támadásai. A Finn-öbölben, elsüllyesztettünk egy ellenséges aknakereső hajót.

Északon légi haderőnk támadást intézett egy Murmanszk közelében fekvő repülőter és egy a Halászfélszigeten levő csapatállás ellen. Egy kis teherhajót sikerült elsüllyeszteni. A keleti arcvonalon pénteken a légi harcokban a légvédelmi tüzérség tíze következében 98 ellenséges repülőgépet pusztult el. Hat ellenséges gépet a földön semmisítettünk meg. Hat repülőgépünk nem tért vissza.

Anglia déli partvidékén könnyű német harcirepülőgépek nappali támadása során légitámadásokat értünk el több hadifortosságú berendezésen.

A belga partokon vadászaink leltek egy brit repülőgépet. Haditengerészeti tüzérségünk a Kelet-tenger nyugati részén megsemmisített négy brit harcirepülőgépet.

Élénk légi tevékenység az egyiptomi arcvonal felett

Róma, augusztus 22. (Stefani) Az olasz főhadiszállás 817. sz. közleménye:

Az egyiptomi arcvonalon felderítő osztagok és a tüzérségi ütegek sokot kölcsönös csatározása folyt. A tengelyi légiereje élénk tevékenységet fejtett ki. Légi harcban leltek egy Spitfire repülőgépet. Az olasz és német légi kötelékek bou-

bálták Málta katonai berendezéseit és egy La Valetta kikötőjében horgonyzó hajót. Két repülőgépünk nem tért vissza a nap folyamán végzett hadműveletekről. Német vadászgépek, amelyek a Földközi-tengeren egy hajókaravánt kísértek, négy ellenséges gépet leltek (MTI)

Megbukik a vörös hadsereg vezérkari főnöke

Genf, augusztus 22. (Interinf) A „Bund” jelentése szerint a szovjet főhadiszálláson az utóbbi hetekben érdekes események zajlottak le. A szovjet hadvezetés legutóbbi vereségei a Donért és a Kaukázus lejárójáért folyó harcokban Szaposznikov tábornok a vörös hadsereg vezérkari főnökének csillagát fokozatosan elhalványították.

Kétségtelen — írja a lap — hogy Szaposznikov bár külsőleg hivatalban és tisztségében többé már nem élvezi Sztalin határtalan bizalmát, mint ezelőtt három hónappal, tény, az, hogy Sztalin „legfelsőbb vé-

delmi bizottságával” ma már inkább más, legújában előtérbe került tanácsadókra hallgat, mint Szaposznikovra. Ezek között az új tanácsadók között mindenek előtt kettő áll előtérben. Golovan és Juralev. Két ember, akiről néhány héttel ezelőtt még magában a Szovjetunióban is csaknem semmit sem tudtak.

ELVESZETT ANGOL TENGERSZÁLLÓ

Amsterdam, augusztus 22. (Német TI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint a brit Upholder tengeralattjáró elveszett. (MTI)

Willkie attól tart, hogy Amerikát máris a háboru elvesztése fenyegeti

Útra kelt Rooseveltt új moszkvai kiküldötté — Churchill az Iráni sahnál is járt

Amszterdam, augusztus 22. Roosevelt sajtóértekezleten kijelentette, hogy Willkie, mint elnöki különmegbízott, a Közel-Keletre és Szovjet-Oroszországba utazik. Az út célja: „megtudni a valót”. Willkie rádióbeszédét intézett Amerikához. Többek között kijelentette, hogy Amerikára az a tényleges és közvetlen veszély vár, elveszti a háborút. Mindazonáltal az északamerikaiak jórésze nem hisz benne. Ezután kifogásolta, hogy a nép nem hajlandó feláldozni a nemzet megmentésére az egyéni előnyöket, mint a tengelyhatalmak népei. A hadianyaggyártással még nem lehet megnyerni a háborút.

Willkie állítólag már a péntekre virradó éjszakán elhagyta Washingtont. „Sztalint akarja megismerni.” Eredetileg Kínába is el akart látogatni, ez a terv azonban megváltozott, állítólag azért,

mert Csangkaisek nem érdeklődik Willkie látogatása iránt.

Az olasz Gazetta del Popolo szerint Willkie azért megy Moszkvába, mert Churchill küldetése nem járt sikerrel. Sztalin, úgy látszik, amerikai vért is kíván. Istanbul, augusztus 22. (Német TI) Wendell Willkie közelkeleti és szovjet-oroszországi útja során hivatalosan látogatást tett Törökországban és ezzel kapcsolatban átnyújtotta Inönü elnöknek Rooseveltt üzenetét, valamint az amerikai hadfelszerelési ipar munkatervét.

Teherán, augusztus 22. (Bud. Tud.) Csak most közölték a nyilvánossággal, hogy Churchill Moszkvába utaztatában az iráni sahnál is járt megbeszélést folytatott az újonnan kinevezett iráni miniszterelnökkel.

A római katolikus egyházközség messzemenő munkatervét ismertették a szombati tanácsülésen

Szó volt a Szent Anna-utca kiszélesítéséről, a polgári iskola kibővítéséről. — Dr. Bánáss László nagy beszédben ismertette a legszükségesebb teendőket. — Szeptember 27-én lesz a plébános ünnepélyes beiktatása

A debreceni római katolikus egyházközség tanácsa szombaton délután a piarista gimnázium tanácstermében ülést tartott dr. Ruffy Varga Kálmán elnöklésével, aki megnyitja után küldöttséget jelölt ki az egyházközség új plébánosá, dr. Bánáss László prépost-kanonok ünnepélyes meghívására. Mielőtt erre sor került volna, Mellau Márton pápai prelátus, a Svetits Intézet igazgatója, tanügyi főtanácsos, előterjesztést tett egy bizottság kijelölésére, melynek feladata lesz az ünnepélyes prépost beiktatás programjának kidolgozásában és lebonyolításában részt venni. Tájékoztatta a tanácsot, hogy az ünnepélyes aktus a beiktatást végző dr. Scheffler János szatmári püspök egyéb elfoglaltsága miatt az eredetileg tervezett szeptember 20-át helyett 27-én lesz. Az ünnepségek középpontjában az egyházközség diszgyűlése lesz, melyet előreláthatólag a Svetits Intézet dísztermében tartanak meg. Utána kerül majd sor a különböző küldöttségek fogadására a plébánián.

A küldöttség kíséretében a terembe lépő dr. Bánáss László prépost-plébánost a jelenlévők meleg ovációjában részesítik. Az egyházközség tanácsa nevében dr. Ruffy Varga Kálmán elnök köszöntötte, majd beszédében örömeinek adott kifejezést, hogy személyében kiváló egyéniség került a debreceni egyházközség élére. Benne megfelelő tetterős vezért lát a háború utáni nagy építőmunka irányítására.

Beszéde további részében az elnök rávilágított az egyház jövő törekvéseire. Mindenekelőtt törekedni fog arra, hogy a 28.000-es számáránynak megfelelően érvényesülhessen, mert ma ezen a téren hátrány mutatkozik. Fokozott gondot for-

dítanak a külsőségi és tanyai hívek lelki gondozására. Ezt a célt szolgálja a szerzetes rendek letelepítése. Igen figyelemreméltó az a törekvés, mely a Szent Anna utca kiszélesítésére irányul, hogy ezáltal a nemrég gyönyörűen rendezett templom jobban kiemelkedhessen művészi formáival a környezetből. A város is megvalósítaná költségeit, mert a vállalkozás végrehajtásával kitűnő frontok birtokába jutna. E törekvés sikerének értékes zálogát látja dr. Kölcsey Sándor polgármesterben, aki a város szépítésére különös gondot fordít. Végül leszögezte, hogy a polgári iskola sürgős kibővítéséről kell gondoskodni, hogy rendelkezésének megfelelően.

„Jó debreceni leszek!”
— mondotta Bánáss László

A jelenlévők lelkes éltetése közben emelkedett szólásra ezután dr. Bánáss László prépost-kanonok és beszéde első részében megragadóan ismertette azt az utat, melyen a debreceni plébánia vezetése eljutott. A dolgok menetében gondviselészerűséget lát, mert 22 évvel ezelőtt már kísértett életében Debrecen, de akkor inkább Nagyváradot választotta s ezáltal a későbbi kisebbségi har-

KERÉKPÁROSOK!

Semmiben sines hiány, mert az összes szükséges alkatrészek BESZERELHETŐK

Gombosi Zoltánné Kovács Kató

kerékpár, rádió alkatrészek és műszaki cikkek szaküzletében, Piac-utca 81.

cok középebe került. Ennek folyománya lett, hogy Nagyszalonára került s a „káivinista Róma” e kisebb városban felkészülhetett a debreceni munkára. A kisebbségi élet szolgáltatta azt a tapasztalatot, melyet az egyház általában nem ismer, vagyis, hogy az egyház csakis a világok együttműködésével tud igazán eredményes munkát kifejtetni. Régen az egyház csak a papság dolga volt, a hívek semmiből sem vették ki részüket. Ezzel szemben a megszállás éveiben Erdélyben a világiak nyújtották a legnagyobb támogatást, ha baj volt. Rómában, Genfben, Párisban őt szálltak síkra első sorban az egyházért.

Ezután hangsúlyozta az egyháztanács fontos szerepét az egyházközség életében. Ez a szíve, lelke. Előjárónak, elharcosnak kell lennie mindenben, mert példájuk nyomán a többiek is segítenek.

— A mi tevékenységünk — mondotta a továbbiakban — már nem a máé. A holnapért kell dolgozni különösen ma amikor a holnap oly erősen, erőszakosan és bizonytalanul kopog. Ugy kell felvértezni magunkat, hogy minden ké-szen találjon, ne érjen meglepetés.

Szólt ezután dr. Bánáss László a katolikus és a magyarság csodás összhangjáról és szembeszállt azzal a váddal, hogy ha valaki katolikus, nem lehet jó magyar. Ezután kérte a közös munkához a tanács segítségét, mert Debrecenben nagyot kell alkotni s Debrecen katolikusága nem a plébánosé, akinek bár-mikor elhelyezhetnek, hanem a tanácsé, mely mindig itt marad. Nagy helyeslést kísérve jelentette ki, hogy „minden, igye-

kezettel töreksem arra, hogy jó debreceni legyek”.

Hangsúlyozta ezután az iskola felbecsülhetetlen fontosságát, szölt a katolikus öntudatra nevelés fontosságáról, melyet főleg példaadással lehet elmélyíteni. Igen figyelemre méltó volt az intelligencia és a szegényebb tömegek viszonyáról szóló megállapítása. Míg az előbbi maga dönt hovátartozásáról, addig az utóbbihoz hozzá kell menni.

— Nagy tömeg van, amely nincs kezünkben — mondotta — s ez az a tömeg, amely csinál mindent: francia forradalmat és öszirózsás forradalmat. Erre a tömegre nagy gondom lesz, szeretettel fordulok feléjük, hogy érezzék: segítségükre vagyunk. Példát akarunk statuálni, hogy ebben a tekintetben Debrecen fog Pécs után következni.

Külön kihangsúlyozta dr. Bánáss László, hogy ebben a munkában csakis a szeretettel lehet eredményt elérni, majd szólt a hitélet elmélyítéséről, a Gondviselésre építésről, végül pedig a tanács bizalmát, szeretetét és támogatását kérte.

Nagyhatású beszéde után tájékoztatókat adott a prépost beiktatására vonatkozólag, melyen a püspökön kívül számos magasrangú egyházi és világi előkelőség vesz részt. Az ezzel kapcsolatos teendők végzésére bizottságot jelöltek ki, melynek tagjai: Wolfinau József, Bátor József, dr. Böszörményi Béla, Galamb Ferenc, Tarián Oszkár, Kummergruber Emil és Mellau Márton.

Az ülést dr. Ruffy Varga Kálmán elnök rekesztette be.

Ansaldo sikke a Kormányzó-helyettes hősi haláláról

Róma, augusztus 22. (MTI) Az „El Telegrafo” pénteki számában háromhasábos vezércikkben számolt be Horthy István kormányzóhelyettes hősi haláláról. Giovanni Ansaldo, a neves publicista tollából. Ansaldo vezércikkében többek között a következőket írja:

Horthy István tragikus halálának híre a legmélyebb gyászba borította Magyarországot. A népet kezdve a hács-

mindenütt Horthy István kormányzóhelyettes, Horthy Miklós, Magyarország szeretett kormányzójának fia aktív részt akar venni abban a háborúban, amelyben nemzete vívjá nagy harcát a bolszevista veszedelem ellen. A kormányzóhelyettes részt is vett ebben a harcban, aktívan az első tüzvonalban harcolt nemzetéért.

Elment, hogy mint vadászrepülő, résztvegyen nemzete harcában a keleti fronton. Ott is érte a hősi halál. Nagy vesztesége ez Magyarországnak, mert oly sokat remélt Horthy Istvántól. Nagy veszteség ez Olaszországnak, mely igaz és őszinte hátrját vesztette el benne. Vesztesége egész Európának, mert a fiatal Horthy István Magyarország fiatal-ságának volt a képviselője. — Kiemeli továbbá Ansaldo azt a tényt, hogy ez a tragikus tény éppen a legnagyobb nemzeti ünnep napján érte Magyarországot. Itt Ansaldo hosszabb beszámolót ad a Szent István-nap jelentőségéről, majd ekkét a következőképpen fejezi be:

Horthy István nem látja többé a tűző augusztusi nap alatt lefolyó ünnepélyes Szent Jób körményét. Ő, aki a nép akaratából emelkedett a magas méltóságra, hogy majdan édesatyjától átvegye a kormányzás nehéz gondját, nem fog többé részt venni az augusztus 20-i ünnepen, ellenben meghozta a legnagyobb és a legdicsőbb áldozatot, saját vérével erősítette meg a magyarságnak azt a hivatását amelyet ezelőtt ezer esztendővel Szent István király jelölt ki népének, hogy védőbástyája legyen a nyugati civilizációnak kelet felé.

Utalványra: Bőrtalpu férfi cipő megérkezett!

Fekete fél, barna fél és fekete száras kivételben.)
Tiszti eszma keményszárú ismét kapható.
Gyermek fél és száras bőrtalpu iskola cipő.
Női bőrtalpu divatcipő.

Utalvány nélkül vásárlási könyvre:

1. Férfi mozaik-bőrtalpu cipő
2. Férfi bakancs mozaik-bőrtalpu
3. Női mozaik-bőrtalpu cipő
4. Női lack cipő bőrtalpu
5. Női guml hócipő
6. Gyermek bakancs erős kivételben.

Nagy választékban kapható

Kontsek Cipőüzletben

HUNGARIA FILMSZINHÁZ

Ma, vasárnap d. u. 3. 5. 7. 9.
hétfőn d. u. 5. 7. 9 órakor
az új szezon első, döntő sikerű magyar slágere: a

Régi nyár

HORTHY HANNA
Simor Erzsé, Vasary Piri,
Szilassy, Rajnay, Csörtös,
a két Pethes stb., stb.
főszereplésével!
Világhíradók!

Törökország megvédi függetlenségét

Isztanbul, augusztus 22. (Interinf.) A washingtoni török követ kijelentette az amerikai tájékoztató hivatalnak, Törökország eltökélt szándéka, hogy minden lehető módon megtegyen, hogy kívül maradjon a háborún. Törökország kívánsága arra, hogy megőrizze függetlenségét és területi épségét. Ha erre kényszerítenék, Törökország el van szánva arra, hogy utolsó csepp vérféig védekezék. A követ nyilatkozatát azzal a kijelentéssel fejezte be, hogy Törökország ebben a kérdésben sohasem fogja megváltoztatni nézetét. (MTI)

KRIMSZKÁJÁT ES KURCSANSZKÁJÁT IS FOGLALTÁK A NÉMETEK

Berlin, augusztus 22. (Német TI) A Kuban alsó folyásának vidékén német és román csapatok augusztus 2-én az ellenség elkeseredett ellenállása ellenére elfoglalták a szivósai védett Krimszkája és Kucsanszkája helységeket. (MTI)

Eredményes légitámadás Ausztrália ellen

Tokió, augusztus 22. (Német TI) A japánok pénteken is sikeresen folytatták légitámadásaikat észak ausztrália parthelységei ellen. Pénteken több mint 22 japán bombázó volt Ausztrália felett. A megerősített ausztráliai léghárító tüzelés ellenére is sikerült a japán repülőgépeknek ismét súlyos rombolásokat okozni katonai szempontból értékes kikötőberendezésekben. Így Broome kikötőjében bombatalálat következtében 4 hajó elsüllyedt, 2 pedig kigyulladt.

ÚJABB AMERIKAI TÁMADÁS A SALAMONSZIGETI JAPAN FLOTTA ELLEN?

Stockholm, augusztus 22. (NST) Nagyobb amerikai flottaegység pénteken megtámadta a Salamon-szigetek mellett levő japán hadihajókat, jelenti az angol rádió szombatira virradó éjszaka. A harcok még folyamatban vannak. Részletek egyelőre még nincsenek.

18 találat felőre alatt süllyesztette el a Canberrát

Stockholm, augusztus 22. (Stefani) Londonból jelentik, hogy a „Canberra” ausztráliai cirkáló menekültjeinek elbeszélése szerint a hajót 18 ágyúvédek érte és a cirkáló 30 percen belül süllyedt el. (MTI)

BELPOLITIKAI VÁLTSÁG AUSZTRÁLIÁBAN

London, augusztus 22. (NST) Ausztrália belpolitikai válság elé néz, jelenti a Times pénteken Canberrából. Hughes volt miniszterelnök, valamint Fadden, az ellenzék vezére rendkívül erős támadásokat intézett a kormány, de különösképpen Curtin miniszterelnök ellen. Ezek a támadások teljesen elmergesítették a belpolitikai helyzetet.

Svéd—szovjet feszültség

(Bud. Tud.) Svéd hajók újabb elsüllyesztése miatt támadt svéd-szovjet feszültség, amely mindenekelőtt a svéd lapokban jut kifejezésre, a német fővárosban nagy figyelmet kelt. Figyelemre méltóak mindenekelőtt a Stockholms Tidningennek azt a követelését, hogy Moszkvából hívják vissza a svéd követet. A svéd lapnak ezt a cikkét a „legújabbnak” mondják. Egyben azonban rámutatnak arra a körülményre, hogy csupán egy lapmegnyitkozásról van szó, míg a svéd kormány várakozó magatartást tanúsít és megvárja, amíg tiltakozó jegyzékére válasz érkezik Moszkvából. Mindazonáltal a Stockholms Tidningen megállapítása azt mutatja, hogy a Szovjet kimondottan háborús cselekményt hajtott végre svéd kereskedelmi hajók ellen.

Lezuhart a német légügyi minisztérium hivatalfőnöke

Berlin, augusztus 22. (Német TI) Pénteken augusztus 21-én repülő baleset következtében életét veszítette báró Gablenz vezérőrnagy, hivatalfőnök a légügyi minisztériumban és a Luft Hanza elnökségi tagja, valamint Krimmel a tudományvelés és népművelési minisztérium

hivatalfőnöke, továbbá Klar főtörzsőrmeester a repülőgép távirásza. Az utasgép, amelyet Gablenz tábornok vezetett, szolgálati úton volt Berlinből Dél-Németország felé és gépészeti következtében Mühlberg közelében lezuhant. (MTI)

Több mint 10 ezer tenyészkocát osztanak ki a kisgazdáknak

Budapest, augusztus 22. A MTI jelenti: A földművelésügyi miniszter a mezőgazdaság fejlesztésének programja keretében a mangalicavetés-tenyésztés minőségi színvonalának emelése céljából még a folyó évben a kisgazdák részére több, mint tízezer darab törzskönyvezett tenyészkocának kiosztását határozta el, amelyet a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségek a Mangalicavetés-tenyésztők Országos Egyesületének közreműködésével bonyolítanak le. A kiosztásra kerülő tenyészkocákból egy-egy darabot csak a 30 kat. holdnál kisebb szántóföldi területtel

álló területtel rendelkező hivatásos kisgazdák kaphatnak. Az akció eredményének érdekében községenként egálább 20 darab kocát kell kiosztani. A kiosztásban részesült kisgazdáknak kötelezettséget kell vállalniuk aziránt, hogy a kapott tenyészkocákat legalább két esztendőre tenyésztésre használják. A kiosztásra kerülő kocák kedvezményes kiosztási ára darabonként azoknak a súly szerint 100, 110 és 120 pengő. Az igényléseket a gazdasági felügyelőknél kell bejelenteni és az akció november 1-ig be kell fejezni.

ISKOLATÁSKÁT AKTATÁSKÁT PÉNZTÁRCÁT

Piac-utca 40. **TÓTHFALUSSY-tól** Piac-utca 16.

Újabb kétmillió kétpengős érmét vernek

Budapest, augusztus 22. A MTI jelenti: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 260 millió pengő névértékben megállapított összmennyiségből az eddigi rendelet alapján már vert érméken felül a két pengős

aluminium-érmékből kétmillió darabot, négy millió pengő névértékben, a kétféle acélérmékből húszmillió darabot 400 ezer pengő névértékben kell verni.

Dieppeben megkezdtek a romok, roncsok és angol halottak eltakarítását

Vichy, augusztus 22. A francia kormány tegnap délelőtt minisztertanácsot tartott. Pétain és Laval elismerését fejezte ki a Dieppe környéki lakosoknak fegyelmet magatartásáért. De Brion részletesen vázolta az eseményeket. Jávahagyják a titkos rádióadók tulajdonosainak büntetésére javasolt életfogytiglani börtönbüntetést.

A dieppei tengerparton már az eltakarítási munkálatok folynak. Különösen a Puys sziklafalai előtt valóságban halomban hevernek az elesett angol katonák, még nem tehetősek el valamennyit. Egy nagy teherhajó szétlőtt arra még az olajjal borított vízből mered ki. Körülötte az angol tankok, melyeket valósággal szénhópók a lövedékek. Bennük a szénégetett személyzet.

A török sajtó megállapítja, hogy legálábbis egy hadosztály angolszász támadott Dieppenél, de tulajdonképpen még három óra keresztül sem bírták a harcot. Ilyenféle angol-amerikai vál-

alkozás sohasem lesz képes a Szovjet-unió elleni német offenzívát gyengíteni.

Róma, augusztus 2. (Stefani) Dieppe után új angolszász partraszállásra kell az európai, vagy afrikai arcvonal valamelyik érzékeny pontján elkészülni — írja Gayda a Giornale d'Italia hasábjain. A dolgok az angolszász hatalmak számára olyan rosszul mennek — folytatta — hogy számolni lehet a kétségbeesés elhatározásaira. Ilyen körülmények között a Földközi-tenger, amely világháború egyik legfőbb központja, továbbra is éber figyelem tárgya kell, hogy legyen a tengely részéről. Nem felesleges ebből a szempontból az a tény, hogy Gibraltar és az angolszász ellenőrzés alatt álló nyugatafrikai kikötők között igen élénk a hadi és kereskedelmi hajók járása-kelése. Felesleges azonban hozzáfűzni, hogy a tengely erői általában készenlétben vannak és gyorsan cselekednek. (MTI)

Nagy eredmények előtt a Kaukázusban

Berlin, augusztus 22. A Német TI levelezője írja: A berlini katonai megfigyelők érdeklődése ismét kizárólag az európai keleti arcvonalra összpontosul. Különösen figyelemreméltó és az egész helyzetre jellemzőnek tartják, hogy a véderőparancsnokság szombati közleménye egy szóval sem említi meg a Sztalingrád körüli annyira fontos

arcvonalszakaszt, míg az ellenséges sajtó erről bőven hoz híryagot. A német katonai köröknek erre az arcvonalszakaszra vonatkozó megjegyzései, de a Kaukázusra vonatkozó megállapításai is általában derűlátóak. Ezekben a szakaszokon nagy események körvonalai bontakoznak ki, olyan események, amelyekről a német hadvezetés még

csak sejtető megjegyzéseket sem hajlandó tenni.

Egyiptomban a helyzetnek változatlanul Rommel tábornok az ura. E légforróbb háborús övezet elkövetkező harcaira nagy fontosságú, hogy az olasz véderőjelentés állandóan Észak-Afrikában irányuló tengely hajókaravánokról szól. Nagy utánpótlás folyik zavartalanul a tábornagy kötelekelhez annyira, hogy feltételezhető, hogy az el-alameini állásokban uralkodó nyugalom csak relatív. (MTI)

EKEKBEK FURÓDNÁK A NEMET TÁMADÓCSAPATOK A KAUKÁZUS SOROSAIBAN

Berlin, augusztus 22. Mint a NST jelenti, az elmúlt héten úgy a Kaukázusban, mint Sztalingrádtól délre és nyugatra tovább folytak a hadműveletek. A német élc csapatoknak be kell vámiuk a derékhatat, azonkívül már hegyes vidéken állnak, ezért lossuk meg a kaukázusi előnyomulás. A német támadások most ékekben furakodnak az ellenség testébe, főleg azért, hogy a szorosokat biztosítsák.

A német, román és szlovák csapatok mélyebben behatoltak a hegységbe, kemény harcokban megtörték az ellenállást. Súlyos harcok fejlődtek ki útzársók és a védelemre kiépített támaszpontok körül.

A Szovjet pénteken éjfélok kiadott hadijelentése beismeri, hogy Krasnodartól délre a szovjet csapatok újabb vonalukba vonultak vissza.

A harcok súlypontja most a sztalingrádi térségre nehezedik. Hogy az általános német támadás megindult-e már, az még nem állapítható meg kétségtelenül, de remélhető, hogy a döntés már nem soká késik. Hogy a sztalingrádi térségben készülő katonai mikor zárják le a németek teljesen, arról egyelőre nem nyilatkoznak és nem foglalkoznak állást azokkal az angol hírekkel szemben sem, amelyek szerint a német csapatok Sztalingrádtól délre és északnyugatra óriási sikereket értek el.

Az Oreltől északra fekvő térségben, erdős és mocsaras terepen folyó német támadás mind nagyobb jelentőséget nyer.

Rövidzárlat tüzet okozott egy fényképész műteremben

Kisebb fajta börti tűz keletkezett szombaton a Piac-utcai Hangya palotában levő Burg-téle fotostúdióban. Mint az oltási munkához kivonult tűzoltók megállapították, a tüzet rövidzárlat idézte elő s könnyen gyúló fényképészanyagok lettek a lángok martalékává. Különböző tűzeset mindössze néhány percet lefolyású volt s a kivonult tűzoltóknak is már állig akadt dolguk.

Tizenötévi fegyházra ítélték a nővérgyilkos aggastyánt

Nagyvárad, augusztus 22. A nagyvárad-i törvényszéken most tárgyalják a rablógyilkossággal vádolt Petri József 71 éves hegyközüljaki lakos bűnperét.

Petri József ez év január 28-án egy fadoronggal meggyilkolta saját nővérét, Farkas Elekét, született Petri Juliánát. A gyilkosság után magához vett nővére szekrényéből 570 pengőt, majd, hogy azt a látszatot keltsse, hogy rablógyilkosságot történt, az istállóba ment, magára zárta az ajtót megköltözte magát s úgy igyekezett viselkedni, mint aki a rablók köztétek be az istállóba.

Petri József nőülni készült, ezért szerzett pénzt gyilkosság útján. Meg is felelt kiváltságotjának, a nála 22 évvel fiatalabb Zsugán Magdolna kárásztelki postamesternőnek, hogy most már elveheti, mert bőven van pénze.

A bíróság szándékos emberöléssel párosult rablás bűntettében mondta ki bűnösnek Petri Józsefet és 15 évi fegyházra ítélté.

— Szeptember második felében megindul a szociális képzés. A debreceni Tiszta István Tudományegyetem, a pécsi Erzsébet Tudományegyetem jogi és államtudományi kara, valamint a József Nádor Műszaki és Gazdasági Tudományegyetem, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem közgazdaságtudományi kara mellett már ez év szeptember második felében megindul a szociális képzés a szociális tanfolyamokon.

Popoff Mihály görögkeleti érseki helynök körlevele a Kormányzóhelyettes Ur hős haláláról

Budapest, augusztus 22. Dr. Popoff Mihály érseki helynök, a magyarországi görögkeleti magyar és ruszin egyházrészek adminisztrátora valamennyi görögkeleti magyar és ruszin lelkészhez a következő levelet intézte:

Az ország népe zokogó szívvel vette tudomásul a nemzet reményességének hős halálát. Fájdalmunkban, mint mindannyiszor, most is az égi Atyához menekülünk, mert ilyen nagy fájdalomra csak

az Ő végtelen kegyelme adhat vigaszt. Elrendelem tehát, hogy a fennhatóságom alatt levő egyházrészek templomaiban augusztus 23-án, vasárnap gyásztisztviseltet tartassék vitéz nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzóhelyettesének, a magyar vitézség legendáris hőségének lelki üdvéért és kérjük a Meny nyei Atyát, hogy a mélységből kiadósulósan megpróbáit gyermekeinek hozzon szebb magyar jövődőt! IMT!

Csökken a tanítási anyag a gimnáziumokban

A kultuszminiszter a most kezdődő tanévre vonatkozóan módosította a gimnáziumi és leánygimnáziumi tantervet és ennek során a tanítási anyagot több tantárgynál lényegesen csökkentette. Ezzel kapcsolatban a kultuszminiszter külön rendeletet intézett az érdekelteknél tanügyi hatóságokhoz, amelyeket felszólított, hogy a tanítási anyag csökkentését az új tanév megnyitása után rendkívüli értekezleten behatóan beszéljék meg.

A magyar nyelvből a IV. osztályban, a földrajzból és néprajzból a VII. osztályban, a latin nyelvből a VIII. osztályban, természetrajzból az V. osztályban, vegytanból a VII. osztályban, a természetből a III., VII. és VIII. osztályban végül mennyiségben a II. osztályban új tanmenetet kell készíteni és azt szeptember 30-ig jóváhagyás végett fel kell terjeszteni a tanközlési főigazgatónak.

A tankönyvek változatlanok maradnak. A VII. osztályban a természettan olyan részeit tárgyalásakor, amelyek a tankönyvben nincsenek benne, a tanulók legszükségesebb fogalmakról egészen rövid jegyzeteket készítenek.

Iskolaruhák, női és leányka kabátok
rőtös és divatárak nagy választékban

KERECSEN divatház
CSAPO-UTCA 8. SZÁM

Megkezdték működésüket a járási közellátási ellenőrök

Hajdú vármegyét öt működési területre osztották fel

A közellátásügyi miniszter, hogy az ország közellátási problémáinak elrendezését megnyugtatóbban biztosítsa és hogy közvetlen szervekkel rendelkezzen vidéken, az egyes járási székhelyeken, valamint azokban a megyei városokban, ahol közellátási felügyelőség nem működik, 1-1 közellátási ellenőr kinevezésével fokozottabb mértékben építette ki a Közellátásügyi Minisztérium vidéki szervezetét. Augusztus 15-ével 306 járási székhelyen, illetve megyei városban kezdtek meg a közellátási ellenőrök működésüket. A közellátási ellenőrök a területileg illetékes m. kir. Közellátási Felügyelőségeknek vannak alárendelve. Feladatuk állandóan figyelemmel kísérni a helyi közellátás alakulását és az intézkedést kivánó megfigyelésekről jelentést tenni. Járási területén ellenőrzik a hatóságilag megállapított árak betartását, figyelemmel kísérik a közellátással kapcsolatban kiadott rendeletek kellő időben történő végrehajtását. A helyi hatóságok, valamint a magánosok közellátással kapcsolatos kéréseit, problémáit és panaszait egyrészt közvetlenül intézik el, másrészt azok levezetésére megfelelő intézkedést kérnek.

A közellátási ellenőrök alkalmazása minden tekintetben a gyakorlati célt kívánja szolgálni és a közellátás adminisztrációját kívánja közvetlenebbé és gyorsabbá tenni.

A közellátásügyi miniszter vidéki szervezetének fokozottabb mértékben történő kiépítése szükségesnek látta, hogy a minisztérium kebelében Közellátási Igazgatási Főosztály néven, dr. Szabó-Jilek Jenő miniszteri tanácsos vezetésével külön főosztály szerveztessék, amelynek hatáskörébe tartoznak a közellátási

kormánybiztosokkal kapcsolatos ügyek, a tájegységek közellátási problémái, a törvényhatósági székhelyeken működő M. kir. Közellátási Felügyelőségek, valamint a járás- és megyei városok közellátási ellenőreinek tevékenységével kapcsolatos feladatok ellátása és végül a helyi közellátási hivatalokkal való közvetlenebb kapcsolat fenntartása. E módokon a Közellátásügyi Miniszter vidéken rendelkezésre álló szervezetnek közvetlen irányítása.

A közellátásügyi miniszternek a közellátási igazgatás gyorsabbá tételére irányuló törekvése azonban csak az esetben járhat eredményre, ha a termelő és a fogyasztó egyaránt megérti, hogy a jelenlegi háborús viszonyok közepette milyen honvédelmi érdekek fűződnek a közfogyasztás zavartalanosságának biztosításához. A miniszter elvárja mindenkitől, hogy a járási közellátási ellenőrök munkáját támogassák, mert csak hatóság és a közönség példás együttműködése esetén sikerül elérni a kitűzött célokat. Mindazok pedig, akik a mai nehéz időkben is egyéni érdekeiket érvényesítik a köz rovására, számolhatnak azzal, hogy a kormány a közérdek védelmében kénytelen lesz olyan megtorló intézkedéseket hozni, amelyek alkalmasak arra, hogy egyes lelkiismeretlen nyereszkeskedőknek elmenjen a kedve a közellátás ellenes cselekményektől.

Hajdú vármegyében öt közellátási ellenőr működik. A Közellátási Felügyelőség székhelye Debrecen. A közellátási ellenőrök működési területe a következő: Központi járás, Püspökkladányi járás, Hajduböszörmény megyei város, Hajdúnánás megyei város és Hajdúszoboszló megyei város.

Pénzért értéket kap!

BLUZ LEVABL minden szép sima szímben 4-02
FEHERNEMÜRE Goldsol különlegesség 4-00
levabl 4-10
GLOQUE ruha újdonságok modern szövessel 6-96
SEVIOTT SZÖVETEK intézeti és iskola ruhára 140 cm 12-99
SOTTIS SZÖVETEK kiváló jó minőségű párat választék 7-46
GEORGETTE SZÖVET 130 cm széles kabát és ruhára minden színben 17-62

NYÁR NADRÁG minden műselyemből régi minőség 2-10
KOMBINÉ csodaszép himzéssel Goldsolból 9-30, trikó műselyemből 3-18
ING legmodernebb anyagokban 8-30
HARISNYA hibamentes hajszálvékony műselyemből 3-50
REFLING sport fazonokban szép mintákban 10-82
JUPLIN férfi ing garantált műrost mentes tartású gallérral 23-97 17-82

CSILLAG TESTVÉREK

lőzei kir. herceg-utca 11. Vigmozi oldal.

Baltával fejbeverte

a bezárt kereskedőt

A mentők Oláh Miklós 50 éves debreceni kereskedőt súlyos sérülésekkel szállították be a sebészeti klinikára. A sérülések fején voltak, mint meg lehetett állapítani, valószínűleg fejcsapások okozták.

Oláh a kihallgatása során eléggé különös változásban indokolta meg a fején lévő sérülések származását. Az eset napján lakásában aludt, arra ébredt, hogy

az ajtót kívülről rázárták. Mint kiderült, ezt egy hölgyfodrász ismerőse követte el, aki nem is akarta kiengedni, bárhogy dörömbölt. A jó viccnek egyszer azonban természetesen véget kellett vetni, a fodrász is kiengedte Oláh Miklóst, azonban az ajtóban egy fejszéssel várta, amivel többször fejbeverte.

Az ügyben a nyomozás megindult.

Arany Bika Gözfürdő

augusztus 21-től ismét nyitva

A Turul Szövetség Attila Bajtársi Egyesülete megemlékezése a Kormányzóhelyettes hős haláláról

A Turul Szövetség Attila B. E. tegnap esti táborozásán bensőséges kegyelettel áldozott a hős halált halt Kormányzó helyettes Ur hős emlékének.

A mélyen megilletődött bajtársak előtt alkalmi Kovács Tibor egy. vezér többek között a következőket mondotta:

— Valamennyien mély megrendüléssel beszélünk arról a gyászról, amely Isten előtt a földön legjobban szeretett, dicsőségesen országgló Kormányzó Urunkat, vele együtt egész magyar nemzetünknek érte. Künn a külső fronton, a hősök szülőföldjén, hol az élet és a halál, kard és lélek vívja évezredek történelmét eldöntő gigantikus nagy harcát hunyt el a Főméltóságú Kormányzóhelyettes Ur nevéhez méltó vitézséggel, hősiességgel, hűfői kötelességének egész nemzetünk első példás, ragyogóan bátor teljesítése közben.

— Míg élt, — a szebb és jobb jövő öhajtó és váró magyar szív és magyar lélek évezredek emese álmait diadalmasan valóra váltó magasztos nemes, hűsiesen bátor, kardhordó harcos Turul-szamadárként állt nemzete előtt, égnék, amely felé annyiszor szárnyalt dűbörgő gépmadarával, mint az örök magyar lélek megtestesült géniusza.

— Porig sujt a csapás, de az önzetlen, lelkes hazaszeretet piedesztális magasságába emeli lelkünket a nemes áldozat. Katona ember volt: bátor és nemes! Ilyen volt élete, és ilyen volt halála is. A magyar ifjúság, amely Őt mindenkor magának értezte és tartotta, ma különösen nagy szeretettel és mély megrendüléssel áldozik a Hős emlékének, szent és soha meg nem szeghető ígéretet téve, hogy az Ő nyomdokain haladva, idebent a belső fronton munkában izzó teste verejtékét, az Ő áldott, nemes, vértanúvérrel megszentelt külső fronton pedig: életét és vérét áldozza a hon oltalmáért, ha az édes Haza tőle ezt kívánja!

A hős sírhantja soha nem a föld, mely testét elborítja, hanem az öntudatlan, szárnyaszegett, sivar nemzeti lélek, mely önmagát, történelmi misszióját nem becsúlva, nagyjait elfeledi, s a mult homályába temeti.

— A magyar azonban öntudatos nemzet, telve magasztos idákkal és felelősségteljes történelmi misszióját felismerő egészséges életöszönnel, s így nemzeti nagyjaink halála számára nem örök elmulás, nem siralmas, pusztító enyészet, hanem hős megdicsőülés, a hőszok, a földi félistenek fenséges piedesztáljára emelkedő szent és nemes felmagasztosulás, a honszeretet, a gyakorlati hazafiaság példájának gazdagon buzdó, soha ki nem meríthető és örökös forrása, amelyből hosszú évszázadok múlva is lángolóbban lélekkel merít minden hazáját őszintén és hűen szerető, áldozatkész magyar.

— Eppen ezért, ha gyászolunk is, — ha e pótolhatatlan veszteség felett érzett fájdalomunkban sűrű könnyfátyal von szemünkre a mérhetetlen nagy bánat, szívünket és lelkünket kimondhatatlan büszkeség tölti el, mert ország, világ megláthatja, mit dicsőséges történelme is mutat, hogy ezeréves hazája biztonságáért és határaiért, nemzetéért és ősi jussáért, mily engesztelhetetlen, megfélemlíthetetlen és mily holtáig hős és elszánt a magyar.

— A hős halált halt vitéz nagybányai Horthy István főméltósága minden magyar ifjú örökös példaképe lett, s az is marad mindhaláláig! — Hajrá Turul!

A vezér bajtárs szívbillőző szavait az egyesületi tábor mély átérzéssel hallgatta, majd egyperces silentiummal áldozott az elhunyt hős emlékének.

A mementó és a Himnusz eléneklése után nyolc napos szigorú gyászt rendelt el s az egyesület minden tagja harminc napon keresztül korian fekete gyászszalagot visel.

Sebesült honvédek

Erkezték Debrecenbe szombaton délelőtt. Egy menetrendszerinti járáshoz csatolt sebesültvagonokban negyvenegy könnyebben sebesült honvédet fogadott a megjelent közönség és szeretetének minden jelével igyekezett elárasztani a sebesülteket. Megható volt látni.

Hamarosan hozzákezdtek a sebesültek beszállításához. A HEV-nek egy kocsija, egy mentőautó és magánautó működött ennél közre. Az alkalmatlanság azonban kevés volt, a negyvenegyből hat sebesült kimaradt. Ezeknek várakozni kellett volna egy darabig, míg visszafordulnak értük.

Ekkor a pályaudvar parancsnokánál egy egyszerűen öltözött, viltaréz ember jelentkezett. Katonásan összevágott sarokkal.

— Orbán István taxisoffőr vagyok. Alázatosan jelentem nagyon ziversen díjmentesen beszállítottam az ittmaradt sebesülteket.

A tiszt ránézett. A soffőr megvidámított arccal folytatta.

— Természetesen nem hivatalos minőségben, úgy értem, hogy nem pénzért. Ingven teszem, ez a legkevésbé amivel kimutathatom... egyszerűen azonnal is rendelkezésükre állok.

— Köszönöm — felelte a tiszt. Nehéz lett volna részletesen elmondani, hogy mit köszön. Nem is kellett. A készség köszönetet nem várva ott ragyogott a derék magyar soffőr szemében.

— De baj van — jutott eszébe hirtelen ismét a soffőrről pillantva. Hatan nem férnek be a taxiba.

— Áll még odakint taxi — hangzott azonnal a válasz. A soffőrnak ügyvélszik pillanatnyi kétsége sem volt aziránt, hogy a kinnálló másik taxiban is hasonló igazszívű magyar ember áll.

Pillanatig tartott az egész. Két mondatban elmagyarázta bajtársának, hogy miről van szó. Pár pillanat múlva már ketten álltak a pályaudvar parancsnokságon a tiszt előtt.

— Sövéző Antal taxisoffőr alázatosan jelentkezem.

További megbeszélésre már nem is volt szükség. A hat sebesült a kényelmes ülésen lepihenve mehetett a többi után.

Eddig tart a történet. 1942 augusztusát írjuk, taxikorlátozások idejében, amikor két szegény taxisoffőr, akik bizonyára nem keresnek ezeket havonta, habozás nélkül vállalta hat sebesült honvéd ingyen fuvarját.

A bibliai özevgyasszony képe jut eszébe. Azé, aki egy nagy eszméért örömmel adta oda mindenét, amit pillanatnyilag adhatott.

A sebesültszállító vonatot egyébként a hadtest, a város és a vármegye küldöttsége fogadta. A város nevében Zöld József h. polgármester a vármegye nevében dr. Uzonyi Barna vármegyei főjegyző jelent meg. Zöld József a város nevében rövid megleghangú beszédben üdvözölte a sebesülteket.

Pompás eredmények a MASz bajnoki versenyén

Budapest, augusztus 22. A Magyar Atlétikai Szövetség két napos országos bajnoki versenyének első napján a Beszkárt pályán szép számú közönség előtt erős küzdelmek voltak. Eredmények:

100 m-es síkfutás Tima (KEAC) 10.9 mp, 110 m-es gátfutásban bajnok: Hidas (BBTE) 14.8 országos csúcseredmény beállítva. 800 m-es síkfutásban bajnok Marosi (Tessvérség) 1:55.2 mp. Távolugrásban bajnok Vermes (BBTE) 737 cm. Gerelyvetésben bajnok Várszegi (MAC) 67.49 m. 5000 m-es síkfutásban bajnok Szilágyi (BBTE) 14:48.8 mp. Rúdugrásban bajnok Zsufka (MAC) 390 cm.

A buza minősége nagyon jó

A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése a mezőgazdaság helyzetéről

Budapest, augusztus 22. Az augusztus 17-iki helyzetnek megfelelő jelentésében a földművelésügyi minisztérium megállapítja, hogy a buza csépe legelőbb helyen nagy erővel folyik. A terméshozam országsterle nagy ingadozást mutat, a minőség azonban általában nagyon jó. A rozs csépe a legelőbb helyen befejeződött. A terméshozam általában a várakozásan alul maradt és néhol a minőség is kifogás alá esik. Igen sok a második- és harmadrangú rozs. Az őszi és tavaszi árpa, valamint a zab csépe és hordása folyamatosan van. A zab országsterle jó minőséget adott.

A tengeri az utóbbi három hét alatt a kedvező időjárás folytán a legelőbb helyen javuló. Ha az időjárás kedvező marad, igen kevés lesz a be nem ért tengeri.

A burgonya fejlődésére az utóbbi három

hét időjárása kedvező volt és kedvezően fejlődött a cukor- és takarmányrépa is.

A kertli vélemények a kedvező időjárás hatására általában jól fejlődnek, a paradicsom azonban a hűvös éjszakák miatt lassan erik. Meleg időjárás esetén jó termést ígér. A napraforgó és a ricinus korai vetései jól fejlődnek, a későbbi vetések beérése azonban bizonytalan. A rétek és legelők a júliusi szárazság következtében sokhelyütt lesültek. Az utóbbi utóbbi három hét kedvező időjárása folytán remélhető feltrissülésüket és azt hogy a kijáró jóságát el tudják majd tartani.

A gyümölcsök közül a teli almafajták jól fejlődnek, az őszibarack jó minőségű, a dió helyenként közepes, helyenként gyenge termést ígér. A szőlő fejlődésére az utóbbi hetek időjárása kedvező.

Feldarabolt felesége holttestével körutazást rendezett

Zágráb, augusztus 22. A zágráb-zimónyi vasútvonalon az utasokat ellenőrző élelmiszerbiztosító borszalmás büntényt leplezték le. Herz Ivó zágrábi szabómestert, aki a vonaton utazott, felszólították, hogy nyissa fel bőröndjét. Herz vonakodott a parancsnak eleget tenni, amivel abba a gyanuba keveredett, hogy élelmiszert visz a nagy bőröndben.

Erőszakkal felvitolták a koffert, amelyben legnagyobb meglepetésükre egy asszonyi holttestet találtak feldaraboltva.

Herz Ivó azzal védekezett, hogy felesége öngyilkosságot követett el és ő félt a

hivatalos eljárástól, ezért feldarabolta feleségét.

Az apróra darabolt holttestet bőröndbe gyömöszölte és elutazott vele az ország keleti részébe.

Az volt a terve, hogy a holttest véres maradványait „valahol Horvátországban” elássa. „Ugyis felboncolták volna — mondotta — én végeztem el ezt a munkát.”

A vizsgálat eddig azt állapította meg, hogy az asszonyt tompa tárgyól eredő ütés érte. Valószínű, hogy a szabómester maga gyilkolta meg feleségét. Herzet letartották és Zágrábba szállították.

Tervek a csemegeszőlő értékesítése körül

A szőlőgazda-társadalmat a várható terméshozam értékesítése állandóan foglalkoztatja. Azok az intézkedések, amelyek a borkészletek sima értékesítését célozzák, a termelő társadalomban jó benyomást keltenek. A csemegeszőlőfajták értékesítése azonban még mindig tisztázásra váró kérdés. A külföldi piacokon jelentős mennyiségek értékesítéséről történt intézkedés, azonban emellett, mint a termelői érdekeltség hangoztatja, a belső fogyasztás fokozását sem szabad elhanyagolni. A termelők véleménye szerint a hosszabb időre eltartható csemegeszőlők értékesítésének későbbi időpontra való kitelése volna az egyik mód, amellyel az értékesítést meg lehetne könnyíteni, mert így nem kellene

éppen a szüret alkalmával, amikor amúgy is a legelőbb szőlő kerül a piacra, ezeket a fajtákat is a piacra hozni. Sok szőlő házi eltevésével hozni. Sok szőlőtermelő vidék foglalkozik a szőlő házi eltevésével, azonban ez az eljárás nem rendszeres és nem felel meg teljesen a kitűzött célnak. Eppen ezért felmerült az a terv, hogy mihamarabb állítsanak fel a kor követelményeinek megfelelő úgynevezett szőlőeltartóházat, amelyben kísérletezések folynának az eltartásra legelőbb megfelelő fajtákkal és általában az eltartási módszerekkel, mert a szőlő hűtőházi eltartása nem felel meg a kívánalmaknak, mert rövid tárolás mellett is a zamatát elveszti.

Kirándulás Zemplénbe

Azok, akik pár napos, rövid kirándulások során igyekeznek megismerni országunk egyes vidékeit, a mai háborús vasúti közlekedés mellett ritkán találnak olyan jó összeköttetésekre, mint amilyen Debrecen és a tőle 170 km-re eső Sátoraljaújhegy között van. Reggel 5 órakor indult vonatunk Nyiregyháza felé s onnan a keskenyvágányú kisvasút sínautóbuszán már negyed tízkor megérkeztünk Ujhelyre, az ősi Zemplén megye székhelyére. Ebben a megyében született hazánk két legnagyobb szabadsághőse, Rákóczi és Kossuth. A történelmi levegő Ujhelyben csak a megyeháza ódon falairól árad felénk, egyéb régi épületet nemigen láthatunk. De a város újabb történelme visszatükrözi az egész magyarság sorsát. A múlt század végén rohamosan elszűdött a város, a 20 évi határszéli haladás után lassan kezd fejlődésnek indulni. A város fölterét nagyszabású munkálatokkal most alakítják ki. Különösebb látnivaló a szőlészeti és borászati felügyelőség tornyos épülete, amelyet az új helyiek tréfásan bortemplomnak is neveznek. Innen irányítják a kintő hegyaljai borok minőségi felülvizsgálását és osztályozását. Mint hallottuk, az idén végre jó szőlőtermésre van kilátás a Hegyalján is. A város nevezetessége a Benesék által Trianonban papíron hajózatává varázsolta kis Rovnya patak nem sokáig lesz már a régi helyen látható, mert tavaszi kiöntései miatt a várostól távolabbra vezetik el s a munkálatok

már előrehaladott állapotban vannak.

Délután az egyik hegytetőn felállított Magyar Kálváriát tekintettük meg. Ez az ország legnagyobb szabású hazafias emlékműsorozata, mely országos adakozásból még 1936-ban létesült s hatalmas arányú emlékműveivel megkapóan hirdette s hirdeti az egységes Magyarországból kiszakított részek visszatérésének szükségességét. A Kálvária betetőzéseként felállított hatalmas országzászló mellett nagyon szép kilátás nyílik az Alfölddel ölelkező Hegyaljára. Este 6 órakor, a város nevezetességeinek megtekintése után ha haza indultunk volna, már fél 10 órakor Debrecenben lettünk volna, de mi még meg akartuk tekinteni a fele részben még mindig csonka Zemplén megye közel eső részét s így ott maradván másnap délelőtt megmásztuk a szép fekvésű város legmagasabb hegyét, a Magoshegyet, melynek kilátójáról még szebb kép tárul elénk, mint az országzászló hegyéről. Délután átrándultunk a szinte óránként 30 percre alatt vasúton megközelíthető Sárospatakra. Az ősi kollégiumával, a híres pataki várral s újabban a kellemes bodroparti strandjával büszkélkedő nagyközség, mely egyideig a megye székhelye volt, ma is felveheti a versenyt az Alföld sok rendezetlen városával.

Harmad a már visszacsatolt Zemplén bányás, erdős vidékét tekintettük meg. Az Ujhelytől 3 km-re fekvő Borsi község szívmagyar lakossága mellett büszke arra, hogy itt született Fákóczy. A várkas-

helyt, ahol született s amelyet a legenda szerint földalatti folyosó kötött össze a pataki várral, Zemplén megye a visszacsatolás óta rendezte. Egyik része járási levéltárhoz, a másik részében pedig múzeumot rendeztek be. Ujhelytől északra hamar megközelíthető a 7 km-re fekvő széphalom község. Itt 20 holdas parkerdő közepén áll a tudományos akadémia által felállított Kazinczy mauzóleum.

A visszatért terület egy részét elfoglalt magyarak lakják. El kell ismerni, hogy a cseh nemzetiségi politika itt nagy eredményt ért el 20 év alatt. Az egyik községben, Cékén pl. találkoztunk olyan 4 éves kislánnyal, akinek apját Csörgő Jánosnak, anyját nemzet Rózának hívják s a gyerek csupán egy kis verset tud elmondani magyarul, ezt a nyári ovidóban Ujhelyről kiküldött övönötől tanulta. — Bodzásújlakon egy Fedák Mihály nevű derék szál legénytől, mikor mekérdeztük, miért nem beszél mindig magyarul, azt felelte, hogy az ő anyja szlovák tehát az az anyanyelve is. Azért, mint a falvak értelmiségi rétegével való beszélgetésből kitűnt, a visszatérés közel 4 éve alatt a visszamagyarosítás terén szép eredményt értek el. Sok faluban az öregek mellett a legfiatalabb iskolás gyermekek ziversen s mindig magyarul beszélnek. Ott értek el ezen a téren jobb eredményt, ahol a tanítók és a köznevelés emberei tudnak szlovákul s így közelebb férközve a néphez, könnyebben megy a lelkek visszanyerése. Kár, hogy annak idején a csonkaországban nem tanultuk a nemzetiségi nyelveket s így most még sikan idegenül mozognak a nyelv között, nem érve meg annak kívánságait s panaszaát.

Garanyban egy magaslaton 80 holdas szép erdő közepén áll a valaha az Almássy grófok tulajdonát képező gyönyörű kastély, ahol most az állampolgárság nélküli zsidókat tartják internálva. Ez a hely inkább katona, vagy tisztviselő, esetleg gyermeküdülnök lenne alkalmas. Negyednap az országosan ismert előkelő üdülőhelyre, Füzérványba rándultunk ki a hegyközi kisvasúton s este azzal a gondolattal térünk haza Debrecenbe, hogy a debrecenieknek (nemcsak a turistáknak) érdemes lenne ezt a könnyen megközelíthető szép zempléni vidéket gyakrabban meglátogatni.

Dengeleeri.

Minisztertanács

Budapest, augusztus 22. A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány tagjai Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével pénteken délután minisztertanácsra ültek össze, amelyen folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács a késő esti órákban ért véget.

BETILTOTTÁK GANDHI LAPJÁT

Bern, augusztus 22. (MTI) Az angol hírszolgálat Bombayból jelenti, hogy a kormány betiltotta Gandhi hetilapját, a Harijan-t, mert az augusztus 17-i számban cikket közölt a poigári engedetlenség mozgalmáról.

JÓZSEF FERENC FŐHERCEG ELNÖKÖL A NEMZETKÖZI FÜRDŐSZÖVETSEG POZSONYI ÜLÉSÉN

Pozsony, augusztus 22. A nemzetközi fürdőszövetség nagytanácsának legújabb szeptember 15-én érkeznek Pozsonyba, hogy tanulmányútot vegyenek részt Szlovákiában. Ezen a tanulmányúton a látogató államok fürdőszövetségeinek képviselői vesznek részt: Németország, Olaszország, Magyarország, Románia, Bulgária, Horvátország, Finnország, Spanyolország, Franciaország, Törökország, Portugália és Svédország. A nagy idegenforgalmi kongresszus vezetői személyiségei között résztvesz a többi között József Ferenc főherceg, a Nemzetközi Fürdőszövetség nagytanácsának elnöke, valamint Esser Herrmann német államtitkár, a Német Idegenforgalmi Szövetség vezetője. E nemzetközi konferencia célja elsősorban az, hogy megtárgyalják a nemzetközi vonatkozásban időszerűvé vált fürdőkádéseket és feltevéseket a turistaforgalmat Európában. (MTI)

Gaál Péter ny. bankvezérigazgató Debrecenben meghalt

Temetése hétfőn délután 5 órakor lesz a Köztemetőben — Szalacsi Rácz Imre apósát gyászsolja az elhunytban

Mély részvételt vettük a szomorú híradást, hogy csikvartófalvi Gaál Péter nyugalmazott bankvezérigazgató 73 éves korában hosszú szenvedés után Debrecenben elhunyt. Gaál Péter mögött egy rendkívül értékes és munkás élet áll. A múlt században, 1869-ben született Nádudvaron, majd Debrecenben diákoskodott. Tanulmányai elvégzése után a debreceni Kardos-céghoz került s így valószínűleg úttörője volt abban, hogy mint intelligens keresztény fiatalember a kereskedelmi életben helyezkedjen el. Innen Kecskemétre, majd pedig Zilahra került, ahol csakhamar tevékenyen bekapcsolódott a gazdasági életbe. Az ő nevéhez fűződik a Középszolnokmegyei Zilahi Takarékpénztár megalapítása, amely az első világháború előtti időkben egyike volt a környék legjobban menő pénzügyintézetének. Ugyancsak ő alapította meg a Takarékpénztár négy fiókintézményét, úgyanyira, hogy nevének bankkörökben is jó csengése volt.

Gaál Péter 32 évig állott az általa alapított Takarékpénztár élén, mint vezérigazgató. Hallatlanul nagy munkabírási jellemzője ezt a széles látókörű, gerinces magyar embert. A román megszállás éveiben keményen kitartott helyén s

igazi atyja volt az erdélyi magyaroknak. Többször hívták át, de ő nem hagyta el működési körét, mert úgy érezte, hogy a megszállott területek magyarságának szüksége van rá. Mikor aztán a románok a magyar intézmények működését lehetetlenné tették, Gaál Imre galombá vonult és családjával együtt Erdélyfalvára költözött. Itt élt egészen a román uralom végéig. Közben újabb bankot alapított és változatlan kitartással szolgált a magyarság ügyét. A konverzió őt is tönkre tette, de nem tudta elvenni hitét és magyarságát.

Mikor aztán megszűnt a 20 éves szörnyű lidércnyomás, családjával együtt Debrecenbe költözött. Itt élt meghitt családi körben feleségével, két leányával, két unokájával vejenél, dr. Szalacsi Rácz Imre középiskolai igazgatóval. Egy évvel ezelőtt gyöngélkedni kezdett. Szíve rendetlenkedett s többször volt orvosnál. Az utóbbi napokban állapota egyre rosszabb lett. Szombaton délelőtt a halál megváltotta szenvedéseitől. Gaál Péter halálát nagy és kiterjedt előkelő rokonság gyászsolja. Temetése hétfőn délután 5 órakor lesz a debreceni Köztemető díszravatalozójából a román kat. egyház szertartása szerint.

Vendéglátó iparosok figyelmébe

TELEFON:
33-88

**Glóner János megnyitotta
bornagykereskedését
Cegléd-utca 5. szám**

iszta noha-mentes uradalmi
finom zamantu borait ajánlja.

Augusztus 25.-én Debrecenben is megindul a téliruhagyűjtés

Megalakult a gyűjtési akció debreceni társadalmi bizottsága.

Szombaton a városháza tanácstermében volt a téliruhagyűjtő akció társadalmi bizottságának alakuló közgyűlése. Megjelent ezen Debrecen város minden számottevő közületének és egyesületének képviselője. Zöld József h. polgármester nyitotta meg az ülést magasszínű beszéd keretében, melyben a Kormányzóhelyettes Ur tragikus haláláról beszélt s melyet a közönség álva hallgatott végig.

A Kormányzóhelyettes Ur nem halt meg, mert nem halnak meg azok, akiket egy nemzet örökre szívükbe zár. Nevét örökre beírta a történelembe, hogy azok, akik előtt mindennél többet jelent ez a szó: haza, szentként emlegessék nevét. A hazáért a legnagyobbat áldozhatta, amit ember áldozhat, az életét. Halálunk után az örök életünket hitünk szerint fogjuk elnyerni.

A polgármesterhelyettes beszéde után Csobán Endre városi főlevéltáros emelkedett szószóla. Ismertette a téliruhagyűjtő akció célját és eredetét, hangsúlyozta, hogy a társadalomnak Debrecenben is meg kell mozdulni ennek az akciónak az érdekében. Fontos, hogy ebből a gyűjtésből ki ne maradjon egyetlen ház, egyetlen család sem.

A továbbiakban ismertette a gyűjtött holmik átvételének és raktározásának lebonyolítását, ez a kereskedelmi iskola formatermében fog történni. az átvételnél szükséges adminisztrációs munkák elvégzésére emberek szükségesek, ezekre önkéntes jelentkezéseket kért. Kérte a megjelenteket az akciónak, fontosságára való tekintettel a legszélesebb körökben való propagálására és az erre való buzditást.

Uray Sándor egyházkerületi főjegyző ezzel kapcsolatban bejelentette, hogy Fővész Imre püspök intézkedésére vasárnap valamennyi istentiszteleten a lelkipásztorok megemlékeznek a gyűjtés fontosságáról. Ez egyébként valamennyi felekezetnél hasonlóképpen fog történni.

Ezután a társadalmi bizottság formálisan is megalakult. Ugyvezető elnök Csobán Endre városi főlevéltáros lett, ügyvezető alelnökök pedig vitéz Berényi István ny. vezérőrnagy, Sesztina-Nagybáky Jenő felsőházi tag és Nagybáky Antal lettek.

A választások után sor került az ügyletek beosztására, akik a gyűjtéssel meginduló munkálatokat fogják végezni a raktározó helyen. A beosztás naponként négyeszer változik, a szolgálat 8-11-2, 2-5 és 5-8 óra között változik. Ezekre az alábbiak jelentkeztek:

Augusztus 25-én: Csobán Endre, Sas-Béla, Uray Sándorné, Beke Dezsőné, Demény Alajos.

Augusztus 26: Harsányi Imre, Takaró Gyula, Nagy Béla, Rácz Kálmán, Orosz Árpád.

Augusztus 27-én: Szalay Károlyné, Hoffman István, Szabó Gábor, Smogrovics Ernőné, Torma Lajos.

Augusztus 28: Kerész Kálmán, Madarász Andor, Abonyi Gyula, Répássy István, Smogrovics Ernő.

Augusztus 29: vitéz Berényi István, Barankay Miklós, Nagybáky Antal Pólyik Árpád.

Augusztus 30: Hajdú László, dr. Génesi Sándor, Pólyik Árpád, Répássy László.

Augusztus 31: dr. Szalay Károlyné, Achácz Imréné, Tunyogi Szűcs Gézané, Ceglédi András, Csomor Gyula, Jausz Béla.

Szeptember 1: Génesi Kálmán, özv. Ötvös Béla, Torzsa Henrikné, dr. Bogárné, Galamb Ferenc.

Szeptember 2: Edvi Illés István, dr. Borbély Kálmán, Tichy Antalné, Lipp Zoltán, Víz Imre.

Szeptember 3: Pass Lászlóné, vitéz Lépes Győzőné, Meggyes János, Varga Lászlóné, Harsányi Imre.

Szeptember 4: Edvi Illés István, Ivancsik Lászlóné, Abonyi Gyula, dr. Szalay Kálmán, dr. Mikola Bálint.

TANKÖNYV

új és használt
az összes iskolák
részére beszerezhető:

BÖHM

könyvkereskedésében
Kossuth-utca 2
(Városháza)

Szeptember 5: Biharinek Béla, Ceglédi András, Schlachta Sándor, Boga József, Nagy Ida, Kertész Kálmán, Lovász László.

A beosztások megállapítása után a

technikai lebonyolítás kérdését tárgyalták meg részletesen a jelenlevők. Az ülést Zöld József h. polgármester rekesztette be.

A bornagykereskedelem átállítása Debrecenben és Hajdu vármegyében

Keresztyén közbe kerültek a zsidó borpincék

Mintegy kétheti erőteljes munka után a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara most terjesztette elő javaslatát az Elsőfokú Közigazgatási hatósághoz a bornagykereskedelem átállítása ügyében.

Az előterjesztés értelmében Debrecenben mintegy 7 bornagy-pince kerül átadásra, egyébként Hajdu megyében még három. Szolnokon 3, Nyíregyházán 6, Szabolcs egyéb részén 3, Nagyszőlősen 1, Máramarosban ismét 1 borpince cserél új gazdát.

Debrecenben 7 zsidó borpince, mégpedig: Aron Miksa, Goddiner Testvérek, az Alföldi Borkereskedelmi Rt., a Borkereskedelmi Kft., Hirsch Kálmán, özv. Sipossz Izidorné, Weisz Sándor és Krausz József féle borpincék. A hét bornagykereskedés átvételével több mint 10 ezer hektoliter hordó szabadul fel.

A debreceni Kamara előterjesztésére a hatóság elrendeli a borpincék eladását s ezt határozatlanlag fogja kimondani. A hordók vételárát akként állapítják meg, ahogy a vagyonaadó bevallásban vagy az illető

borkereskedő által készített mérlegben értékelte azt beállították.

Természetesen az üres edények adás-vételénél a részletfizetési kedvezményt a hatóság megadja, azonban ezt a legszigorúbban be kell tartani. A felszerelési tárgyak minden borpincében zárolva vannak tehát azokat eladni sem részben sem egészben nem lehet. A debreceni Kamara az átállítással kapcsolatban a javaslat megszerkesztése mellett előterjesztett a miniszterhez is egy kérelmet, melyben kérte a minisztert, az átállítás zavartalan lebonyolítása, új borpincetulajdonosok és szőlősgazdák érdekében megfelelő, mégpedig nagyobb összegű hitelkeretet állapítson meg, tekintettel arra is, hogy a volt borkereskedőknek nagyszerűen kiépített fizetők, aránylag nagy tőkékük volt. Az Elsőfokú Közigazgatási Hatósághoz beterjesztett javaslat jóváhagyása után, a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara az új keresztyén bornagykereskedők névsorát is nyilvánosságra hozza.

SZABÓ DEZSŐ ES A PONYVA

Császár Bálint kolozsvári városi aljegyző érdekes levele

Dr. Császár Bálint kolozsvári városi aljegyző figyelemre méltó levelet írt Debrecenbe. Megemlékezve a ponyva ellen hirdettet harcról, megállapítja, hogy ez a harc most győzelemmel végződött, amennyiben a ponyva 1942 szeptember 17-én végkép megszűnik. Miután Császár Bálint levele konkrét eset kapcsán érdekes témát vet fel, érdemesnek tartjuk a továbbiakban szó szerint közölni. Ime:

„Ezzel a kérdés el is volna intézve. Von azonban egy egészen különös mellékhatása is: nem tudni hogyan, — a ponyva és Szabó Dezső egy kalap alá kerültek. A mindnyájunk által oly jól ismert Ludas Máttyás füzetek nem jelenhetnek meg többé. Mi is történt? Foglalkozik ezzel a Sepsiszentgyörgyön megjelenő tekintélyes székely lap, a Székely Nép 1942 augusztus 13-i száma, úgyszintén a kolozsvári Ellenzék augusztus 14-i száma. Az utóbbi a tárgy fontosságához képest — vezércikkben. A vezércikk szerint Szabó Dezső egy Kolozsvárra írt levelében ez áll: „A rendelet értelmében minden egyes számot két gépelt példányban be kell mutatni a miniszterelnökségnek és minden nyomtatott ív után 10 pengőt kell fizetni. Ez jelent. 1.) pénzben minden számnál 150 pengő túlköltséget, 2.) időben: hat-nyolc nap a miniszterelnökségen, három nap a cenzura, egy nap a javítás, tíznégy nap a nyomda, összesen huszhat nap. De csak a legnagyobb jóindulat mellett, így írásra marad a legelőbb cetelben négy nap. A rendelet alkotói lát-

ták, hogy így időszaki írást nem lehet csinálni. Ezért benne van a rendeletben, hogy időszaki írásoknak a miniszterelnök felmentést adhat a rendelet alól. Kérve nyben kértem felmentést, megígyezve, hogy kéresem megtagadásával a tollat és kényeret egyaránt kiütik a kezemből. Hát kiütötték. Megtagadták.”

Ime, egy eset, mikor a jószándék végzetes kárt is okoz. Tekintetes Szerkesztő! Meggyőződésem szerint ez nemcsak Szabó Dezső ügye, hanem a miénk is, a magyar közönségé. Nem Szabó Dezsőnek kell itt kérvényezni, hanem a magyar közönségnek. Erdélyszerte nagy feltűnést keltett a dolog, — ha a fővárosi lapok nem tartották is említésre méltónak. Minden igazán magyar sajtóorgánumnak kötelessége felemelni a szavát és a maga nyilvánosságán keresztül kérni az illetékeseket, hogy egy nyilván nem kívánt rossz következményt minél gyorsabban tegyenek jová.”

Készséggel adunk teret dr. Császár Bálint levelének. Reméljük, hogy ennek alapján az illetékesek is felfigyelnek az ügyre.

Mielőtt kárpitos

bütorait beszerezni tekintse meg kiváló ízléssel készített raktáramat. A legkényesebbi gémeket is kielégíti. Antik, kárpitoszott bútorokat szakszerűen készítek. Ra t'ron modern rekamék fotelek, hencser stb. beszerezhető.

Szabó József kárpitos mester. Az országos éremmel kitüntetett.
Szent Anna-u. 10-12. Városi hérbáz. Tel. 34-07.

— Magyar férfiak, akik a belső arcvonal őrhelyein teljesítitek polgári hivatástokat becsületbeli kötelességetek erőtköz mértén támogatni az orosz télben küzdő magyar katonákat! Adjatok minél több és minél jobb meleg ruhaneműt a harcoló Honvédeknek!

Nagy a cukorhiány az Egyesült Államokban

Angliában bevezették a csokoládé és a kakaó adagolását

A „Közellátási Értékesítő” legújabb száma igen érdekes beszámolót közöl a külföldi közellátásról. Ez a beszámoló is mutatja, hogy aszövetéses államokban máris sok baj van a közellátás terén, pedig eddig azt hirdették, hogy nyersanyag-forrásaik kimeríthetetlen. Az érdekes beszámolót az alábbiaktól közöljük:

ÉSZAKAMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK (USA)

Wickard földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy gabonaszeszből állítható elő a legjobb minőségű mûgumi. Búza és kukoricaszeszből még ebben az évben 450 ezer tonna mûgumit akarnak előállítani. Egyelőre azonban még a megfelelő erjesztő és finomító művek teljesen hiányoznak és bizonyos hosszú időt vesz igénybe, amíg ezeket sikerül felállítani.

Washingtoni jelentés szerint november 1-től tilos az Egyesült Államokban a szeszitalok gyártása.

Az Egyesült Államokban egyre nagyobb mértékben mutatkozik a cukorhiány. A cukoradagot a rendes fogyasztás egynek-gyere szállították le.

NAGYBRITANNIA

Július 24-ével Angliában bevezették a csokoládé és kakaó adagolását.

Az illetékes londoni hatóságok a gyárak számára az engedély megszerzésének határidejét valamelyest meghosszabbították.

PORTUGÁLIA

A portugál kormány az egész étolaj-készletet zárta le.

FRANCIAORSZÁG

Az élelmezés megkönnyítése végett családjegyek forgalombahozatalát tervezik. Ennek következtében a családanya önműködőleg megkapja a családtagjai számára a fejadagokat, amit a kereskedő felír a családi jegyre.

A mezőgazdasági termelés állandóan esőkön. Főként a trágyahiány érezhető nagyon. A hamuszir tartalma trágya 90 százaléka, a foszfát tartalma pedig csak 20 százaléka a háború előtti termelésnek. A rézkénsav tartalmából 120 ezer tonnára lenne szükség a szőlőpermetezéshez és csak 40 ezer tonnát tudtak előállítani. A mezőgazdasági gépekből motorhiány miatt nincs elég. A lovakat és a szekereket pedig elrekvirálták. A gabonatermés és a vetemények hozama is gyenge.

Hollandiából való behozatal pedig igen csekély. Augusztus hónapra Franciaországban a következő élelmiszeradagmenyiséget állapították meg: az E csoport 1 kg cukrot kap, az összes többi csoport pedig 500 gramot.

Augusztus 1-e után számos gyár csupán akkor folytathatja üzemét, ha a kereskedelemügyi minisztérium azt megengedi.

NEMETORSZÁG

Az úgynevezett Warthegeu számos körzetében gumültetvényeket létesítenek, amelynek legnagyobbika 55 ha területű. A Kek-Sagls nevű növényt termesztik.

A németbirodalmi megélhetési index alapján megállapítják, hogy főképpen idényszerű áremelkedések miatt a németországi árszint egy százalékkal emelkedett július havában a júniusi helyzettel szemben. Az élelmezési árszint 136-ról 138,7-re emelkedett, ha az árat 100 egységgel vesszük alapul. Az emelkedést főképpen az újburgonya okozta, melynek terméshozama magasabb ára volt, mint a megjelenése előtt közvetlenül piacra került tavalyi burgonyának. Általában június havában jelennek meg az egyéb friss fűszerekből is, melyeknek ára, főképpen a paprika, mindig magasabb. A ruházati index 172,3-ról 172,6-ra emelkedett a többi indexszámok változatlanok: fűtés és világítás 122,2, lakás 212,2. A német közellátásügyi minisztérium jelentése szerint az erős országos esőzések miatt eddig nem volt lehetséges az idei, korai burgonya teljes betakarítása. Ez az oka annak, hogy egyes városokban a jó termés ellenére is szűkelt a felhozatal.

Az élelmiszerek konzerválására vegyi anyagokat csak úgy szabad forgalomba hozni, ha illetékes helyen megvizsgálták,

hogyan a konzerválószerke valóban rendelkeznek-e megfelelő tulajdonságokkal és szükséges-e az élelmiszerek tartóssá tételéhez. A vizsgálatot a Reichsstelle Chemie megbízásából a Deutsche Frauenwerk végzi és a vizsgálat eredményéről bizonyítványt ad ki.

SVAJC

A háborús közellátási hatóság étel- és étolajszállítója a közelmúltban felemelte az olajtermékek fejadagját. Az intézkedés révén a termelőket löbbermelésre akarják buzdítani. A svájci munkaadók szövetségének jelentése szerint a papírgyártás az év első 6 hónapjában sokkal jobb eredményeket ért el, mint a múlt év első felében. A háború előtti mennyiségeknek sokkal többet gyártottak. Az eddigiek szerint nincs szükség arra, hogy nagyobb készleteket raktározzanak el. A papírgyárak nyersanyagellátásában sem mutatkozik nehézségek.

OLASZORSZÁG

A háborús helyzetben a lakosság élelmiszerellátásában kétszeres jelentősége van annak, hogy a második aratás megfelelő terméseredményeket hozzon. A vetőmagyok megfelelő kiválasztásával sikerült elérni Olaszország bizonyos gabonatermő vidékein, hogy az aratás igen korán elvégezhető legyen, ami így lehetővé teszi a gabonatermő területek második kihasználását is. Az olasz földművelésügyi minisztérium rendelkezése ebben az évben 400.000 hektár mezőt és legelőt felosztanak, hogy új termőterületekké tegyék.

Olaszország közellátását biztosították. Az idei cukortermelés felülm mind eddigig.

A tejtermelés fokozását bőségesen tejező holland tehénfajták betelepítésével gondolják megoldhatónak. Jelenleg 68 millió hl az olasz tejtermelés, ami nagy haladás a 10 év előtti 54-55 millió hl-hez képest. Egy holland tehén 55 hl tejet ad éventé, míg ehhez viszonyítva az olasz tehén csak 20-22 hl-t ad, ami igen kevés.

DÁNIA

Dániában a sertéseket levágás előtt egy-két napig cukorral etetik. Ezáltal nemcsak a hús lesz tartósabb, hanem a hús, különösen a máj izsége is fokozódik.

NORVÉGIA

A norvégiai Sarpsborg városában új eljárást dolgoztak ki, melynek segítségével a fűzeshől hirt állítanak elő. A fűzeshől készült hús különösen a cipőgyártás-hoz igen kiváló.

VEÉDORSZÁG

Svédországban a cellulozgyártás melléktermékeként mûgumit állítanak elő, amely mind a buntól, mind a szintetikus kauesuktól különbözik.

SZLOVÁKIA

A kötétt árak rendszere mellett az árverések értelmüket veszítették. Szlovákiában július 22. után nem szabad árukat nyilvánosan elárverezni, ha azokra névze maximális vagy fixárak vannak megállapítva. Az eladásnak ilyenkor szabdkézből kell megtörténnie.

Szlovákiában állami ellenőrzés alá vették a termésgazdálkodást. Ezzel a termésgazdálkodás terén érezhető óriási nehézségeket akarják áthidalni.

HORVÁTORSZÁG

Az új lisztárakat a következőkben állapították meg: a búza- és rozs-műlisztet 100 kg-ként 3500 kuna, az egységes búza- és rozsliszt 100 kg-ként 525 kuna. A kölesliszt maximális ára pedig 100 kg-ként 1018 kuna.

ROMÁNIA

Új kenyérendszer lépett életbe Romániában. A kenyéret 75 százalék búzalisztból és 30 százalék rozslisztból kell sütni, de a búzalisztbe maximálisan 10 százalék árpalisztt is keverhető. Az egységesen 500 gramm súlyú kenyerek ára darabonként 17 lei.

Romániában kitünő kendertermés várható, amiből még kivételre is fog jutni. Idén 40.000 holdon termelték kendert, amiből átlagosan 1000 kg-ot számítanak holdanként. Így 2000 vagon össztermésre van kilátás. Románia szükséglete ebből 500 vagon. Romániában az idén sokkal több halat konzerválnak, főképpen a téli ellátás céljára mint az előző évek-

ben. A hírek szerint 6 millió kg halat sóznak be. Félmillió kg-ot felfüstölnek és további félmillió kg-ot olajban konzerválnak.

BULGÁRIA

Ebben az évben Bulgáriában 70 millió dohányt termeltek. Ez a mennyiség a legnagyobb, amit valaha is elértek. A bulgár földművelésügyi minisztérium szeretné elérni, hogy az idén sokkal több dohánymag álljon az olajsajtolás rendelkezésére, mint tavaly. Tavaly az előirányzott 1000 tonna állt rendelkezésre. Ezért az idén dohánymag helyett csak 600 tonna, lényegesen felemelték a dohánymag-árát és a dohánytermelőket arra kötelezték, hogy a dohánytermő területének arányában szolgáltatasson be dohánymagot. Így azt remélik, hogy 4 millió kg dohánymag fog rendelkezésre állni, mely mennyiségből 1300 tonna növényolajat nyerhetnek.

A burgonyaellátás biztosítása érdekében az 1942. évi egész burgonyatermést lefoglalják. A rekvirálóbizottságot 300.000 tonna burgonya lefoglalásával bízták meg.

TÖRÖKORSZÁG

Törökországban számos intézkedést hoztak a burgonyatöbbermelés érdekében. Törökországi viszonylatban igen nagy újítás a burgonya fogyasztásának fokozása, mert eddig túlnyomó mértékben kenyérel, bizonyos térszféféléket és rizst fogyasztottak inkább. Törökország termelő területei igen alkalmasak a burgonya-termelésre.

A Fekete tenger melléki mogyoró ültetvényekben 800.000 mázsa termésre számítanak a tavalyi 400.000 mázsával szemben. 1940-ben 17.000 tonna tisztított és 3200 tonna lisztítatlan mogyorót vettek ki Törökországból, 1941-ben pedig 12.800 tonna tisztított mogyoró volt a kivétel.

Törökországban felemelték a kenyér árát. Jelenleg Istanbulban egy 600 grammos cipő 16 piaster. A kormány ugyanakkor Ankarában egy szintén 600 grammos kenyér árát 17 piastert állapított meg.

A hulladékanyag felhasználása

Az általános nyersanyaghiány fokozottabb takarékosagra intti a fogyasztóközönséget. Sok, alig használható anyagot, melyet közvetlenül a háború előtt még szemétre dobtunk, ma mint használható nyersanyagot, újból feldolgozzak.

A borszakmában a bőrgyári hulladékot különösen fel tudjuk használni mozaik talpra, a cipőgyári hulladék egy része felhasználható sarokfótnak (nyozakszerűen összeállítva) és a visszamaradt hulladék beörlésre alkalmas műtalp alapanyagát szolgálja.

Ezen hulladékokból készült talpak s talpvédők nagy mennyiségben kerülnek forgalomba. A különböző bőrhulladékokból készült talpvédőknek azonban gyakorlati értelmük nincs. Az egyes cégek, akik ezzel foglalkoznak, nagymennyiségű hulladékanyagot vonnak el a cipész-kisipar elől és ebből az ú. n. talpvédőket (félhold, kör, stb. alakú bőrdarabokat) állítanak elő.

Ezen talpvédők felhasználása azért sem indokolt, mert ha a keményvajú hulladék (krupon) nem megfelelő anyagból kerül

UKRAJNA

Ukrajnában a gabonatermelés 1913-tól 1938-ig 14 százalékkal visszaesett. Az ipari növénytermelés pedig 200 százalékkal emelkedett. A burgonyatermelés 137 százalékkal, a takarmánytermelés pedig 300 százalékkal emelkedett. 1913-ban Ukrajna területének 93 százalékán termeltek gabonát. Időközben a gabonatermő terület 70 százalékra, illetve a parlagon fekvő részek leszámlításával 63 százalékra esőkkent. Ennek ellenére Ukrajna így is tekintélyes gabonatermő állam világszerte.

EGYPTOM

Az egyiptomi közellátási minisztérium nyilatkozata szerint Alexandriában és Káiroban csak egy hónapig, a többi vidéken csak 14 napra elegendő gabona maradt az angol hatóságok által elrendelt rekvirálás után.

INDIA

India élelmiszerellátása egyre nehezeedik. A rossz ellátás még fokozódik a Burmából való szállítmányok elmaradása miatt.

BURMA

Burmából érkező jelentés szerint igen jó rizstermés várható. A termőterületek igen jó állapotban vannak.

JAPAN

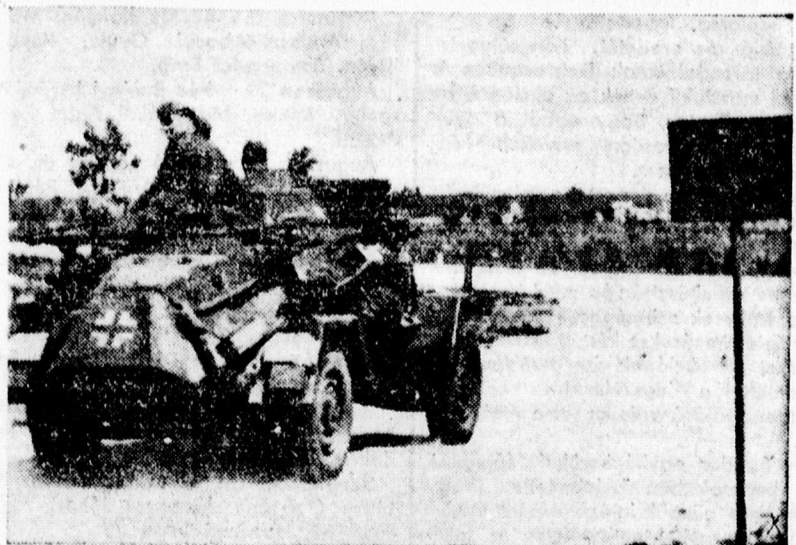
A szőzhab után most egy új, eddig ismeretlen fűszerek indult el hódító útjára. Az új élelmiszer az udó, amely külsejére nézve a zellerre emlékeztet, ize azonban a spárgára hasonlít. Igen gazdag vitaminnal, azonnal gyorsan nő és pár hét alatt le is lehet aratni. Növénye 6 évig él és évente többször hoz termést.

SZUMATRA

Északsumatrában az ültetvények száma az utóbbi években 60 százalékkal nőtt. A földmészek a gumit, a dohány, tea és egyéb növények termesztését.

ÚJZÉLAND

Az újzélandi kormány egy hűsporgyár létesítését tervezi. Az angol közellátási minisztérium havonta 100 tonna perhús szállítása adott megbízást.



A győzelem felő

EGY NAP

a Horthy Miklós repülőalap nyulási kiképzőkeretnél

Hol terem a magyar repülő?

A nyulásig gyalog közel egy óra, de megéri. Megéri nemcsak a fáradságot, hanem a port és meleget, ami még pluszként adódik az óras gyalogláshoz. Mikor elmaradoznak a házak, a fáradt riportert egy kapuhoz ér, mögötte már látja a hangárt és három gépet a hangár előtti gyepen.

A napos, mint gyanús idegent, a repülőter parancsnokához, Stepper Károly felügyelőhöz vezet, közben körül lehet nézni. A hangár előtt gépek, a gépek körül két munkazubonyban a növendékek, otthonosan, de katonás, fegyelmezett pontossággal dolgoznak. Köztük a repülőterek elmaradhatatlan kutyája. A hangárban még meghúzódva ott gubbaszt négy repülőgép, de ezeknél érdekesebbek a táblák, melyek a landó intencióknak benn:

A repülés alapja a fegyelem

Közvetlen mellette, ami már jelmondatnak is beillik:

„Nagy sebesség hatásos, kis sebesség halálos!”

— Elemi szabályok, amik minden repülőnek vérvévé kell válni — mondja Stepper Károly felügyelő. — Ez a kiképzés haderőn kívüli, de katonás fegyelmekkel és pontossággal történik, mert másként nem is lehet repülni tanulni és tanítani.

— Kik és hányan vannak a növendékek?

— Akadémikus jelöltek, jelenleg huszonkilenc. A haderőnkívüli motoros kiképzés három csoportban folyik, az akadémikusok, a karpaszományosok és a legénységi repülők számára. Itt valamennyien akadémikusok. Az idén még sok olyan van közöttük, aki mielőtt ide került, soha életében nem repült, a többség természetesen már előbb vitorlázó volt. A jövőben azonban már kötelező lesz a vitorlás előképzés.

— Vitorlázó osztályunk jelenleg a Hortobágyon van 7 géppel és 30 növendékkel. Itt július 6-án kezdtük a munkát, szintén hét gép van használatban és négy oktató képez ki.

— Hol járnak már a növendékek a repülésben?

— Néhány heti kiképzés után már egyedül is repülnek. Szépen haladnak, a felvételi vizsgát szeptemberben fogják letenni. Természetesen mind meg szokott felelni a vizsgán.

Egy beteg

Hátrább, a hangáron túl van a laktanya. Nincs kimondottan laktanyás kinézete, inkább diáktothosnak, vagy sportszállónak néz ki, hogy kik laknak benne, azt csak a bejáratnál kifüggesztett két légesvar árulja el. A mennyezetről azonban minden szobában gépmo- dell termekben, parancsnoki irodában, ebédlőben és tanteremben egyaránt a növendékek kinn vannak, a hálók üresek, csak egy beteg szomorkodik benn, az orvos éppen injekciót készít a számára.

Azaz van még egy beteg. A „század” kutyája is bekötött lábbal sántítál velünk szobáról szobára. A konyháig kíséri el.

A laktanyamögött nagyarányú építkezés folyik. A közeljövőben ki lesz bővíve a repülőter, ehhez készül a nagyobbarányú berendezkedés. Személyzeti lakás, mögötte a garázs és mellette a vitorlázó repülők hangárja lesz, a munkalátokat már megkezdtek, szeptemberre kedvező körülmények között már be is lesz fejezve.

— Kosztot jelenleg a klinikáról

kapunk, — mondja Stepper felügyelő, ehékes lenne manapság főzéssel bajlódni ennyi ember számára. Naponta kétszer megy be a kosztért az autó, napi négyszer étkezés van, reggeli, ebéd, vacsora és tízórai. Egyébként mindjárt ebéd lesz, jelenleg elméleti kiképzés folyik.

Vakóban, a gépeket közben már betolták a hangárba, most a hangár előtt a fűvön ül a huszonnyolc főnyi növendéksereg és figyel, mint egy-két évvel ezelőtt a középiskolában. Azzal a különbséggel, hogy itt csupa repülőgépek vannak. Gyakorlati szabályok, időjárás, bombameret, térkép-olvasás, navigáció, repülőgéptan stb. Az előadások természetesen nem a tantárgyakban, hanem a gyakorlatban, minden munka a szabadban folyik, ha az idő engedi, vagy nem kell egyes dolgokat benn a táblán magyarázni.

A napi programjuk meglehetősen zsúfolt a fiúknak. Reggel négy órakor ébresztő, azután a reggeli repülés. Délután tíz óráig elméleti előadások, tízenkettőkor van az ebéd. Délután van a második repülés este hétféig, amikor vacsora van. Kilenc órakor takarodó, kimenő egyszer van egy héten vasárnap.

Az ebéd gyümölcsleves és sertésköket savanyúsággal.

Sorakozó!

Ebéd után, pernyi pontossággal a napi programban meghatározott időszereint ismét megjelennek a repülőgépek a hangár előtt. Gyors földi vizsgálatoknak vetik őket alá. Négy gép sorakozik fel a fűvön, mértani pontossággal egy vonalban, mint ha vityázban állnának. Most magukat hozzák gyorsan rendbe a fiúk, felhúzzák a hősapkát, amire a szemüveg kerül, és már hangzik is fel az ügyeletes vezényszava.

Sorakozó. Parancskihirdetés. Azután következnek a gépek berepülése. Az oktatók végzik, nincs e valamelyiknél motor vagy egyéb hiba. Felbúgnak a propellerok és a négy gépmo- dell egyelőre csak a földön gurulva megindul a strathely felé. A hangár fölött lebegő kutvanylev erős nyugati szelet jelez, felszállás széllel szemben.

Aztán a gépek felemelkednek és leírják a próbakört. Most már a növendékek következnek, ők veszik kézbe a kormányt, nekik kell felszállni és megtenni a próbanegy- szöveget három le és felszállással. Útemes gyorsasággal megy minden, épen ilyen szelesidő hiányzott még eddig, hogy ezt is megtanul- ják.

Néhány hét alatt egyedül is repülünk

— Most tulajdonképpen ki vezet a gépet — kérdezzük a kiképzőke- ret orvosát, aki egyébként maga is növendéknek számít, a többivel együtt van kiképzésben.)

— A fiúk. Az első kormányonál az oktató csak akkor szól, illetve nyúl bele a kormányzásba, ha valami hibát csinált a növendék. A fel és le- szállás a legnehezebb, ezt kell al- landóan gyakorolni, ezért kell minden kör után leszállni és újra fel- szállni. A gyakorlatban aztán az ember tulajdonképpen nem is meg- tanulja, hanem megszokja. Megérzi hogy mikor kell a gépet letenni vagy felvenni, a szemé hozzá idő- mul a nagy sebesség mellett is, hogy a tárgyak nagyságából meg- állapítsa, hogy milyen magasan

vagy alacsonyan van már.

— Mikor kerül sor az egyedül repülésre?

— Általában pár heti kiképzés után.

— Elképesztő rövid idő.

— Szerintem nem is olyan rövid. Elvégre sokat repülünk, minden nap, illetve minden nap kétszer is.

A gépek most már végleges le- szállásra kanyarodnak. Az ügye- les a soron következő felszállást szöli, köztük van az orvos-fő- hadnagy úr is. Szalad és beáll a másik három közé.

Jönnek a leszállók:

— Felügyelő úr alázatosan jelen- tem, három felszállás.

— Dobált a szél?

— Alázatosan jelentem nagyon dobált.

Egy kis elméleti megbeszélés

Mikor a harmadik csoport is le- száll, Stepper Károly felügyelő ma- ga köré gyűjti a növendékeket.

— Várunk egy kicsit, hátha eláll a szél. Addig is meg lehet beszélni ennek a repülésnek a tanulságait.

— Vettétek észre, hogy milyen hamar fel lehet most szállni? Mi- ennek az oka?

— Hát azt ki vette észre? Fel- szálláskor a gép szinte függőle- gesen emelkedett fel?

— Itt is, ott is hozzászólnak. Min- denki tudja, de pontos meghatáro- zás kell.

— Függőlegesen felfelé ható lég- áramlat, „magyarul” termik.

Melyik vidéki városban

legmagasabb a közületi teher?

A Magyar Vidéki Sajtótudósító budapesti jelentése szerint illetékes helyen kiadott új kimutatás érde- kesen világít rá az egyes városok közületi terhére. Eszerint a magyar városok sorában 1941-ben a legtöbb közületi teher fejadagja Budapesten hárult az adófizetőkre 167.90 pengő- vel, Debrecenben 108 pengő, Pécsen 90 pengő, Kassán 81.70, Sopronban 79 pengő, Rimaszombatban 78.60 P, Győrben 77.30 P, és Zalaegerszegben 70.50 pengő volt a közületi teher fejkvótája. Számos nagyobb város, amelt egyébként gazdaságilag és fejlődés szempontjából előbbre áll az említettek legtöbbjénél, az állami és városi adóterhek szempontjából sorban csak az előbb említett váro- sok után következnek. Így például kisebb adóterhellel dolgozik Szeged.

Leventéink gyűjtik

a téli felszerelés cikkeket

Augusztus hó 25-én indul meg a Hon- védség részére a téliruha, téli felsze- relési cikkek gyűjtése. A diadalmos magyar honvédség utódai: leventék kapták azt a megismerő feladatot, hogy a társadal- mi gyűjtésben előjárva sok ezres töme- gű szöszterinti bekapcsolódásával meg- mutassák: életük lsten parancsolatából a magyar népé.

A gyűjtés zavartalan lebonyolításá- nak megszervezésére országosan a helyi viszonyoknak megfelelően, bizottsá- gokat alakítottak.

A gyűjtésből a leventéken kívül kive- szik részüket a cserkészek és a társad-almi egyesületek ifjú tagjai. A leventék fellármázzák azokat az útvonalakat, ahová a gyűjtőszekerekkel kivonulnak. Levente és honvédküldösek járják végig az utcák sorát, a nagyobb bérkaszár-nyák udvarain körülvárvál hívják a la- kókat az adakozásra. A fáradhatatlan leventéifak valamennyi lakosba külön- külön becsengetnek, röpcédulákat osz- tanak szét, így jelenik a lakóknak hány órákor jönnek a holmikért.

A leventék csak téli holmikot gyűj- tnek, pénzt nem fognak el, a holmik- ról nyugtát adnak. A fairszervezők is

FERENCJÓZSEF KESERŰVIZ

— Mikor átrepültünk az erdő fö- lött — mondja Stepper Károly —, alig hagytuk el, a gép már kezdett csuszni lefelé. Pedig ugyanazzal a sebességgel ment mint addig?

— Ne csak a műszerek után re- püljünk — teszi aztán hozzá ma- gyarázatul a kérdés megvilágítása után. Hagyni is kell egy kicsit a gépet. Te például — fordul az egyik növendékhez, aki az előbb szállt le — ebben az időben ha Budapestig akarnál repülni, halálra fáradnál, annyit birkoztál a kormányval.

Szóba kerül a sebesség kérdése is, vagy egy kis eszmecsere a gép- sebesség és a földhöz viszonyított sebességről. Szabályos fizikai fel- feladatok kerülnek szőnyegre a re- pülőgépről, ami egyszer hátszéllel, egyszer ellenszéllel repül száz kilo- métert. Ki kell számítani mennyi idő alatt ér célba így vagy úgy.

Mert hát a repülés sem csupa re- pülésből áll. Egy jó adag fizikából még ezen kívül. Mit csinál a repülő ha erős oldalszéllel kell haladnia?

Tudják a fiúk. Tudniuk is kell, mert ők a jövő magyar repülői.

Sarkady Imre János.

Nagykanizsa, Székesfehérvár és a többi vidéki város.

Ennek az a magyarázata, hogy az említett városok részben fejlettebb közigazgatás és közületi gondosko- dás, részben korábbi városi köleső- nök terhet viselik, harmadsorban pedig nagyobb szabású berrházási és középítkezési programmal dol- goznak. Így pl. az alig 13.000 lakosú Zalaegerszegen egy-egy lakosra az 1942. évi költségvetés szerint már nem is 70.30 pengő, hanem az egy- millió pengőnél felüli költségvetésből 82.84 pengő adóterhet esik. Mint a legtöbb városban, itt is városi köz- igazgatást fedez a bevételék 35.4 százaléka, hűtelügyek vesznek igény be 15 százalékat, vagyonigazgatásra költenek 14 és városépítésre 12 szá- zalékat.

hős honvédeinknek

Közéleti felszólításnak megfelelően az alant cikkek kikészítését kéri: érmele- gitő, gyors harisnya, lábszárvédő, szőrméskeztető, sífelszerelés (192—220 cm. hosszú) cipő 42-es mérettől fel- felé. Ezeket a cikkeket összekötve kell leadni. Költő-szöveget alsónadrág, föl- védő, nyakszál, hőszemüveg, szőrmés mellény, szőrmés sapka, szőrmés cikkek és szőrmés cikkek elkészítéséhez anyag. Különböző gyapufonalak.

Leventéink nagy buzgalommal és lel- kesedéssel készülnek a gyűjtésre. A le- ventéintézmény eddigi eredményei azt a hitet kelik a magyar társadalomban, hogy a gyűjtés a legalaposabb szerve- zettéaggel, példás rendben zajlik le s eredménye az egységes országba belső frontjának szilárdágát bizonyítja.

IRÓGÉP számológép, sokszorosítógép, tőkéletes iavitása, ujjáépítése-
KELLÉKEK MINDEN GÉPHEZ
HURAY írógép-műszerész-
mester. Tel. 17-98

Nehézbombázók, előre

(Honvéd haditudósító század. Sz. Kovács Imre hadnagy.)
Napokig tartó kiadás eszés után a nap először sütött ki. Mintha kiakart volna pótolni a mulasztottakat, sugarait erősen szórta szét a mélyen felázott mezőre. Gépkoosíkkal egyenesen egy erdő felé vettük utunkat, kerestük a debreceni nehézbombázókat. Az útfélen táblán elhelyezett seprűn lovagoló boszorkány jel megnyugtató bennünket, hogy jó irányban haladunk. Az útról letérve, balkez felől egy Hurikán típusú gép várta további sorsát. Megnyugtató, hogy az angolok csodálatos gyártmánya gyilkos bombáit nem szórta saját csapatainkra. Folytattuk utunkat célunk, a nehézbombázók felé. A bombázók riadóautójával éppen szembe találkoztunk. A pilóták, megfigyelők, rádiósok és szerelők egymásután ugráltak le a tehergépkocsiról és sorakoztak. Nem sokkal utána megérkezett a parancsnoki kocsi is, amelyből M. L. őrnagy osztályparancsnok és I. A. százados századparancsnok szállott ki. Rövid tiszteletadás után az eligazítás következett.

Mindenki térképet szorongatott kezében és izgatottan várták az osztályparancsnok eligazítását. A századparancsnok jelentette, hogy erre a bevetésre azok jöttek tekintetbe, akiknek eddig még a legkevesebb bevetésük volt. Az osztályparancsnok ezután tájékoztatta bombázóinkat, hogy a felderítők megállapítása szerint egy kifli alakú erdőben kb. egy ellenséges ezred gyülekezik és ezt a gyülekező helyet kell bombáznunk. Térképén mindenki berajzolta az erdő helyét és utána hatalmas kétmotoros gépeikhez igyekeztek. Felszállás előtt hatalmas motorberregés reszkettette meg a levegőt. Ez az utolsó motorpróba és ha most nincs baj, az összes gépek indulhatnak. Mintegy 15 percig tartott ez a próba és utána a nehézbombázó kötelék egymásután sorakozott a starthoz. A nehézbombázók alaposan megterhelve

bombákkal egymásután szaladtak neki a kifutónak és szép lassan levegőbe emelkedtek. Utána a másik oldalon öt vadászgép startolt, a levegőbe emelkedve csatlakoztak a bombázókhoz, majd a repülőtér felett egy kört leírva nyilegyenesen északkelet felé fordultak és pillanatok alatt elvesztették szemünk elől.

Utána a debreceni vadászok szállítását tekintettük meg. Az otthonmaradtak vidáman dolgoztak, mert tudták, hogy legközelebb ők kerülnek bevetésre. Még egy óra sem telt el, amikor az osztályparancsnok közölte velünk, hogy 10-15 percen belül vissza kell térni a bombázóknak. Kiszéltünk a repülőtérre és az első gép már meg is jelent fejünk felett, amelyet a többiek is követték. Simán sikerült a landolás. Utána a gépek megfordultak és begördültek helyükre. Szépen kiigazodott sorokban állottak, amikor minden vezényszó nélkül egyszerre ugrottak ki gépeikből és századparancsnokuknak jelentést tettek a megfigyelt becsapódásról és találatról. A századparancsnok ezután elmondta, hogy 800 méter magasságban levő felhő felett repültek 2000 méter magasságban. A fellegek igen megnehezítették a célzást, ennek ellenére feladatukat mégis végre tudták hajtani. Az ellenséges légvédelem is működésbe lépett és különösen a második gép erőtüze került, de szerencsére senkinek sem történt semmi baja.

— Lesz-e még ma bevetés? — tettem fel a kérdést.
— Nem hiszem, mert ilyen felleges időben nem lehet biztosan bombáznunk.

Aznap nem is volt több bevetésük a debreceni nehézbombázóknak, de most a reggeli órákban, amikor jelen cikkem írom, nehézbombázóink ismét északkelet felé húznak. Szeretném azonban megemlíteni a kifli alakú erdőbe, hol valamit akarnak az oroszok. A gépek zúgása egyre távolodik és percekkel belül már a céltérület felett lesznek.

Kiment a divatból a fogyókúra

Az emberek nélküle is fogynak — Beszélgetés a nagyerdő strand-mérlegessel, akinek senki sem akar híjni!

A nagyerdői strandfürdő egyik árnyas fája alatt ül, könnyű olvasmányokkal, vagy csemegézéssel tölti idejét a „mérleg egyik oldalán” Gara Kálmán hadirokkant mérlegelő, ha történetesen nincs senki, aki felmerne állani a másik oldalra.

Ez véletlenül sem túlzás, maga a „mester” mondja, hogy bizony vannak, akik félnek megtudni súlyukat. Pedig Gara bácsi nem túloz, nem mond feleslegeseket, hallgatag ember, mérlegeli a szavakat is, mielőtt kimondaná. Így a stilszerű. Tehát nyugodtan elhíhetjük, hogy így van.
— Igen, hát bizonyára vannak még manapság is fogyókúrázó hölgyek, ők azok, akik szorongással lépnek fel a mérleg talapzatára és aggódva nézik, meddig megy a kis nehezék a mérlegkaron, még végra létrejön az egyensúly. — magyarázik meg magunknak az előbb hallott kijelentést, mint a világ legtermészetesebb dolgát, hiszen így van ez már régóta. A biztonság kedvéért azért megkérdézzük, jó is, mert kiderül, hogy nagyot tévedtünk.

— Dehogy! — tiltakozik a mérleg éber őre. — Mindenki kicsinyli a súlyát. Hányan voltak, akik nem akarták elhinni! Eleinte bosszantott, hogy kétekedtek a mérleg hízeltségében, de most már csak nevetem.

Egy ilyen rövid élményt mond el. Az egyik strandoló, mint előtte már sok más, szintén „könnyűnek találta magát”, mire így kiáltott fel:

— En fogytam volna ennyit? Lehetetlen!

— Bizony, bizony, mert a mérleg semmi esetre sem! — hangzott a gyors és vidám felelet a csodálkozó kérdésre.

A hallottak után igyekszem a legkisebb arcerándulás nélkül tudomásul venni saját súlyomat, közben ugyanis felálltam jómagam is a „félmetes” műszerre. Nem tagadom, én sem voltam szerencsés kivétel, volt néhány kiló differencia elképzelésem és a valóság között, melyet Gara bácsi a legnagyobb nyugalommal olvasott le a mérleéről.

MEG LEHET BELŐLE ÉLNI...

Miután megtudtam, hány kilót nyomok, egyenlő magasságból folytatjuk a beszélgetést, melynek során kiderül, hogy csaknem szomszédok vagyunk (az Árpád-téren lakik). Az előző világháborúban az olasz harc-téren küzdött, lábán megsebesült s ebből kifolyólag rokkant. Családos ember, egyik fia jelenleg az oroszok ellen harcol. Érdeklődöm, hogy-mint megy ez a mesterség?

— Nem panaszkodom — mondja —, rendszeren meg lehet belőle élni, csak az a baj, hogy nemsoká megszűnik.

— Mikor legnagyobb a forgalom? — Így estefelé. Elmenei előtt méretük leginkább magukat az emberek. Ha egész nap ilyen lenne a forgalom, hússzor annyi keresnék. A vasárnap általában jól fizet, de más-kor meg rossz idő van és alig folyik be valami. Mikor hogy,

MENNYIT FOGY AZ EMBER FÉL NAP ALATT?

— Vannak „törzsvendégei”? — érdeklődöm tovább.

— Vannak, még olyan is, aki naponta kétszer mérte magát. Egy úr minden reggel hozzám jön, mielőtt a vízbe menne. Délben ismét megméri magát s csak aztán megy haza.

— No és mi az eredmény?

— Másfél kiló fogyás, de másnap reggelre visszahizza.

— Mindennap így van?

— Így.

— Érdekes.

— Aztán volt — újságolja tovább —, aki megmérte magát öltözködés előtt és után. Meg akarta tudni, mennyit nyom az öltözet.

138:124 A FÉRFIAK JAVÁRA

Belemelegszem a kérdegetésbe. Gara bácsi pedig készségesen elégtit ki kíváncsiságomat. Közben több mérést bonyolít le. Leginkább csoportosan jönnek, ötven-hatvan fiatalok éppúgy, mint korosabbak. Találgatják, ki mennyi lesz, ovációban részeselek a győztest, stb. Megkérdem:

„Tisztességes úriembernek szoba kiadó”

Egy szoba, ahol minden kényelem megvan, de semmit sem szabad

„Tisztességes úriembernek szoba kiadó” — olvastam a kapura kifüggesztett papírlapon. A „tisztességes” szó a nagyobb hangsúly kedvéért két t-vel volt írva s piros ceruzával aláhúzva, úgyhogy egész multamat végig gondoltam. — nem követtem-e el valamit, amit fejemre olvashat a puritán szobatulajdonos.

A kifüggesztett szabószámlámon kívül egyetlen bűn sem terhelte lelkemet, de azért elrohantam a rendőrkapitányságra, hogy kiváltsam erkölcsi bizonyítványomat, nehogy betekintésig kelljen szállodában laknom. Sajnos már délután volt, elkéstem, így csak másnap tudtam a rendőrségre menni. Harmadnap kezembe volt tisztességem multam bizonyítványa s mostmár a legszigorúbb cédulától sem riadtam vissza. Egyenesen a „nagy cél” felé indultam, ahol csak feltétlenül „tisztességes úriembernek” lehetnek albérlők.

AZ ERZÉKENY CSÉNGŐGOMB

Háromszor tessék csengetni!!! — figyelmeztetett a harmadik emelet ötös ajtóra kirajszolozott cédula, de első csengetésemre bentragadt a cséngő gombja s én kénytelen voltam fél óra-hosszat az ajtón üldömbölni.

Végre kinyit az ajtó és egy sárga pongyolába öltözött hölgy dugta ki a fejét, aki mindjárt kitanított, hogy a cséngőgomb rendkívül érzékeny löszág, valóságos hangszer, éppen csak érinteni szabad...

VALLATÁS

— A szoba? — Kérdezte, míg beengedett lassan az ajtón.

— Ezért jött?

Most hosszas mustálás következett. Fejembűbjától a cipőm orráig végigvizsgált, aztán vallatóra fogott, hogy hol születtem, mi volt a nagyapám, hová való a dédnagyapám, horkolok-e éjjel, hány órákor fekszem, hány órákor kelek.

Gondoltam feltétlenül tisztességes multamra kíváncsi s már nyultam a zsembe az erkölcsi bizonyítvány után, de a sárgapongyolás hölgy újból megszólalt:

— Mert ide nem lehet este fél tíz, után bejönni, itt reggel hét órákor már talpon kell lenni, mi hét óra után takarítunk. Dohányozni nem szabad, nem bírom a füstöt. És persze a csend a legfontosabb. Nem szabad énekelni, nem szabad hangosan beszélni. Látogatókat sem fogadhat,

hány kiló volt a legjobb idej teljesítmény?

— 138.

— Férfi? Nő?

— Férfi.

— És a nőknél?

— 124.

— Ők, a győztesek rajjon mennyit fogytak az idén?

— Azt nem tudom.

— Kár. Pedig ők is fogytak biztosan néhány kilót?

— Remélhetőleg.

— És maga fogyott-e?

— Lehet.

— Hogy-hogy, hét mikor mérte utoljára magát?

— A mult hónapban. Igen egyformá vagyok én.

Hát ez igen meglepő. Akinek módjában állana minden órában „önköltésen” megmérni magát, kistül, hogy régóta nem is gondolt rá. Talán fél, hogy egy napon őt is meglepetés érné?

Fordult a világ. Már nem azon keseregnek az emberek, hogy súlyosak, hanem a fogyás okoz nekik gondot. A fogyókúra kimegy a divatból, mint a többi hasonló szezoncikk. (—ci—nos)

mit tudni ki jöhet be az ember lakásába, — ugye ez a legkevesebb, amit egy tisztességes albérlőtől elvárhatok, mert nálam aztán olyan jó dolga lesz, hogy...

Egy pillanatra elhallgatott és en gyorsan és vakmerően megkérdéstem:

— Nagyságos asszonyom, megnézhetném a szobát?

EZ ITT A PISTUKA!

Bevezetett egy szobába, ahol éppenhogy elfértünk ketten s percekig tartott míg megszokta a szemem a vastag sötétséget s szemügyre vehettem a „berendezést”.

Összezsukható vasgőy, szekrény, mosdó, asztal, két szék és egy miléneumi karosszék díszelgett a szobában. Az úgy felett két kép lógott a falon: csirketolvaj, akinek nadrágjába véreb kapaszkodik; a másik kép egy fiatal hölgyet ábrázolt. A szekrényen kitömött mokus rémült füvegyszemekkel.

— Ez a Pistuka, — mutatott a sárgapongyolás hölgy a mokusra, — tavaly halt meg szegény, pedig milyen fiatal volt és milyen okos.

Megboldogult férjem fogta az erdőben, valóságos grekerkszámba vetették.

— Igen a Pistuka... De szabad kérnem a szoba árát?

— A szoba ára? Hígyje el kétszer ennyit is megér, mert olyan dolga lesz, hogy... Tudja ki lakott itt nálam? Utoljára Lőrincvári művész ur és valósággal zokogott, mikor elment, aztán itt lakott Kerekes vezérigazgató úr, meg Pataky doktor úr, a bankégyvezető.

Kiderült, hogy még csak a Walesi herceg nem lakott itt, de az is merő véletlen volt. Valahogy elkerülhette a házat. Sajnálja bizonyosan.

Mert az egy remek hely: dohányozni, énekelni, fityülni, beszélni, későn kelni, későn feküdni nem szabad és nem szabad a karosszékre ülni, mert ugyebár az egy finom régiség és nem szabad cipőben járni a szobában, tessék papucsot húzni, nem lehet mindennap vikszolni...

Késő este, volt, amikor kimenekülhettem az utcára. „Tisztességes úriember részére” csalogattak a kannaalj cédulák, de én elhatároztam, hogy kimegyek inkább az erdőbe lakni, vasköt építék magamnak, falból lesz a búrám, télikabát a takaróm. Ott legalább eleven mokusok lesznek a szomszédaim... (fenti)

Munkára készen áll a vidék legnagyobb és leg- nívósabb színeszgardája

Beleznai Unger István színiigazgató teljesen befejezte a szervezést és nyilvánosságra hozta műsorgetervezetét — Kezdet: szeptember 5-én, szabadtéri előadás: szeptember 6-án

Rövid két hét és ismét megnyílnak a Csokonai Színház kapui. Több éves eszeretársulati rendszer után ezúttal az állandó színtársulat fog játszani a Csokonai Színházban, melynek nagy tradíciói vannak. Az új színiigazgató **Beleznai Unger István** aki itt kezdte művészi pályafutását s itt aratta a legnagyobb és leg-észintébb sikereket. Az ő művészi múltja, értékes tehetsége és szervezői képessége garanciát nyújt arra, hogy ezúttal a színiévad méltó lesz a debreceni színház nemes hagyományaihoz.

De sok jeltől arra lehet következtetni, hogy az idén a közönség is jobban fogja pártolni és támogatni a Csokonai Színházat, mint az utóbbi időkben. Visszatérőben van az a régi, boldog világ, amikor színházba jární divat volt, amikor egy-egy páholybérlet körül sokszor komoly lovagias afférek keletkeztek. Mert páholyt, vagy zsölyét bérelni valahogyan hozzátartozott a társadalmi élet teljességéhez s társaságban nem egymást szapulták az emberek, mint a mostani zsúrokon, hanem egy-egy érdekes színdarabról, vagy kiemelkedő színpadi alakításról beszélgettek. Ebben az időben sokkal tartalmasabb volt a debreceni társadalmi élet, mint manapság.

A bérletgyűjtést az idén nem is úgy oldották meg, mint máskor. Ez előtt legtöbbször egy ismeretlen szín házi titkár járta a családokat, aki természetesen nem tudott semmit a társadalmi kapcsolatokról. Most **Selmeczy Mihály** és **Hortobágyi Arthur**, ez a két kitűnő és rokon színes művész vállalta el önszervezetből a bérletezést. Szorgalmas munkájukat máris jelentős eredmény kísérette.

Ugy ítélik egyébként, hogy a szervezkedés a színházlátogató közönség frontján is széles részben megindult. Különösen nagy örömmünkre szolgál, hogy az egyetemi telep is megmozdult. Mer' valljuk be őszintén, az egyetemi telep tekintélyes és köztisztelőben álló lakói közül a multban igen kevesen látogatták a színházat. Ezt titokban kifogásolták is a város közönsége körében, hiszen Debra en éppen azért áldozott annyit az egyetemért, hogy szellemi színvonalát emelkedjen, kulturális élete gazdagodjon. Mindenesetre a színház és a színi kultúra alkalmas eszköz lesz arra, hogy szorosabb kapcsolatot keletkezzen a belváros intelligenciája és az egyetemi telep lakossága között.

A támogatást, a pártolást minden tekintetben megérdemli Beleznai Unger István és színtársulata. Ilyen kiváló együttes nincs még egy a vidéken. Ezúttal módunkban van a színtársulat teljes névsorát közölni. Ez a névsor a következő:

IGAZGATÓSÁG:

Igazgató: **Beleznai Unger István**.
H. igazgató: **U. Kováts Terus**.
Karnagy: **Bakonyi Ödön**.
Rendező: **Selmeczy Mihály** és **Zách János**.

Titkár: **Ragályi Elemér**.
Tayelő: **Szítay László**.
Szóda: **Hortobágyi Arthur**.
Táncosnór: **Balogh Béla**.
Sugó: **Csiszár Jolán** és **Nagyajtay Györgyné**.

Pénztáros: **Köntös Rózi**.
Korrespondens: **Szítay Lászlóné**.
Fodai alkalm.: **Ragályi Elemérné**.
Tervező: **Plivelic Emil**.

HOLGYEK A VEZETŐ SZEREPKORBEN:

U. Kováts Terus színésznő.
Fenyvessy Eva primadonna.

Kollár Livia naiva primadonna.
Erdész Irén koloratur primadonna.
Nagy Csilla szüretprimadonna.
Moóry Lucy hősnő, vigjátéki primadonna.

Almássy Judith szende.
Süli Manya naiva, szüret.
Hódossy Judith énekesnő.
Perényi Sári anya-komika.
Gál Manci komika.
Kállay Jolán szólótáncosnő.
Kiss Ilona szólótáncosnő.

URAK A VEZETŐ SZERPKORBEN:

B. Unger István főrendező, színész.
v. Molnár Iván bonvivant.
Bakos István tenorbonvivant.
Kompóthy Gyula karakter bonvivant.
Rajz János táncoskomikus.
Zách János hős.
Márki Géza szerelmes színész.
Selmeczy Mihály buffó.
Kormos Ferenc buffó.
Hortobágyi Arthur apa és jellem.
Ragályi Elemér epizód komikus.
Szítay László epizód komikus.
Balogh Béla szólótáncos.
Szöke Zoltán szólótáncos.

SEGEDSZINESZNÖK: Cseh Ilus, Jellinek Gizella, Kállay Erzsé, Kiss Ilona, Máriás Mária, Mezei Irén, Nagy Erzsé, Nemes Jolán, Radványi Jolán, Solti Eszter, Szász Erzsébet, Vass Magda.

SEGEDSZINESZEK: Balogh Béla, Budai Gyula, Kiss József, Kucsebár József, Lenkei Gyula, Lovass Sándor, Szék Zoltán, Szöke Zoltán, Szöcs László, Tannay Mihály, Tóth Mihály, Felföldi Jenő.

MŰSZAKI SZEMÉLYZET: Sándor Lajos díszletfestő, Zolnai Imre színpadmester 8 segédrel, Szabó Lajos fűszabó 2 segéddel, Kóródy Lajos kellékes 2 segéddel, Cser Károly butoros.

Határozottan remek névsor. De nyilvánosságra hozta Beleznai Unger István a műsorgetervezetet is. Erdemes végig böngészni, mert ilyen nívós műsört régen nem kaptunk. Most már az a fontos, hogy a közönség a színiigazgató segítségére siessen a tervek megvalósításában. A műsorgetervezet egyébként az alábbiakban ismertetjük:

Operák: Aida, Alarcosbál, Traviata, Faisangi lakodalom, Szöktetés a szerályból.

Klasszikus operettek: Bolond, Bocaccio, Madarász, Svihák, Gésák, Boszorkányvár.

Klasszikus prózák: Arva László király, Sasfók, Hamlet, Peer-Gynt, Lillomfi, Csangor és Tünde.

Operett újdonságok: Vén diófa, Aranyárga falevél, 100 piros rózsza, Tahiti gyöngye, Leány a talpán, Kata-Kitty-Kalinka, Garabonciás diók, Mária főhadnagy, Párisi express, Simonyi ábester, Badacsonyi kéknyelő, Haraszom rád!

Próza újdonságok: Bolond Asvayné, Hóskék nélkül, Hibások, Gazdátlan asszony, Csígház, Koncert, Törtétek, Bolond szerelmesek, Neró, Dominó, Roninok kincse, Szép az élet.

Népszínművek: Kurucfurfang, Pirobuavellárs, Gyerekasszony, Sára csikó.
Reprízok: Pacsirta, Eva, 3 grácia, Pozsonyi lakodalom, János vitéz, Táborszóf a nap, Csöppség, Francia szobalány, Szókimondó asszonyság.

Mint ismeretes, Beleznai Unger István az idén nem megy előszíniútonra semerre sem. Egyenesen Debrecenben kezdi az évadot ásped szeptember 5-én. Eddig úgy volt, hogy az „Arva László királyt” adja először Debrecenben, Remény van azonban arra is, hogy a népszerű direktor valami olyan produkcióval lép meg a debreceni közönséget, amely felülmúl minden várakozást.

Szeptember 6-án este a nagyvárdeai Stadionban „János vitéz” kerül színe szabadtéri előadás keretében.

A címszerepet a gyönyörű hangú Hámory Imre fogja alakítani, akivel a direktor már meg is egyezett. Bizonyosra vesszük, hogy ez a szabadtéri előadás az egész környék közönségét megmozgatja, hiszen a „Háry János” óta nem volt Debrecenben ilyen szabadtéri produkció.

Rendelet a kisiparosok rezsikulcsának kiszámításáról

Budapest, augusztus 22. A MTI jelenti: A közellátási miniszter rendeletet intézett az ipartestületek országos központjához, amellyel a kisipar árszabályozásáról szóló, a folyó hóban megjelent rendelet egyes intézkedéseit egészíti ki. E szerint az egyéni rezsikulcs kiszámítását 1942. szeptember 15-től kezdődően csak azok a kisiparosok végezhetik, akik a rendeletben felsorolt üzleti könyveket (pénztárkönyv, bizománys- és tevékenység megrendelési könyv és munkabérvilvántartási könyv) legalább 1942. január 1. óta vezetik. A kiszámított egyéni rezsikulcsok

azonban nem haviadhatják meg a rendelet mellékletében szakmánként feltüntetett legmagasabb rezsikulcs százalékokat.

A rendelet úgynevezett irányrezi kulcsokat is tartalmaz, amelyeket minden kisiparos külön igazolási kötelezettség nélkül alkalmazhat, tekintet nélkül arra, hogy vezet-e üzleti könyvet, vagy nem és tekintet nélkül az általa foglalkoztatott munkások számára. A rendelet külön intézkedéseket tartalmaz a hadbavonult kisiparosokra és könnyebb elbírálatásban részesíti őket.

A VOLGA

A most keleten lezajló katonai szemények a legnagyobb európai folyó felé fordítják figyelmünket. A német és a szövetséges hadsereg a Don széles kanyarulatánál aratják győzelmeiket és a folyó alsó folyása közel fekszik a Volgához.

Ami nekünk magyaroknak a Tisza, ami a németeknek a Rajna, az az oroszoknak a Volga, a mélabus orosz melódiaik áldott szülőanyja. Valamilyen orosz népmese szerint a Volga egy kis fekete ribiszkebokor tövében fakad, hogy tükös erővel áldhassa meg az orosz partot. Forrása a tenger szintől 228 méter magasságra fekszik és már ebből a csekély magasságkülönbségből is láthatjuk, hogy a folyam torkolatát vezető 3.700 kilométer távolságon keresztül semmiféle természeti akadály nem gátolja a hajózást. A Volga felsőfolyását évenként csak 200 napig, az alsót csak 40-50 napig nem borítja jégpáncél. Valamennyi orosz folyónak fogalmi szempontból a legnagyobb hátránya a hosszú ideig tartó jégtakaró és a Volga a Keleti és a Jeges tengerrel összekötő nagykiterjedésű csatornahálózat használatát is szűk korlátok közé szorítja a szigorú tél.

Már majdnem a forrasnál hajózható a gőzhajók forgalmának több, mint a fele a Volgára esik és több ezer gőzhajó, de még ennél is sokszorta több bárka uszik állandóan a Volga tükörén. Régebben maga a folyó cipelte hátán felé az otromba bárkákat, felé pedig hajóvontató „burlakok” különös csehe vonzolta a hajókat szomorú, egyhangú dalok kísérete mellett.

Ki ne ismerné a világhírű lett Volga dalt, ki nem hallott volna Szajapíról, a bőmpölyög végtelen folyam énekeséről? A hangversenydobogóról zúgott felénk a Volga és a burlakok siralmas éneke.

132 mellékfolyója közül a legnagyobb az Oka és balra a Kama. Az Oka hosszabb, mint a Rajna, de még a Kama is felülmúlja néhány száz kilométerrel a „szűkén esítő” német folyót.

A Volga területének főfogalmi helye a Volga és az Oka egyesülésénél terül el, mert itt mind a két folyó a viszonylag legsűrűbben lakott területek között kanyarog, a Kama ezzel szemben természetesen sík pusztaságokat szel át.

Az Oka torkolatánál alapították a régi időkben a híres piacvárost, Nizsni-Novgorodot, amelyet ma a proletár Oroszország világhírű költőjének, Maxim Gorkiának a tiszteletére Gorki-ra kereszteltek át. (Gorki különben önév és keresnév jelent.) Moszkvához hasonlóan Nizsni-Novgorodnak is megvan a maga Kremlje ezenkívül ez a város díszkedvelő legelőbb orosz templommal a XIII. században épített Angyal katedrálissal. Minden évben szeptember 15-től egészen augusztus 15-ig vásártartást még Rettenes Iván rendszeresítette. A mult idők Oroszországában ez a „mintavásár” jelentette az üzleti élet csúcspontját, amely egyben az orosz kereskedők eléggé szabadjára eresztett örömmünnepe is volt. Ma az üzleti élet államosításával teljesen elvesztette jelentőségét ez a hagyományos kereskedelmi szokás.

Sztalin elhatározta, hogy Moszkvát bekapcsolja a Volga folyamrendszerébe,

Mértékelen emberáldozatok árán északnyugati irányban csatornát építettek, amelyen gőzhajók is közlekedhetnek. Egy másik csatorna építését is tervezték és ennek a be nem fejezett csatornának kellett volna a Don alsófolyását Sztalingrádnál összekötnie a Volga folyókkal. (Sztalingrád azelőtt Carisyn volt.) A terv megvalósítása azért ütközött olyan óriási nehézségekbe, mert a Don medre lényegesen magasabban fekszik, mint a Volgáé. A Volga és a Don vonalban 60 kilométer, a csatorna pedig majdnem 100 kilométer hosszú.

Nem messze a Kama torkolatától terül el Kazán, a tatárok egykori fővárosa. Tovább haladva Szamaránál Kujbisev városát érintjük. Ide menekült Sztalin a tanácsköztársaság kormányával és a külföldi diplomatákkal együtt, amikor a német csapatok Moszkvát fenyegették.

A Szovjetunióknak kétségtelesen egyik legfontosabb városa a Volga több, mint 600 négyzetkilométer hatalmas deltájának közepén elterülő Asztrahán kikötőváros, Asztrahánba, vagy rajta keresztül folyik a Kaukázus két legjelentősebb olajterületének, Bakunak és Grosnyjnek legnagyobb olajmennyisége, a Szovjet-Únió belsőfogyasztására rendelt olaj és egyéb hajtóanyagok számos szállítmánya. Az olajat tartályhajókból álló flotilla szállítja a Volga mentén elterülő fogyasztóterületekre. A hadsereg, az ipar és a mezőgazdaság gépesítéséhez szükséges olajat nagyobb részben a Volgán szállítják és éppen ezért a Volgát a Szovjet-Únió gazdasági életével összefüggő fontos területek halálát is jelenti.

Mérheletlen nagy a Volga halgazdagsága, a Volga deltája pedig a világ egyik leggazdagabb halastava és több százezer halásznak ad kenyeret. Évi haltermése félmilliót tesz ki. Az „Asztrahán-kaviárt” a „Beluga” nevű tokhalfajta szállítja. Egy jól-fellett hal még 12-20 kiló kaviárt is ad.

Nizsni-Novgorodig tiszta orosz vidéken keresztül folyik a Volga. Az alsó folyása mentében levő területeken már „idegen népekkel” keverednek az oroszok: mordvinekkel, tatárokkal, örményekkel baszkiokkal és számos más néppel. Szaratovnál, a termékeny fekete földeken terül el a „Volganémet Szovjetköztársaság”. A világháború előtt ez az oroszokkal szervezett államszervezet még 400.000 német lelket számlált, de ma a sok éhínség és a közsímet terror következtében ez a tekintélyes szám valószínűleg a felére zsugorodott össze. Ezeknek a németeknek az őseit még II. Katalin cárnő hívta be az országba.

Tiszteletet követelő méltósággal hímölyög ez az óriási és már ázsiai viszonyokra emlékeztető folyam. A közép- és alsó szakasz jobboldalát 1.000 kilométer hosszúságban 200-300 méter magas part szegélyezi, baloldalon pedig terülföldek teszik színessé a Volga láját.

De rendkívül sok magyar titkot is őriz a Volga. Egyszer majd sok történelmi vonatkozású magyar kérdésre is feleletet ad nekünk Kelet gradlós és egyhangúan zúgó végtelen palackja. Ahol egykor a burlakok ejuhnyémének egyhangú dal-lama esendült fel, ma... Európa ifjú nemzetei menetelnek, hogy új és szebb jövővel ajándékozhassák meg népeiket.



HIREK

A Magyar Élet Pártjának hírei

KÖZPONTI PARTIRODA: Arany Bika-szálló felemlét, ahol a párt szociális tanácsadó irodájában feleket fogadnak és kérvényeket átvesznek minden kedden és esütőtőlükön délelőtt 10-12 óráig.

A MAGYAR ÉLET PARTIJÁNAK TÁRSASKÖRE az Arany Bika-szálló felemlétén nyitva minden nap délelőtt 9-1 óráig és délután 3-9 óráig.

FERENCZY TIBOR országgyűlési képviselő augusztus 23-án és szeptember 6-án tartja fogadó óráit délelőtt fél 12-1 óra között a Magyar Élet Párt helyiségében.

PARTNAP minden hétfőn délután 5-8 óráig.

HAJDU VÁRMEGYE MAGYAR ÉLET PARTI VEZETŐSÉGE minden hétfőn és pénteken a főispáni hivatalban délelőtt 9-12 óráig panasznapot tart, amikor is a kérelmek és panaszok a vármegyei központi MEP titkárnak adhatók át.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata:

„Kossuth” Lux Arnold Piac-utca 26. — „Magyar Korona” Káposztásvégy, Kálvin-tér 15. — „Arany János” Bozókgyörgy Csapó-utca 66. — „Hungária” Sz. Szabó Jenő, Szoboszló-út 4-f. Telefon: 32.56.

Emlékezzünk

AUGUSZTUS 23.

1915. Onfeláldozó, rendületlen hűségéről tett tanúbizonyosságát e napon Turó Vince volt szegedi 3. honv. huszárezredbeli huszár a Smidyn ellen végrehajtott levestámadás alkalmával. Egy ellenséges főország hátába kerülve annak egy részét levágta (11 halott) a többiek pedig minden felszerelésüket elhanyva fejvesztetten menekültek. Turó huszár, kinek a lába át volt lőve, észrevette, hogy Reiber főhadnagy közvetlenül az ellenséges állások előtt sebesülve lovastól összerogy. Nem törődve saját sebével, azonnal tisztje segítségére sietett és a heves ellenséges tűzben sikerült is őt biztonságba hoznia.

Parancsnoka az arany vitézségi éremmel hozta javaslatba, azonban a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Bus ének

Szép Magyarországnak
Lefutott egy csillag,
Mikor éppen testük
S azt vártuk, — hogy virrad.

Szép Magyarországnak
Legelső Asszonya
Ismét gyászruhát ölt,
Hős fiát gyászolja.

Szép Magyarországon
Sötétlik a felleg...
Legszébb reményességét
Temeti a nemzet:
Szegény sorsüldözött
Árva magyar nemzet.

FEJERNÉ GULÁCSY ANNA.

— **Az örök magyar királyról.** Szent Istvánról, mélyhatású rövid-filmet pergetnek Szent István héten a debreceni mozikon. A történelmi képekben szemléletősen érdekes ünnepi megemlékezést az Apolló mozi vetítése és rendezése olyan megkapóvá teszi a befejezőszavaknál megzendített **Szózat** fenséges akkordjával és a színház nézőterének glóriás fényzónáival, — hogy könnyekig meghatottan, egy emberként áll fel a nézőközönség, áhitattal hódolva a nagy király dicsőséges emlékezetének.

— **Piarista levették!** Felhívom valamennyi piarista levettét, hogy a honvédség számára rendezett melegruha-gyűjtés ügyében 23-án, vasárnap délelőtt 9 órakor a gimnázium udvarán feltétlenül jelenjen meg. A felhívást add tovább! Igazgató.

Központi levettetábor Debrecenben

Nagyszabású, méreteiben szinte egyedülálló ifjúvezetőképző tábor nyílik meg holnap a Cserkészparkban. A tábor célja, hogy különleges kiképzést nyújtson mindazoknak a levette szakasz és csapatparancsnokoknak, akik ifjúvezetőképző csapatokat vezetnek. Az ország összes városából és vidékeiről mintegy hatszáz szakasz- és csapatparancsnok vesz részt ezen a nagyvonalú kiképzésen, melynek eredményeképpen országsszerte egységes lesz a magyar ifjú nevelése. Igen nagy öröm számunkra, hogy Debrecenben zajlik le ez a nagyszabású, országos jellegű tábor, már annál is inkább, mert ez a tény bizonyítja városunk fejlett levette életét és a vezetőik, előadók magas színvonalú tudását.

A tábor programja két részre tagozódik és pedig világnézeti előadások és gyakorlati kiképzés. A

magasszínvonalú előadásokat Debrecen kiválóságai tartják, mint: vitéz **Berényi István** vitézi székkapitány, **Makkai Sándor** egyetemi tanár, **Pass László** ev. esperes, **Farkas Pál** ref. lelkész, **dr. Kun Sándor** és **dr. Báthori József** gimnáziumi igazgatók és **Szigethy Gyula** főiskolai zenetanár.

A tábor parancsnoka **Rábold Gábor** vezető főoktató, hadtest ifjúvezető előadó.

A gyakorlati kiképzést az a nagy-szerű kiképzőkeret nyújtja, amely már több ízben végzett eredményes munkát. A táborban állandó szakszerű testnevelési kiképzés és előadás lesz, melyet **Czuga Ferenc** testnevelő tanár vezetésével Debrecen kiváló testnevelő tanárai tartanak.

A tábor lefolyásáról lapunk következő számaiban, naponként beszámolunk.

— **Közszállító iparosok és kereskedők figyelmébe!** A Debreceni Közgazdasági Címter, amelynek összeállítása most van folyamatban, külön fejezetet fog szentelni a debreceni közszállító iparosoknak és kereskedőknek, akiket felkér, hogy egyszerű levelezőlapon közöljék pontos címüket, (ha telefonjuk van, telefonszámukat is), valamint eddig végzett jelentősebb közmunkájukat (építkezés, úttépítés stb.) közszállítójukat (áru, anyag, élelmiszer, munka stb. szállítása) a Debreceni Közgazdasági Címter szerkesztősége (dr. Szalai Ferenc, a Tiszántúli Ipar és Kereskedelem közigazgatási helylap szerkesztője) Helyben, Maróthy György-u. 21. sz. címre.

— **Esti 7 órai istentiszteletek az Arpádtéri templomban.** Az augusztus 30-i ünnepi szentmise után a templomban 7 órai harangszóval ünnepi szentmise lesz. Bűnbánati istentiszteletek lesznek mindennap a szokásos időben reggel 8 órakor is.

— **Új tanfolyam kezdődik szeptember elején a Simai gyorsíró-, gépiró- és szépíróiskolában.** Piac-utca 73. Elkészítés államvizsgára. Vétieknek vasúti kedvezmény. Telefon 22-53. Debrecen tanker, kir. főg. eng. szám: 1359 1941-42.

— **Utcai baleset.** Kerekes Jenő 63 éves ny. MÁV főintéző kerékpárjáról lezuhant és jobb felsőkarja kifücskódott. A mentők a Horthy-kórházba szállították, ahonnan kezelés után saját lábán távozott.

— **Minden hazafias kereskedőnél kaphat repülőbélyeget.**

— **Veszedelemesen elszaporodtak Szatmáron a betörések.** A szatmári rendőrkapitányra naponta több feljelentés érkezik ismeretlen tettesek ellen, akik a lakók távollétében, vagy az éjszaka leple alatt a lezárt lakásokban kisebb-nagyobb betöréseket hajtanak végre. A dektív eredményes nyomozása folytán nagyon sok betörőt tett már ártalmatlanná a közelmúltban a rendőrség. Azonban a velük szemben alkalmazott erőves intézkedések ellenére is egyre több azoknak a csavargóknak a száma, akik betöréstől és lopásból tartják fenn magukat. Legutóbb Ruzs Sándor szobafestő, Laktanya-utca 16. számú lakását látogatta meg egy betörő. A lezárt ajtó felfeszítése után a lakásba hatolt, feltölte a ruhaszekrényt zárját és egy szürke öltönyt, egy kék nadrágot, három női ruhát vit magához. A sértett kára körülbelül 150 pengő. Ugyancsak betöréssel tet jelentést Szurdokán Jánosné, Külső postakerti lakos. Amíg a kertben dolgozott, lezárt lakásába egy kis ablak betörése által ismeretlen tettes behatolt és onnan 200 pengő értékű női és férfi felsőruhát, télikabátot és cipőket emelt el.

— **Emberek és halandók vagyunk** és kit előbb, kit később elragad a halál. Gondoskodjunk tehát még életünkben arról, hogy halálunk után családunk legalább az anyagi gondoktól mentesüljön. Biztosítsunk részükre valamilyen tőkeösszeget, hogy ennek segítségével megélhetési alapot tudjanak maguknak létesíteni. Ennek elérése céljából kössünk életbiztosítást hazánk legrégebbi biztosító intézeténél, az 1857-ben alapított Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál, mely készséggel ad tanácsot minden biztosítási ügyben. Helybeli főigénykése: Ferenc József-út 59. szám.

— **A honvédelmi kötelezettséget teljesítő vasúti alkalmazottak** illetve mások és egyéb jogviszonyának tárgyában a MÁV emőke rendeletet adott ki. Tisztázza e rendelet a többi között azt a kérdést, hogy kit kell családognak, illetve nem családognak tekinteni, rendezzi a fizetés és lakáspénz kérdését, továbbá a hozzátartozók járandóságát arra az esetre, ha az alkalmazott elesett, hadifogságba került, illetve eltűnt.

— **Üzletvezető felvételt** kereskedő, pék, vagy cukrász előnyben részesül. Ferenc József út 44., cukrászda.

— **Óriási kárt okoznak** nagyon sok helyen az egerek és patkányok. Ez most könnyen megakadályozható. Újrendszerű gázszelvényes kiirtja: Tóta Pál, Budapest, Révay utca 25., ki felvilágosítást készséggel ad!

— **Az árukapcsolás megszüntetéséről** sok szó esett az utóbi időben. Az árukapcsolás, mint gazdasági fogalom, több évtizede gyakorolt kereskedői fogás, de régebben az árubőség és a szabadverseny korában nem volt túlzott jelentősége, míg most, a háborús viszonyok között a közszükségleti cikkekben mutatkozó hiányok következtében számos elfajulásra vezetett és sok kereskedő, iparos meg nem engedett keresettöbbletet igyekezett az árukapcsolással megszüntetni saját egyéni céljaira. Beavatott helyen úgy tudják, hogy mivel az érdekvépviseletek az árukapcsolás ellen a közelmúltban élesen állást foglaltak, most már annak megszüntetése rövidesen várható.

— **3000 pengő készpénzt és 4000 pengő értékű ékszert vittek el a betörők egy kassai lakásból.** Kassáról jelentik: Nagyszabású betöréssel tettes jelentést a rendőrség bünygyi osztálynak. Ismeretlen tettes behatolt Zavaczky Gyuláné Németszék 16. szám alatti lakásába. A betörő a lakás egész bűnterét fel-forgatta, össztörte és eltulajdonította Zavaczkykné 3000 pengő megtakarított pénzét, azonkívül értékes ékszereket és ruhaneműket vitt magával 4000 pengő értékben. A rendőrség megindította a nyomozást a vakmerő betörés ügyében.

Vasárnapi istentiszteletek

A református templomokban:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál Kóncz Zoltán, délután 6 órakor Csutoros Sándor. Kistemplomban délelőtt 9 órakor Uray Sándor, 11 órakor Csutoros Sándor, délután 6 órakor Gönczy Sándor. Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor Orsy János, délután 6 órakor Ács Mihály. Károli Gáspár-terti templomban délelőtt 9 órakor Peleskey Károly, délután 4 órakor Súlyok Kálmán. Ispótló-templomban délelőtt 10 órakor Birinyi János, délután 6 órakor Birinyi János. Arpád-terti templomban délelőtt 10 órakor dr. Hegyaljai Kiss Géza, délután 6 órakor dr. Erdei Mihály. Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Dusicsa Ferenc, délután 6 órakor Dusicsa Ferenc. Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Orosz János, délután fél 7 órakor Orosz János. Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor dr. Danesházy Sándor, délután 6 órakor Gál Mihály. Kerekeslepi templomban délelőtt Szilágyi László, délután 3 órakor Pál Antal. Egyetemi templomban délelőtt 11 órakor Szentes László. Augusztia szanatóriumban délelőtt negyed 10 órakor Püski Imre. Egyetemi klinikákon délelőtt Szentes László és Kóncz Zoltán. Tégláskerti állami iskolában délelőtt 10 órakor Berényi József. Téglavetői gyülekezeti házban délután 4 órakor Kovács Árpád. Wolaffkatelepi olvasóköri délután 4 órakor Dusicsa Ferenc.

— **Tanyai istentiszteletek:** Pac délelőtt 10 órakor és Mészahely délután 3 órakor vitéz Szabó Endre. Pallag délelőtt 9 órakor Erdei Károly.

A római katolikus templomokban:

A Szent Anna-utcai plébániatemplomban a szokásos vasárnapi misarend. — Csendes szentmisek 6, 7, 8, 20, 9 órakor. Feltízkor nagymisé végé és utána szent beszédet mond Lengyel László segédlelkész. További csendes szentmisek 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. A külsőségeken következő a beosztás: Csapókertben Kummergruber Emil kegyesen-dí tanár, Nyilastelepen Kiss László segédlelkész, Augusztia szanatóriumban Hunn Ernő tabori főlelkész, Klinikai kórházban Béres Endre segédlelkész. Hajdú-sámszonban dr. Bánáss László prépostszónok, Józsan dr. Szabó János segédlelkész.

A görögkatolikus templomban:

délelőtt negyed 8 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diákmise, 9 órakor katona mise, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet dr. Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja. Háromnegyed 12 órakor csendes szentmise, délután fél 4 órakor rózsafüzérjáratosság, 4 órakor vesperne és szentélművészet. Augusztus hó 29-én, szombaton, Kér. Szent János felvétele ünnepén vasárnapi miserend.

Az evangélikus templomban:

vasárnap délelőtt 10 órakor istentisztelet. Prédikál dr. Pass László tb. espereslelkész.

Istentiszteletek a baptista imaházban.

A szappanos-utcai imaházban vasárnap délelőtt fél 9-10-ig imaóra, fél 10-11-ig emlékestentisztelet a gyülekezet alakulásának félévszázados évfordulóján. Délután 3-5-ig és 7-9-ig ifjúsági óra. Szerdán este fél 8-10-ig biblióra. — Péntek este fél 8-10-ig imaóra.

— **Az Iparoskör elnöksége** felhívja az ifjúság tagjainak figyelmét, hogy azok, akik részt óhajtanak venni a könyvvitell, német nyelvtanítás és a táncolon tanításban, aug. hó 23-án, vasárnap délelőtt 11-12-ig jelentkezzenek az Iparoskör jegyzőjénél, Simonffy-u. 1.c. jelentkezzenek azok is, akik még nem tagjai az ifjúsági egyesületnek. Krisch Károly elnök.

— **Fiaink pilótakiképzésére** adozzunk két fillért! Kérjünk repülőbélyeget.

— **A most folyó textilnagykereskedői revízióval kapcsolatban** olyan hír terjedt el a textilszakma körében, hogy a szakma túlzásútlanságára való tekintettel a háború befejezéséig beszüntetik a nagykereskedői kijelöléseket. Ezzel szemben a Magyar Vidéki Sajtóudósító budapesti jelentése szerint beavatott helyen halálraoltan cafolják a zártszám bevezetéséről szóló híreket. Igaz, hogy a most folyó felülvizsgálat során több kijelölést különböző okokból visszavontak, de ez nem jelenti azt, hogy megfelelő tőkével és szak-képzettséggel rendelkező kereskedők nem juthassanak nagykereskedői kijelöléshez.

Gyászrovat

Dutka Gyuláné szül. Aslóth Zsuzsanna 66 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 6 órakor lesz a Köztemető 2-od osztályú ravatalozó terméből a református egyház szertartása szerint. Lakás: Apaffy-u. 4. Temetést a Gebauer temetkezési vállalat rendezi.

Balogh Imre m. kir. fogházorvos 53 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután 4 órakor lesz a Köztemető 2-od osztályú ravatalozó terméből, a református egyház szertartása szerint. Lakás: Gázgyár-utca 2. Temetést a Gebauer temetkezési vállalat rendezi.

Exhumálás. Értesítjük rokonainkat, jóbarátainkat és jóismerőseinket, hogy szeretett rokonainknak: néhai polgár Ménécs Gábor és neje nek Matkó Juliannának, polgár Matkó János és neje nek Kapitány Zsuzsannának, valamint szeretett kis fiuknak, Janikának a Hatvan-csai temetőben eltemetett földi részét folyó hó 25-én, kedden reggel 8 órakor a Köztemetőben lévő új családi sírhelyre szállítatjuk át. polgár Posta János és neje Tóth Róza, Ondód, Perc-dűlő 45. Gebauer temetkezési vállalat rendezi.

Besnyei Ferencné, Szabó Erzsébet 87 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából. Temetést Bartha vállalat végzi.

Ózv. Ács Miklósné, Szabó Eszter 71 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután négy órakor lesz a Köztemető II/b. ravatalozójából, ref. szertartással. Lakása: Csillag-utca 24. Pusztai temetkezési intézet.

Gaal Péter ny. takarékpénztári vezérigazgató úr temetése hétfőn délután öt órakor lesz a köztemetői díszravatalozóból, róm. kat. szertartással. Lakása: Maróthy György utca 4. Pusztai temetkezési intézet.

III.

Novák Gyula György

krp. szkv.

életének 25-ik évében f. hó 8-án a Don mentén hősi halált halt.

Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 24-én délelőtt 9 órakor lesz a Szent Anna-utcai róm. kat. templomban.

Köszönetnyilvánítás. Nagyon szeretett férjem, édesapánk elhunyt alkalmából mindazoknak, akik mély bánatunkban részvétellel osztoztak ezúton mondunk hálás szívvel köszönetet. Özv. Ujfaludi Péterné gyermekeivel.

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen jó férjem, édesapánk elhunyt alkalmából mindazoknak, akik mély bánatunkban részvétellel osztoztak, ravatalára koszorút, csokrot helyeztek, ezúton mondunk fájó szívvel igaz köszönetet. Özv. Virág Károlyné családjal.

TEMETKEZÉSI KÖLTSÉGEI-NEK MEGTERESÉSÉRŐL BIZTOSÍTÁS UTJÁN GONDOSKODHAT!

—A mentőállomás előtt lett roszszul Szilágyi Illésné 22 éves. Belle-gelő 44. szám alatti lakos, napszám-os felesége. Összeesett és elvesz-tette eszméletét. A mentők rövid idő alatt eszméletre térítették.

Szeptember 1-én lesz az őszi hidivásár

A polgármester közli az érdekeltekkel, hogy a hortobágyi őszi országos (hídi) állatvásár folyó évi szeptember hó 1-én, kedden a hortobágyi vasúti állomás közelében a hortobágyi csarda előtti téren tartják meg.

Ezen az állatvásáron kedvező alkalom kínálkozik a magyar fajta őszök, tehének, tinók, és jármos őkrök, továbbá a Nónius fajta igás

és növendék lovak, magyar racka juhok, valamint magyar fésűs bir-káknek mind tenyésztés, mind le-végzés céljára történő beszerzésére.

A hortobágyi vásár napján a város belső területén lévő állatvásárral tartani szokott heti állatvásár elmarad.

A hortobágyi állatvásárral kapcsolatban kirakó ipari vásár is lesz. Polgármester.

Bonyodalm „A gondolatolvasás kulcsa” körül

Azt kell tisztáznunk, hogy adás-vétel, vagy társulást csinál a két debreceni szomszédasszony

Igen érdekes ügy került az elmúlt nap a debreceni rendőrség elé. Főszereplője egy mindentudó könyv, melynek címe: „A gondolatolvasás kulcsa”, továbbá Beregszászi Józsefné és Rózenson Ernőné Nyugati-utca 26. szám alatti lakosok, akik valamilyen egyezséget kötöttek egymás között a könyvre vonatkozólag, de hogy mi is volt valójában ez az egyezés, ezideig még teljes talány. A két asszony ugyanis merőben ellentétes állítást hangoztat s ebből keletkezett közöttük az a heves vita, melynek eldöntése most a rendőrségre vár.

Beregszásziné azt állítja, hogy könyvet eladta száz pengőért szomszédjának, Rózensonnénak, akitől 75 pengőt kézhez is kapott. Rózensonné ezzel szemben amellett az állítás mellett tart ki rendületlenül, hogy ő az említett összeggel nem a könyvet megvásárolni

akarta, hanem mintegy betársulni Beregszászinéhez, vagyis: hogy együtt járják a jövőben a vásárokat, olvassák a gondolatokat és jóslásokat. Még azt is állítja, hogy a részesedési arány tekintetében is tökéletesen megállapodtak. Eszerint a kereset 60 százaléka Beregszásziné illetéke volna, mint szakértőt, a fennmaradó 40 százalék pedig őt, mint csendes-társat. Beregszásziné mindezt tagadja, tiltakozik az ellen, hogy valaha is szándékozott volna Rózensonnéval együtt járni a vásárokat és kijelentette, hogy zsidó asszonnyal semmi pénzért sem társulna.

Ezekülán igen nehéz lesz az igazságot kiismerni a két ellentétes állításból, melyek közül az egyik feltétlenül valótlan, annál nehezebb, hogy írásos bizonyítéka nincs a feleknek.

Már most biztosítsuk jövő évi gyümölcsstermelésünket

Gyümölcsöseinket a rovarok és a gomba betegségek teszik tönkre. A novokén az, amely mind kető ellen véd. Rövidesen megáll a fákból a nedvkerítés, amit követni fog a levélhullás. A lombhullás után kell a védekezést folytatnunk, amelyhez a védekező anyagot jó lesz már most megvenni.

Igen jó egyetemes védekező anyag — amit már említettük — a földmívelésügyi minisztérium által engedélyezett Novokén, amely a rovarokon kívül véd a varasodás, lisztharmat, monília stb., gombabetegség ellen. Ebből tavaszi és nyári permetezéshez 100 l. vízhez egy kg kell, téli permetezéshez pedig 100 l. vízre 3 kg-ot kell számítani. Azonban akár nyári, akár téli permetezésről legyen szó a novokénből egy kevés langyos vízben csináljunk pépet. Ehhez a péphez azután folytonos keverés közben öntsük hozzá a szükséges vizet. A keverés 20—25 percig tartson három—négy ízben. Két keverés közt annyi időt kell hagyni, amennyi idő alatt a keverék megülepedik. Végül a tisztítót leöntjük, a sűrűjét pedig egy vászondarabon szűrjük át. Mivel mérges, úgy a doboza, mint a szűrő rongy használat után elegendő.

CS. PETERFFY JÓZSEF

— Gyomorsavtúltengés és gyomorfekély ellen csak Kalciszil-t (ezelött Hajdúin) használjon. Hatása biztos, íze kellemes. Ajánlják orvosok, betegek. Készíti „Sztan Kay” gyógyszerár Debrecen Szent Anna utca 64.

— A Déri Múzeum és fiókintézményei: a Déri György ezredes néprajzi múzeum és a Thaly-szoba ma, vasárnap délelőtt 9—1 óráig nyitva. Belépti díj fél 11 óráig nincs, fél 11 óra után kombinált jegy ára mind a három múzeum megtekintésére 70 fillér, tanulóknak, katonáknak, katonáknak 26 fillér. Polgári jegy csak a Déri György-múzeumba és Thaly-szobába 30 fillér, Tanuló, illetve katonajegy csak a Déri Múzeumba 20 fillér, csak a Déri György-múzeumba és Thaly-szobába 10 fillér. A Déri Múzeum képes Vezetőjének ára 3 pengő, a Déri György-múzeum képes Vezetőjének ára 1 pengő. A Múzeumbarátok Köre tagjai lagsági jegyük felmutatása mellett ingyen látogathatnak. A Közművelődési Könyvtár vasárnap zárva van.

Strandinterjú Nagy Csillával,

aki Berlint adta Debrecenért

Csillának ugyancs Berlinbe kínáltak szerződést. Unger direktorhoz szólt szerződése ugyan már befejezett, a közönség mégis nagy örömmel fedezte fel tavalyi kedvencét a nagyerdei strandon. — Visszajöttem — mondta Csilla. — A berlini szerződéseim kecsesgató volt ugyan, de mégsem akartam menni. Elsősorban a szüleim Magyarországon laknak, másod, — de nem utolsó — sorban szeretem Debrecen. Edes ez a város, a gyerdőn kaptunk lakást, otthon és a strandon élvezem egyelőre a nyár végét és a szabadságot. Szeptemberben kezünk, akkor rengeteg dolgom lesz, van nagyon sok kedvenc új szerepem, hogy legelőször a Vén diófát említsem. (Nagy dolgokat hallottunk Magáról. Berlini szerződés, emellett filmszerepek...)

— Csináltak rólam több próbafelvételt, a tavaszra van egy filmszerződés. A Luxemburg grófiában fogom a főszerepet játszani, a filmnek Bubik Árpád fedezett fel, állítólag amikor tavaly az Eiféllor várom-ban látott.

(—Es a pesti szerződések?)

— Nem akartam egyelőre Budapestre szerződni, egy évre lekötöttem magam Debrecenbe. A filmet tavasszal fogják forgatni, valószínűleg májusban, bár Podmaniczky Félix rendezésében.

(— Ha már filmről beszélünk, mit szót a sztárgázsikhoz?)

— Azok a sztárgázsik nem olyan nagyok. Ennétezer pengőt kapok a filmért, hallottam harminc-, negyvezerezer pengős sztárgázsikról, de ebben nem hiszek.

(— Apropos Csilla... Tavaly írt egy darabot, azzal mi van?)

— Egyelőre nem foglalkozom vele. A kész darabomat valóban ideje lesz már valakivel megbíratni, de egyelőre játszani akarok, játszani, remélem, hogy a közönség újra a kegyeibe fogad, mint tavaly.

Ez nagyon valószínű. A strand közönsége máris a kegyeibe fogadta. (Larkady)

FIGYELEM!

Készségtelen, hogy lakásban, raktárban, pincében az

egerek és patkányok

mérhetetlen kárt okoznak.

Ujrendszerű gázzal

tökéletesen kiirtjuk

Felvilágosítás és előjegyzés: TÓTA PÁL fűrés-, erdő- és patkányirtó vállalat, Budaörs, Révay-u. 25. Telefon: 125-980 és 1-0-829.

Német iskolák

statisztikája

Az egyik német tanügyi évkönyv érdekes adatokat közöl a német felsőiskolákról az 1940 április 1-től 1941 augusztus 31-ig terjedő időben. Az évkönyv ezenkívül adatokat tartalmaz a Danzig—Kéleporoszország, Warthe-tartomány, katowitzi körzet és a Protektorátus felsőbb iskoláiról. Ezek szerint Németországban beleértve az említett területeket, továbbá az Osmarkot, szudéta és memel vidékeket, 1780 nyilvános és 63 magán felsőbb fiúiskola, 619 nyilvános és 57 magán felsőbb leányiskola működött. Felosztásuk és összevonások után a nyilvános iskolák számát pedig 94-el csökkentették. Ezenkívül azonban a visszacsatolat területeken 98 fiú és 39 leányfőiskolát nyitottak. A 2519 felsőbbiskolákon kívül még 23 nemzetpolitikai intézetet is létesítettek. Az 1780 nyilvános felsőbbfiúiskolákat kerekén 490.000 ifjú és 49.000 leány tanuló látogatta, míg a 619 nyilvános felsőbb leányiskolát 201.000 leány és 834 fiúnövendék látogatta. A tanulók 83,7 százaléka, a német úgynevezett felsőbbiskolákat, 5,3 százaléka a felsőbbfiúiskolákat, 11 százaléka pedig a gimnáziumot látogatta. Az érettségi bizonyítványt, beleértve a nemzetpolitikai nevelőintézetek tanulóit is 62.139 leány és fiúnövendék nyerte el, mely az előző évi 48.574-el szemben jelentékeny emelkedést jelent, másrészt az 1940 évi érettségi vizsgák korai befejezésére vezető visszafordították. (MNK)

A DEBRECZENI UJSÁG RÁDIÓMŰSORA

1942. évi augusztus hó 27-től 1942 augusztus hó 30-ig.

A Kormányzóhelyettes Ur Ófömlősségének hősi halála miatt a Magyar Rádió műsora megváltozott. Többek között a gyász tartama alatt egyes számok elmaradnak s azokat mással helyettesítik. A megváltozott műsor most van feldolgozás alatt s így a rendkívüli alkalomra való tekintettel ezúttal a rádiónak csak az augusztus 27-30-iki műsorát közöljük. A gyász tartama alatt esetenként a napi műsort fogjuk ismertetni.

Rádió-hírszolgálat.

Magyarnyelvű hírek.

7.15 Dunai német adók 325.4 m. (Brünn) 49 rövidhullám.
8.00 Olasz rádió 25.41 rövidhullám
8.00 Zágrábi rádió 276 középhullám
17.30 Pozsonyi rádió 760 m.
18.30 Olasz rádió 19.25 rövidhullám.
19.15 Dunai német adók 325.4 m. (Brünn)
20.40 Olasz rádió 25.45 rövidh. és II kö. zéph. 221 és 263 m.
21.25 Dunai német adók 253.4 m. (Brünn)
0.30 Dunai német adók 325.4 m. (Brünn)

Csütörtök

Augusztus 27.

BUDAPEST I. MŰSORA

6.40 Ebresztő. — Torna.
7.00 Hírek — Közlemények — Reggeli zene.
10.00 Hírek.
10.15 Áriák és dalok.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat
11.20 Szegedi Sándor hegedűt.
11.40 Külföldi híradó. — Felolvasás.
12.00 Harangszó. — Fohász. — Himnusz.
11.10 A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Pongrac G.
12.40 Hírek.
1.20 Időjelzés, vízállásjelentés
1.30 Honvédeink üzennek.
2.00 Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.
2.30 Hírek.
2.45 Műsorismertetés.
3.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
3.20 Szórakoztató zene.
4.15 Ruszin hallgatóinknak.
4.15 Időjelzés, hírek.
5.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven
5.15 Rádiózenekar.
5.40 A második országos úszóhét. Rudolf Lóránt dr. előadása.
6.20 Emlékezzünk Nagy Lajos királyunkra. A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának műsora.
6.45 A Magyar Optikai Művek dalárdája. Vezényel Zsaskovszky József.
7.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
7.20 Liszt: II. rapszódia (Hangiemenz)
7.30 A roninok kincse. Szamurai történelmi három felvonásban. Irta Kállay Miklós. Vezényel Losonczy Dezső. Rendező Németh Antal dr.
8.40 Hírek.
10.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
11.00 Hírek.
11.25 Táncezen.
12.00 Hírek.

BUDAPEST II. MŰSORA

7.05 A Magyar Optikai Művek dalárdája.
7.20 Földalatti emlékek Bécsben. Irta Mokesay Julia. Felolvasás.
7.40 Szűcsboros Etelka énekel.
8.00 Hírek.
7.10 A Székesfővárosi Zenekar hangversenyének közvetítése a Fővárosi Képtár kertjéből. Vezényel Pálloni Sergio.
8.20 Gyümölcstelepeket kapnak a sokgyermekes családok. A közvetítést a hajdúsámsoni tanyákról vezeti Budinszky Sándor. Hangfelvétel.
8.35 Magyar nóták.
10.10 A Honvéd Gépkocsiszertár Lovász Egyesületének zenekara. Vezényel Fogarassy József.

KASSAI MŰSOR

6.40 Azonos Budapest I.
9.00 Keringők, hallgatók és operétrézfetek.
10.00 Azonos Budapest I. műsorával.
11.40 Hírek magyar és szlovák nyelven műsorismertetés.
12.00 Déli harangszó a kassai Dómból. Rákóczi fohásza és Himnusz.
12.10 Azonos Budapest I.
Bolgár Ferenc előadása.
6.20 Egy nyersanyag pályafutása. Imáni
7.20 D. Keresztessy Erzsébet és Oláh Ferenc magyar nótákat énekel, cigányzene kísérettel.
7.5 Felvidéki lakodalmak a XVI. században. Főja Tiborné előadása.
9.40 Azonos Budapest I. műsorával.

Péntek

Augusztus 28.

BUDAPEST I. MŰSORA

6.40 Ebresztő — Torna.
7.00 Hírek — Közlemények
10.00 Hírek.
10.15 A Székesfővárosi Tűzoltózenekar. Vezényel Eördögh János.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Hangszerszóok.
11.40 Ruszin hallgatóinknak.
12.00 Harangszó. — Fohász. — Himnusz.
12.00 Weifinger Ede szalonzenekara
12.40 Hírek.
1.20 Időjelzés, vízállásjelentés
1.30 Honvédeink üzennek
2.00 Szórakoztató zene
2.30 Hírek.
2.40 Műsorismertetés.
3.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
3.20 Folyamerők szalonzenekara.
4.15 A tiszthelyettesek iskolájában. A közvetítést Jutasról vezeti Budinszky Sándor. Hangfelvétel.
4.45 Időjelzés, hírek.
5.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
5.15 Feller Sándor harmónikázik.
5.30 Alkalmass. Bartos Dezső dr. orvos-százados előadása.
5.40 Táncezen.
5.40 Sportközlemények.
6.10 Német hallgatóinknak.
6.30 Magyar ének — magyar lélek. — Ádám Jenő zeneművészeti főiskolai tanár népdalfelolrása. Hangfelvétel.
7.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
7.20 A szlovák rádió műsorából. Szlovák népzene. Hangfelvétel.
8.00 Vendégság. Möricz Zsigmond elbeszélése.
8.20 Régi és új melódiák. A Rádiózenekart vezényli Bortha István. Közreműködik Honthy Hanna és Sárdy János.
9.00 Külügyi negyedóra.
9.40 Hírek.
10.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
11.00 Hírek német, olasz, angol, francia nyelven.
11.25 Szórakoztató zene.
12.00 Hírek.

BUDAPEST II. MŰSORA

7.00 Bárány Sziszi hegedűl.
7.25 Kapuvár rémnapjai 1919-ben P. Kiss Elemér előadása.
7.50 Mozart: c-moll adagio és fuga. Hanglemez.
8.00 Hírek.
8.10 Lovászi Ferenc cigányzenekara muzsikál.
9.15 Vörös és fekete. Kolozsvári Grand-pierre Emil előadása Stendhal-ról. — Felolvasás.

9.35 Muzsikáló Margitsziget. Zenés közvetítés a Margitsziget különböző szórakozóhelyeiről.

KASSAI MŰSOR

6.40 Azonos Budapest I. műsorával.
9.00 Szórakoztató zene.
10.00 Azonos Budapest I.
11.40 Hírek magyar és szlovák nyelven. műsorismertetés.
12.00 Déli harangszó a kassai Dómból.
12.10 Azonos Budapest I.
6.00 A kisebbségi újságról hősökora Forgách Géza előadása.
6.20 A Szimfonikus szalonötös műsora
9.40 Azonos Budapest I.

Szombat

Augusztus 29.

BUDAPEST I. MŰSORA

6.40 Ebresztő. — Torna.
7.00 Hírek. — Közlemények. — Reggeli zene.
10.00 Hírek.
10.15 Könnyű zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat
11.20 Fűz Matild én kel. zsidó.
11.40 A közellátásügyi minisztérium rádióelőadása.
12.00 Harangszó. — Fohász. — Himnusz.
12.10 Országos Postászenekar. Vezényel Eördögh János.
12.40 Hírek.
1.20 Időjelzés, vízállásjelentés.
1.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
2.00 Illiczky László szalonzenekara.
2.30 Hírek
2.45 Műsorismertetés.
3.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
3.20 Surányi Rudi cigányzenekara muzsikál.
4.00 A kis királyleány pávája. János György meséje. (Felolvasás.)
4.25 Az Országos Úszóhét ünnepélyes megnyitása. A közvetítést Ozdrol vezeti Legényei József dr. Hangfelvétel.
4.45 Időjelzés, hírek.
5.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
5.15 A Rádiózenekar műsorából.
5.30 Erdélyi képek. Kemény János báró előadása Marosfőről. Felolvasás.
6.15 Károlyi Gyula zongorázik.
6.35 Hangképek innen-onnan.
7.20 Utry Anna és Báshly Radics Gyula énekel, kíséri Farkas Jenő cigányzenekara.
8.10 Akiket mindig szívesen hallgatunk. Vaszary Piroška csevegése.
8.20 Magyar Revü Táncczenekar játszik.
9.00 Telefon. Hangjáték egy felvonásban. Irta Alessandro de Stefani. Fordította és rádiószínpadra alkalmazta Révay József dr. Rendező Barsi Ödön.
7.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
9.40 Hírek.
10.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
11.00 Hírek német, angol, francia és finn nyelven.
11.25 Táncezen.
12.00 Hírek.

BUDAPEST II. MŰSORA

6.35 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felolrása.
7.00 Károlyi Gyula zongorázik.
7.15 A füleki várnagyok. P. König Kelemen előadása.
7.35 Bach: C-dúr szvit. Hanglemez.
8.00 Hírek.

7.10 Puccini: Manon Lescaut. Dalmó négy felvonásban. Közreműködik a milánói Scala ének- és zenekara. Molajoli vezénylésével.
10.10 Szórakoztató zene.

KASSAI MŰSOR

6.40 Azonos Budapest I. műsorával.
9.00 Szórakoztató hangszerszóok.
10.00 Azonos Budapest I. műsorával.
11.40 Hírek magyar és szlovák nyelven. műsorismertetés.
12.00 Déliharangszó a kassai Orbánronyó utáni Rákóczi fohásza himnusz
12.10 Azonos Budapest I. műsorával.
6.35 Azonos Budapest I. műsorával.

Vasárnap

Augusztus 30.

BUDAPEST I. MŰSORA

8.00 Fohász. — Szózat. Reggeli zene.
8.45 Hírek.
10.00 Református istenistizet a Kálvintéri templomból. Igét hirdet Ravasz László dr. püspök.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd az udvari és várplébánia-templomból. A szentbeszéd mise közben. A. Bert István dr. piarista főiskolai tanár mondja.
12.15 Levente-műsor.
12.25 Hunyadi János győzelméi és a magyar biztonság. Lukinich László dr. egyetemi tanár előadása.
1.30 Szórakoztató zene.
1.45 Hírek.
2.00 Művészlemez.
3.00 Időszzerű gazdasági tanácsadó.
3.45 Melles Béla-zenekar.
4.00 Beszél a front. A m. kir. Honvédelmi Haditudósítószázad közvetítése.
4.40 Az ipari pálya. Orel Géza dr. előadása. Közművelődési előadássorozat.
5.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
5.20 Könnyű zene.
5.55 Színészekről. Nagy Adorján csevegése.
6.15 Malesiner Béla jazz-zongoraszámai.
6.30 Hangképek a vasárnapi sportjáról.
6.50 Ponchielli: Gioconda. órák tánca. Hanglemez.
7.00 A X. Honvédkivánsághangverseny. Rendezi a Magyar Vöröskereszt a Magyar Rádió közreműködésével. Közvetítés a Magyar Művelődési Házából. — Beszélő Legényei József dr.
9.40 Hírek, sport- és löversenyeredmények.
10.15 Rendőrzenekar.
11.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
11.25 Graf von Gessler zongorázik.
12.00 Hírek.

BUDAPEST II. MŰSORA

11.15 Suki Tóni cigányzenekara.
12.15 Szalonötös.
3.00 Tabányi Mihály jazz-együttes.
6.15 Magyar műveltség Nagy Lajos korában. Felolvasás.
6.40 Malesiner Béla jazz-zongoraszámai.
6.55 Szinnyei József és a finnek. Vikár Béla csevegése.
7.20 Ujvidéki vonósnégyes.
7.40 Nurmí és Hoff. Vitéz Szombathy Pál sportcsevegése.
8.00 Hírek.
8.15 Beethoven: IX. szimfónia. Hanglemez.

KASSAI MŰSOR

8.00 Azonos Budapest I. műsorával.
12.15 Hírek, hetj beszámoló.
12.30 Film és táncdalok.
1.10 Azonos Budapest I. műsorával.

**Javítsassa rádióját szakemberrel
forduljon FERENCZY rádiólaboratóriumához, Cegléd-utca 1.**
Telefonszám 38-35.

Német anyavédő törvény

Az újonnan bevezetett német anyavédő törvény csak német anyákra vonatkozik. Ugyiszintén ez a törvény a német cégeknek és üzemeknek dolgozó egyéb nemzetiségű anyáknak is bizonyosfokú védelmet biztosít. Ezzel szemben azok a külföldi állampolgárok, akik állami szerződés alapján dolgoznak Németországban, teljes mértékben részesülnek a német anyavédő törvényben. Mivel az állami szerződések értelmében ugyanabban a munkavédelmi törvényben részesülnek, mint a német munkások, részt vehetnek abban a hatalmas intézményben, melyet a német anyavédőtörvény megalkotásával értek el. Ha tekintetbe vesszük, azt a számtalan szociális intézkedést, amelyet az anyavédő törvény tartalmaz, pl. hosszabb szabadság, segélyek folyósítása a jövőbeni anyák munkaképzettségére idejében stb. úgy világosan kitűnik, hogy a külföldi állampolgárságú jövőbeni anyák is olyan szociális védelemben részesülnek, amit semmilyen külföldi állam sem biztosít számukra. (MNK)

— Október első felében lakberendezési vásár lesz Budapesten. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter engedélyt adott az országos ipartestületnek arra, hogy Budapesten a Városligeti iparcarnok épületében 1942 október 1. és október 12. közötti időben 13. ózsi lakberendezési és háztartási vásár elnevezéssel, országos jellegű általános ipari vásárt rendezzen.

— Himnlőjáró Szíriában. Ankarából jelentik: Beyruthból jelentik, hogy Szíriában himnlőjáró tört ki. Az áldozatok száma máris százakra emelkedett.

— Meghosszabbított utazási kedvezmény. Azoknak a vásárló tagoknak utazási kedvezményt, akik a Budapesti Nemzetközi Háborús Vásárgazdálkodó Magyar Haza, Magyar Kard kiállításán bélyegeztették le, szeptember 2-ről 3-ra virradó éjjel 12 óráig a kereskedelmi miniszter meghosszabbította.

— Munkatáborba akarja küldeni az Erdélyi Párt a munkakerülő cigányokat. Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Párt azt indítványozza, hogy az összes munkakerülő cigányokat vigyék sürgősen munkatáborba. Azonnal fel kellene állítani a cigány-munkatáborokat úgy a férfiak, mint az asszonyok részére. Ezekben a munkatáborokban kellő felügyelet mellett munkára kellene szorítani a cigányokat, hogy elhárítsuk ne jelentsen terhet az államnak.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Debreceni takarmányárak: széna 7,36 - 9,36, búzaszalma 4,80, rozsszalma 5, árpa szalma 5,40, borsó 7 P mázsánként.

Mikor nem kell kiadni a fizetési szabadságot? A fizetési szabadságot legkésőbb a szabadságra jogot adó szolgálati év elteltétől számított egy éven belül meg kell adni. Ezidő szerint a hatályban lévő 20.200-1941. Ip. M. számú rendelet úgy intézkedik, hogy ha a munkaadó a fizetési szabadságot az előírt egy év alatt fontos közérdek sérelme nélkül megadni nem tudja, a határidő elteltével az alkalmazottnak az illető fizetési szabadságra vonatkozó igénye megszűnik, a munkaadó azonban 15 nap alatt a rendes illetményen felül köteles az alkalmazottnak a fizetési szabadság tartalmának megfelelő időre eső járandóságot is megfizetni. Ehből a rendelkezésből kétségtelen, hogy csak akkor nem kell kiadni az alkalmazottnak a fizetési szabadságot és ehelyett részére csupán a szabadság időre eső illetményt kell megfizetni, ha fontos közérdek szenvedne sérelmet. — Ezidő szerint is hatályban van a 3000-1938. Ip. M. számú rendeletnek az az előírása, hogy a munkaadó köteles az alkalmazottnak szabadságolásáról az ellenőrzés biztosítása céljából nyilvántartást vezetni és ebben úgy az alkalmazott személyi adatait, mint a szolgálatra vonatkozó adatokat a fizetési szabadságra vonatkozó adatokkal együtt feltüntetni.

Gabonavetőmag beszerzése

A vetőmagvak — búza, rozs, árpa, zab — beszerzési módját és lehetőségeit a 3600-1942. M. E. számú kormányrendelet szabályozza.

A rendelet értelmében a gabonatermesztést elsősorban a vetőmagszükségletet kell biztosítani. Az a gazda, akinek volt ugyan termése, de az minőségénél fogva nem alkalmas, természetét ugyanolyan mennyiségű és azonos nemű gabonavetőmaggal más gazdával kicserélheti. A vetőmagot szolgáltató gazda a budapesti m. kir. Vetőmagvizsgáló Intézet előírásának megfelelően — így legalább 98 százalékos tisztaságú, 96 százalékos csiraképeségű és legfeljebb 0,2 százalék idegen magtartalmu búza, rozs, ősziárpa vetőmagért — métermázsánként 2 pengő felár felszámítására jogosult.

Az a gazda, akinek a vetőmag céljára szükséges gabonája sem termelt meg, vagy vetőmagszükségletét csere útján sem tudja fedezni, a községi előjáróság (polgármester), illetve Debrecenben a közéleti-mezési igazgatóság igazolványa alapján a Hombártól vásárolhat vetőmagot. Ebben az esetben a 2 pengő felárát felszámítási nem lehet, csupán a Hombár bizományos jutaléka címén kell mázsánként 1 pengőt fizetni.

Minden gazdának saját érdeke, hogy a szükséges vetőmagot fenti módok szerint kellő időben közvetlenül szerezzék be.

A termelés minőségének emelésére törekvő gazdák a szükséges vetőmagot vagy közvetlenül a nemesítő gazdaságtól, vagy a földművelésügyi miniszter által engedélyezett minőségi akció keretében szerezhetik be. A nemesítő gazdaságok címe a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségnek megadható. A nemesítő gazdaságtól történő közvetlen beszerzésnél az alapján felül mázsánként 12 pengő felárát kell fizetni.

A minőségi vetőmagoknál viszont eredeti nemesített vetőmagot birtoknagyságra való tekintet nélkül az a gazda kaphat, aki a m. kir. Növénytermelési

hivataljalal a továbbápolásra nézve szerződést köt. Az igénylést a bűzánál, rozsnál és ősziárpanál legkésőbb szept. 1-ig közvetlenül nevezett hivatalnál (Budapest, Vámbáz körút 2.) kell bejelenteni.

A minőségi akció keretében utántermesztett vetőmagot is lehet beszerezni. Az igénylést erre a 100 kat. holdon felüli gazdáknak bűzánál, rozsnál és ősziárpanál legkésőbb szeptember 1-ig a Növénytermelési Hivatalnál, a 100 kat. holdon alóli gazdáknak pedig az illetékes vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségnek legkésőbb augusztus 25-ig lehet bejelenteni. A minőségi akció keretében a Növénytermelési Hivatal által kiutalt eredeti nemesített vetőmagért az igénylő a kormányhatóságilag megállapított termelői árát, a jobb minőség esetére megállapított árlétséget és azonfelül mázsánként 6 pengő felárát fizet. A minőségi vetőmagot igénylő gazdát abban az esetben, ha vetőmag szükséglete saját terméséből visszahagyatott, a kapott minőségi vetőmagnak megfelelő mennyiségű gabonát lesz köteles a Hombárnak beszállítani.

Inseges vetőmagoknál a készpénzfizetés ellenében kiutalás útján a földművelésügyi miniszteről csak az a gazda kaphat vetőmagot, aki községi előjárósági igazolvánnyal igazolja, hogy olyan elemi kárt szenvedett, amelynek következtében vetésre alkalmas terménnyel nem rendelkezik és vetőmagszükségletét sem csere útján, sem a Hombártól való vásárlással nem tudja beszerezni. Az ilyen vetőmag kiutalására vonatkozó igényléseket az illetékes m. kir. vármegyei gazdasági felügyelőségnek kell bejelenteni.

A gazdáknak saját érdekük, hogy a most közölt útmutatás alapján járjanak el. Sok munka és idegmegtakarítást jelent ugyanis, ha minden gazda közvetlenül illetékes szervhez fordul kérelmével.

Polgármester.

— Newyorkban 360.000 munkanélküli van. Hivatalos adatok szerint Newyorkban még mindig 360.000 munkás van munka nélkül. (MTI)

— Veszprémi munkások adománya a honvédeknek. A veszprémi Wezely féle műhely alkalmazottai hetibérek egy százalékát felajánlották a harcúterén küzdő honvédek részére. A munkások már két héten át be is fizették az csedekés összegüket a főispáni hivatalnak.

— Kamondy János a Kántorszövetség világi elnöke. A Katolikus Kántorszövetség most tartott közgyűlésén néhai Sugár Viktor öröke Kamondy János budapesti — erzsébetvárosi egyházkarnagyot választotta meg a szövetség világi elnökévé.

— Franciaországban télen is érvényben marad a nyári időszámítás. A vichyi kormány pénteken elhatározta, hogy a meg nem szállt Franciaország területén a tél folyamán is érvényben tartják a nyári időszámítást.

— A magyar-olasz női teniszmérkőzés első napja 1:1 arányú döntetlen. Szombaton délután a MAC Margitszigeti díszpályán kezdődött a háromnapos magyar-olasz teniszmérkőzés a Mária királynő kupaért. Az első napi verseny állása 1:1 arányban időntellen. (MTI)

NYARI SZINHÁZI MOZAIK

Rajz Janesi hosszú levelet írt Beleznai Unger Istvánnak, amelyben beszámol pesti sikereiről. A kitűnő táncoskomikus a Fővárosi Operettszínházban a „Kata, Kitty, Katinka” című operettben Latabár szerepét vette át s minden este nyíltstíni tapsot kap. Ugy látszik a debreceni közönségnek ez a kivételes kedvence a budapesti publikumot is teljesen meghódította. Ezt egyébként már előre megjósoltuk. A pesti siker azonban nem szállott Rajz Janesi fejébe, mert például említett levelében többek között megsugja, alig várja már, hogy Debrecenben játszhasson. Ez azt bizonyítja, hogy nemcsak a debreceni közönség szereti a remek táncos komikust, de ő is ugyanolyan melegséggel gondol vissza erre a közönségre.

Kollár Líviának nagy a gondja. A magyar operettszínházban ez a fényes csillaga tudvalegőleg Beleznai Unger István szintársulatához szerződött s úgy volt, hogy már szeptemberben fellép a Csokonai Színházban. Közben Kollár Lívia ajánlatot kapott Olaszországból, hogy lépjen fel egy ott készülő filmben. A honorarium 25 ezer pengő volt. A művész

nőt egyrészt kötölte a szerződés Beleznai Ungerrel szemben, amelynek eleget kívánt tenni, ugyanakkor súlyosan esett a lábba az olaszországi filmszerződés. — Unger direktor oldotta meg a nehéz problémát és pedig igazi úri gallériával. Hozzájárult ahhoz, hogy Kollár Lívia kiemljen Olaszországba s majd csak a film elkészülte után lépjen fel a Csokonai Színházban... Igen ám, de most a vízummal lett baj. Kollár Líviának már indulni kellene Olaszországba, a vízumot azonban még nem kapta meg. Legutóbb táviratban értesítette erről Unger szingizmagot. Reméli azonban, hogy végül mégis sikerülni fog az olaszországi út és filmezés.

SPORT

LABDARUGÁS

A vasárnapi hajnoki mérkőzések azok, melyek csütörtökről elmaradtak. Új közülük csak a Ferencváros-Szolnok. Ez a két csapat néhány nappal ezelőtt kupadöntőt játszott. A Ferencváros akkor nehezen győzött. A hajnoki mérkőzésen ki-jelentették, hogy öt gólt fognak rugni. Ez nem olyan valószínű. Jólátunk 2:1 a Solnok javára.

A DVSC vasárnapi Magyar Kupa mérkőzésére nem kapott nehéz ellenfelet az Ungvári AC személyében. Győzelme valószínű, bár nem a legerősebb összeállításban veszi fel a küzdelmet. A csapat két ponton is változik, az ungváriak azonban

APRÓHIRDETÉSEK

Betöltendő állásoknak. Fodrász tanulóknak leányokat és fiukat fölvesz Horgonyi fodrászat, Szabolcs-út 4. 269. Kereskedelmi vagy négykéziképzésű végzettségű leányt könyvelési munkálatra fölvesz. Jószámlók előnyben. Ifjú Fábrián István, Hajdúbószörmény, I. Kossuth-ut. 17. 706.

még így sem lehetnek veszélyesek a vasútasra. Jólátunk 6:2 a DVSC javára.

Az összeállításban annyi a változás, hogy a sérült Zilahy helyett Tisza játszik. Sérült azonban Orosz is. Helyét nem lehet tudni egyelőre, hogy kivel töltik be. Elképzelhető megoldás, hogy a két sérült közül az fog játszani, aki vasárnapra jobban rendbejön. Ezek szerint tehát az összeállítás ez lenne: Kaposi — Csokai, B. Nagy — Tisza, Mester, Orosz (Zilahy) — Szilárd, Hámori, Szilágyi I, Mihályfi.

Szilágyi II-vel a tárgyalások megszakadtak, a Húsos nem akar engedni. A Húsos magaviselete teljességgel érthetetlen, de a játékos így is, úgyis a DVSC-é lesz. Az egész üzletre csak aH úsos fog ráfizelni.

Szabó Bandi katonai szolgálatából hazatért Debrecenbe, vasárnap már játszani is fog a DVSC II-ben.

A Vasas ügyében az idén, ha lesz is döntés, ez csak a Vasast fogja már érdekelni, harmadik csapatot nem. A DVSC a döntés halogatásával elvesztette az esélyeit arra, hogy kedvező megoldás révén bejusson az NB-be. A Vasast lehet, hogy lőrléni fogják, majd ha ismét összeül az MLSZ, ismét szavaznak, ismét felterjesztik az OSK-hoz, ekkorára a Vasas már lejátszotta 3-4 mérkőzését, a DVSC is megkezdte az idényt az NB II-ben. A beosztás nem lőrlénihet meg, mert felborítaná az egész sorsolást, arról nem is beszélve, hogy igazságtalan lenne. Bele kell tehát nyugodni abba, hogy a DVSC az idén még csak az NB-ben fogja rugni a labdát, majd jövőre...

Közgazdaság

BUDAPESTI TERMÉNYTÖZSDE

A gabonaföldesek magpiacán ma megjelent az első idei csillagfűrt. Háromszáz métermázsát adták el nyírségi állomárról. Négyszázötven mázsa bab, 100 mázsa hagyma és 50 mázsa bitorhere került még piacra.

Kötelességek: Csillagfűrt 150 mázsa 28, 150 mázsa 28, nyíri, Bitorhere 40 mázsa 150, 10 mázsa minta szerint 140, ab feladólomás, Bab 150 mázsa fehér 59, dunántúli, Hagyma 100 mázsa 600, budapesti paritás.

MI UJSÁG A BUDAPESTI ÉLELMISZERNAGYVÁSÁR-TELEPEN?

A Magyar Vidéki Sajtótudósító fővárosi jelentése szerint augusztus 14-től 19-ig az élő- és vágottbaromfi, valamint a tojáspiacon továbbra is változatlanul a legutóbb közölt hivatalosan megállapított legmagasabb árak voltak érvényben. A zöldség- és főzelékfélék piacán a fejeskáposzta ára 4, az uborka ára 5, a vajbab ára 15, a paradicsom ára 2 fillérrel csökkent, viszont a kalaráb ára 2, a fejesaláca ára 4, és a tisztított karfiol ára 20 fillérrel emelkedett kilónként. A gyümölcspiacon a nemesfajtájú és a közönséges körte 10, a ringló ára 60, a sárgadinnye ára 5 és a görögdinnyeára 6 fillérrel csökkent, viszont a közönséges alma és a szilva ára 10 fillérrel emelkedett kilónként.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Dr. Nagy Imre Benyovszky Pál

Kiadja: Alföldi Sajtóvállalat Kft. Felelős kiadó: Balogh István.

Erettsgizelt gép- és gyorsíróképet magas fizetéssel alkalmazunk — Városi Nyomda, Bőszörményi-út 6. 715. Nyomozó iroda. Gálócsy legregibb magánnyomozó megfigyelési, nyomozási diszkrét, eredményesek, Zöld-fa u. 3. T. 28-72. 221. Jánosi magánnyomozó bizalmasan nyomoz megfigyel. Virág-utca 21. Telefon: 23-78. 8.

Paplanvarrodámba tanuló lányok fizetéssel felvételnek. Debreczeni Lajosné, Kossuth-u. 11. 733

Varrodába tanuló lányok felvételnek. Budai Gyuláné, Arany János-u. 41. 773

Allást kereső nők

Öskeresztyén gép- és gyorsírózó sok évi nagy iródi gyakorlati állást keres. „Komoly munkakerő” jellegre kiadható. 715

Háztartási alkalmazott

Bejárónót egész napra felveszek. — Jelentkezni reggel 8-tól 9-ig. Krisch Ispótlány-tér 1. 767

Mindenek szobaleányát jó fizetéssel elsejére felveszek. Csak szorgalmas, lelkiismeretes, megbízható leányok jelentkezzenek. Jelentkezés személyesen délután 5 és 7 óra között Domokos Lajos utca 28. sz. alatt. 732

Jó bizonyítványú, főzéshez értő, középkorú asszonyt, gyermekszületés 15-17 éves leányával felvennék faturá. Jelentkezni Kossuth-u. 22. III. emelet 1. 765

Allást kereső férfiak

Fűszer, csemege és vegyes kereskedőség állást keres, esetleg vidékre is. C. Hajdúböszörmény, Zrinyi M-u. 16. 710

Berítendő állás férfiaknak

Jómagaviseletű fiút asztalos tanoncnak felveszek. Bálint József Csapó-utca 67. 675

Jórávaló napszámosfiú állandó munkára felvétel. Oláh Károly-u. 8. 716

Lakatossegédet tanoncot felveszek gazdasági gépek javításához, keresek üllőt, tűzhelyt, Hunyadi-u. 21. 703

Üzletvezető felvételük kereskedő, pék vagy cukrász elnyelése részéről. — Ferenc József-ut 44. sz. Cukrászda.

Mikepéresi Hangya szövetkezet üzletvezetőt és kereskedőt keres azonnali belépésre. Ugyanott a régi boltberendezés és egy jég szekrény eladó. Jelentkezni a helyszínen az igazgatóságnál. 722

Keresünk olyan munkatársakat, akik részt vennének gyermekvédelemmel kapcsolatos új szociális akciónkban és annak részére tagokat gyűjteneink. Munkájukért nagy tiszteletdíjat nyújtunk. Csakis önkéntesek jelentkezzenek akik vallásukat okmányokkal igazolni tudják. A jelentkezők címüket adják le a kiadóba „Gyermekvédelem”-jellegre. 712

Bel- és külszívesítői munkák betöltésére keresünk ügyes fiatal vagy középkorú urat. Hazai Biztosító, Ferenc József-út 73. Ny 1635

Segédek, tanulókat felvesz. Nánássy rádió és villamosság. Piac-u. 85. 760

Timár tanulót felveszek. Teleki 56. 771

Tanulókat fizetéssel felveszek. Krisch kályhás-mester, Ispótlány-tér 1. 768

Műszeresség felvétel. Schütz József műszerész, Hatvan-u. 55. 774

Két urat és egy hölgyet külső munkák végzésére felveszünk. Ajánkozást „Rendés kereset” jellegre kérünk. 712

Kifutót 16 évesig elsejére felveszek. Verő Zoltán Verbőczy-u. 4. 757

Konvencios kocistát fiatal azonnal felveszek. — Kossuth-u. 44. 744

Férfi szabóság és tanuló felvétel. V. Ferenczi Péterfia 42. 764

Csizmadiá segéd állandó munkára felvétel. Keresztesi-u. 25. Hegedűsnél. 727

Műszerész segéd felvétel. Szabó, Petőfi-tér 6. 747

Lakatos és asztalos tanuló fizetéssel felveszünk. Károly Ferenc József-ut 73. 766

Teljes ellátás

Egy vagy két kosztos diákok olcsó díjazás mellett elvállalok. Cím: Erdélyi József, Péterfia-u. 28. 755

Ajánlat

Használt, törött gramofonlemez korlátlan mennyiségben vesz, cserél Szendrő, Bathány-u. 22. sz. 708

Hasznos a tenyes kirakati amikor olcsóbban vásárolhat mindenféle lakberendezési tárgyat udvari bútorgyűjteményben. Piac-utca 71. 196

Művészeti kivételű gobelinépek, párnák, pamutokkal, előrajzolt vásznak kezdett párnák Pethő kézimunka szaküzletében. Szent Anna-u. 10. Családi címerek festése. 722

Akik magánházat, bérházat, szőlőt, birtokot, malomot, üzletet eladni, venni, bérelni, bérbevenni akarnak, keressék fel. Popovics ingatlanközvetítő irodát, Nagyvárad Szent János-u. 6. Telefon 15-67.

Gyászszőlők, fekete bogók, csokorszalagok, rudak Pethő zászló kézimunka szaküzletében Szent Anna-u. 10. Telefon: 32-41. Családi címerek, gobelinépek festése. 722

Jég szekrény, vendéghelyek, nyugágyak, méződönők, tűzhelyek, edények, zsebképek, konyhakések Nagy vasüzletében Csapókanyar. 748

Télialma és szőlőtermés fáján, illetve tőkáján eladó. Ertekezni Gődény eseményüzletben, Csapó-utca. 712

Sírkövek műköből és természetesből, gyümölcsösök részére **mészszalag** kapható a Debreceni Műkőgyárnál Rt-nél, Fürdő utca 2. 1210

Gazdasági eszközök

Boroshordók jó állapotban 500-700 literesek olcsón eladók. Kovács Sándor, Vámospercsi út 13. 704

Üzlet, műhely

Jó forgalmú fűszerüzlet, és italüzlet házzal és 306 \square -öl gyümölcsösökkel együtt eladó. Cím a kiadóban. 715

Nagy boros pince azonnal kiadó Piac-u. 56. sz. alatt, bővebbet házmeztérpél. 759

Jömenetelű fűszer üzlet betegség miatt átadó. — Cím a kiadóban. 242

Jóforgalmú fűszer üzlet eladó. Cím a kiadóban. 739

Forgalmas, jogfolytonos vendéglő a központban családi okokból átadó. Cím a kiadóban. 735

Hangszer

Zongora hosszú jökarban bérbeadó. Ugyanott löszormatrac, fűtőesés fűrdőkád, szép fehér előszobafogas, tölgyfaasztal eladó. Garay 19. 338

Rövid, fekete, páncélváz zongorát elcséreltem SHB, vagy Sachs — esetleg hasonló típusú segédmotorral. Cím a kiadóban. 678

Pianino bérbeadó szep-tember elsejtől. Cím a kiadóba. 761

Rádió

Rádiót, bármilyen rendszerűt javít, alakít, épít olcsón garanciával, évtizedes gyakorlattal Szabó Lajos műszerész. Csapó-utca 84. telefon: 32-54. Vidéki hálózatok soronkívül! 573

Bútorozott szoba

Különbejárati bútorozott szoba keresztyén egyének kiadó. Hatvan-utca 42. sz. 717

Bútorozott v. bútor nélküli parkettes szoba kiadó. Károly Gáspár-u. 24. Piac-utca 11-ből. 737

Kiadó akas 1 szobás

Üres szoba, esetleg bútorozva, vagy teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóban. 750

Lakás- és szoba kereset

Keresek szoba konyhás házat 200 \square -öl telken, kertben. Ertesítést Kereghyési-út 19-re kérek. Ferenc József. 709

Oktatás

Dr. Nemenyi Gyuláné Szentendrei Olga gyorsíró és gépiró iskolájában eng. sz. 6475) augusztu elején új tanfolyam kezdődik. Vidékieknek vasútedvezmény. Államvizsgára előkészítés. Bathány utca 1. Új telefon: 20-77. 29

Autó-motor kerékpár

2,4 HP 110 voltos, 1440 fordulatszámú motorunkat elcsérelnénk circa 2 HP, 110 voltos 800 fordulatszámúval. József királyi herceg-utca 16. sz. Nyomda.

Eladó 1 éves Mérai Puch 200 köbcm motorkerékpár. Cím a kiadóban. 719

SHB vagy Sachs, esetleg hasonló típusú segédmotorral elcséreltem rövid, fekete, páncélváz zongorámat. Cím a kiadóban. 677

Kereslet

Filmes fényképezőgépet minden méreletben veszek. Berzéki, Piac-utca 38. 17

Történet, ezüstöt, briliánt magasztalban veszek **TAKÁCS SÁNDOR** Piac-u. 56. sz. 43

Keresek jökarban levő nagy asztalsparhertel, nagyobb Kalor kályhát, fehér zománcos kályhát, fűrdőkádat. Cím a kiadóban. 731

Válgyogveléshez vállalkozót keresek. Teleki 56. 772

Eladó ingatlan

Eladó ingatlanok! Földek és házak! Alkalmi vételek: Kétmalom utca 6, számú 4 és 3 szobás komfortos úriház és Károly Ferenc József-út 21-a számú házak minden elfogadható áron eladók csak iródam által tekinthetők meg. Belvárosban korszerű ház jóvedelemmel. — Szechenyi-út végén úrivilla adómentes, 1600 öl gyümölcsös. — Eladó föld: Szoboszlón prima 7 hold feketén 48 hold 46,000 P-ért. Cserén prima 30 hold. Bérbeadó 140 és 20 hold homokbirtok és Füreden 300 hold fekete föld. Megbízott Samu János ofb. engedélyes. — Deák Ferenc-u. 7.

Bútor

Szajtkészítési kombi nált szekrények, ebédlők hálók, előszoba, konyha berendezések, amerikai és rendes tróasztalok matracok, hencerek — magyaros bútorok! és mindenféle asztalos és kárptos munkákat megrendelésre is elfogad asztalos és kárptos kisiparosok bútorlakata: Vár-u. 1. szám Zenedeépület. 1055

Egy jökarban levő szoba bútor és egy Singer varrógép eladó. Dobó utca folytatása Káson-u. 15. 738

Bútorok, szoba, konyha-berendezés és egy használt konyha berendezés eladó. Tanulókat felveszek. Erzsébet 14. Bodnár asztalos. 760

Háló világos színű, komplett alig használt, szalon garnitúra, egy csinos erős, teljesen jó reklámé és más bútorok eladó. Dom-u. 7. 741

Hálószobák, ebédlők ombinált szobák, konyha berendezések Salamón bútorüzletében. Jó minőség, előnyös árak. — Hunyadi-u. 2. alatt. 1218

Szalongarnitúra, alig használt, hat plusz fotel, diván, porszívó, gyermek fűrdőkád, 37-es cipők, gyermekcipők eladók. Vilmos császár körút 12.

Eladó ház

Homokkert, Ovoda utca 13. számú ház két szobakonyha, előszoba, mellékhelyiségekkel, 700 kvadrát jöltérő szőlővel, felszereléssel, 851 négyszögöl földdel eladó. Ertekezni ugyanott. 1966

Eladó ház 4 kemencés sütővel város központjában. Cím kiadóban. 726

Nyil-utca 58. sz. alatti ház minden elfogadható áron sürgősen eladó. 749

Jókai-u. 44. ház eladó. B

Eladó házak. Alkalmi vételek! Harsányi Gusztáv-utca 20, Csillag utca 60. Vendég utca 54. Varga-utca két lakásos ház 18,000-ért. Simonfi utca 48, számú ház. Megbízott Samu János, Deák Ferenc utca 7.

Károly Ferenc József-út 17-b. és Kalotaszeg-u. 10. számú házak sürgősen eladó. 703

Szőlő, gyümölcsös

Eladó Mikepéresen 1054 négyszögöl szőlő borházal, 900 négyszögöl kert belsőség, 700 négyszögöl szántóföld. — Ertekezni: Galló Sándornál, Mikepéres 190. 705

A hatvanutcai kertben 778 \square -öl szőlő gyümölcsös lakó házzal eladó. Ertekezni Borz-u. 30. 729

Eladó 6 kilométerre 3 hold termő szőlő gyümölcsös, 2 szobás lakással, eladási ára 12,500 pengő. Megbízott Samu János, Deák Ferenc-u. 7.

Birtokbérlet

Bérbeadó 140 hold tanyás homokbirtok, évi bére 130 kg rozs, föld adója, a birtokból 40 hold búzatermő van. — Megbízott Samu János, Deák Ferenc utca 7.

Nagyeserén 36 hold tanyás föld hosszabb időre bérbeadó. Honvéd u. 16. 746

Faneskán a város központjától 7 kilométerre 32 holdas tanya haszonbérbe adó. Halász ügyvéd, Ferenc József-út 41. 758

Kiadó haszonbérbe 15 kat. hold föld tanyával Hosszupályi útnál, 13-ik km-nél, II-bagosi tag 16. szám. Csikos László. 707

Haszonbérbeadó Ebes 13-b szám alatt 47 hold föld. Feltételek dr. Kocsis ügyvédnél, Rakovszky-u. 40. 728

Kaba — Hajdúszoboszló műtől mentén 30 katasztrális hold prima szántó földet kiadó, Teleki-u. 56. Tokai Ernő, Kaba. 734

60 hold fekete szántóföld Szóvát alatt kövesült melletti kiadó, Teleki-u. 56. 770

Samu János

OFB engedélyes hirdetései.

Iroda: Deák Ferenc-u. 7. Házak: Kétmalom utca 6. számú kétfalakos szép úriház. Károly Ferenc József-út 21-a számú 4 szobás szép úriházat most minden elfogadható árt odaadjuk. Kisfaludi utca 3. számú szép 2 szobás száraz lakásos házat beköltözéssel és 600 öl szép termő szőlő és gyümölcsösökkel lehetetlen most már az első jelentkezőnek odaadjuk 3700 pengőért. Poroszlay út 32 számú szép 3 szobás úri villa 600 öl területtel 28,000-ért. Szechenyi út végénél szép úrivilla 3 és 2 szobás lakással adómentes 1160 öl termő gyümölcsösökkel. — Nyúlason Nyulás utca 12. számú szép kis adómentes ház 7500. Domb utca 14. számú értékes ház 30,000 P-ért. Hangvás utca 17. és 13. számú 2-2 szobás adómentes ház. bármelyik 10,000-ért. Eladó föld: Ondó mellett 7 hold prima feketeföld, Hajdubán 48 hold búzatermő fekete föld 46,000-ért. Cserén 30 hold, Vámospercsen 2 hold szőlő. Bérbeadó Tiszafüreden 300 Hajdubán 140 és 20 hold.

Eladó villa

Szép fekvésű villa gyümölcsösben minden elfogadható árt eladó — Kishegyesi-út 19. 708

Különfélé

Lakást adok lakarításért magánosnak vagy párnak. Meliusz-tér négy. 754

Eladó ingóság

Gép- és gyalu-forgacs szerszámra eladó. Károly Ferenc József-út 10. 752

Samottos kályha és toll van eladó. Zsák-u. 5. Ny 1634

Eladó két darab ajtó gerbitokkal 75x180-as, Vasvári-u. 14. sz. 730

Összesukható gyermekátlóka eladó. Kazinczy-utca 2. 762

Kirakat rámak, ócska gerendák, riglifák, lécek, teli ajtó, pinceajtó, méhkaptár, kőműves állvány lábak, leányka kabát — nagyon olcsón eladó Bőszörményi-út 2. 756

Elveszett

Elveszett szombaton délelőtt a gyümölcs és zöldség piacon egy „Tissót” márkájú téglalap alakú női karóra, kromozott karláncsal. Megtalálójára illő jutalomban részesül, ha leadja a Bory Irógep-üzletbe, Deák Ferenc-u. 2. 753

Dobrán Józsefné mérete szőlő cukorjegyet tartalmazó fekete pénzárcaim becsületes megtalálójára jutassa el. Monostorpályi-u. 60. sz. alá. 736

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Rt. műintézetének körforgógépén. Igazgató: **Somogyi Gábor**